nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 279 (4124) TRST, nedelja 23. novembra 1958 Cena 30 lir

Napačni računi

Po Raabovem obisku v Moskvi mislijo na Dunaju, da je treba izkoristiti protijugoslovansko gonjo tudi za dosego revizije 7. člena državne pogodbe

V zadnjih nekaj mesecih opažamo v avstrijski zunanji politiki nekatere nove elemente, oziroma točneje izraženo: določene nove tendence.

Kot kaže, pomeni glede tega letošnji obisk kanclerja Raaba v Moskvi določen premik omenjene politike. Ob tem obisku so se pokazali sovjetski nazori o tem, da je treba dati Avstriji večji mednarodni pomen, in avstrijske težnje, da bi razširili svoje stike in utrdili odnose z deželami Vzhodne Evrope. Tako je Sovjetska zveza priznala Avstriji nekatere olajšave pri gospodarskih obveznostih, ki izhajajo iz državne pogodbe, Avstrija pa je oživila svoje sodelovanje z nekaterimi vzhodnoevropskimi deželami. Tudi množica opravljenih ali najavljenih medsebojnih državniških obiskov med Avstrijo in Sovjetsko zvezo naj bi še bolj kot doslej izrazila novo vlogo in ambicije Avstrije v centralni Evropi. Avstrija ima že precej raznovrstnih stikov z zahodnimi deželami, je z njimi tesno povezana in jim po dostikrat ponovljenih in potrjenih besedah svojih politikov tudi «ideološko pripada». Zato bi lahko sedanje napore in težnje avstrijske vlade, da te svoje «zahodne» vezi dopolni še z «vzhodnimi», ocenili kot napredne in v skladu z državno pogodbo, če ne bi v tej politiki nastopale tudi določene težnje, ki nasprotujejo državni pogodbi, težnje, da bi pridobili nekatere politične in gospodarske koristi na račun Jugoslavije.

Jugoslovansko - avstrijski odnosi so se v zadnjih letih razvijali relativno ugodno. Pogoj za to so bile med drugim tudi številne izjave avstrijske vlade, da bo Avstrija izpolnjevala vse tiste obveznosti do Jugoslavije, ki izhajajo iz državne pogodbe. Pri tem mislimo predvsem na sedmi člen te pogodbe, s katerim je urejen položaj jugoslovanske manjšine v Avstriji. Prav tako so razgovori o nerešenih vprašanjih iz bilateralnih jugoslovansko-avstrijskih odnosov, od katerih smo pričakovali pozitivnih rešitev, odpirali nove perspektive trajnega, trdnega in vsestranskega sodelovanja. Vendar lahko danes ugotovimo, da so prav nekatera nova ravnanja z avstrijske strani pretrgala to pot razvoja medsebojnih odnosov.

Z opustitvijo določene prakse v odnosih z Jugoslavijo, ki je že dajala pozitivne rezultate, računa avstrijska vlada pri izvajanju nove smeri v svojih odnosih z Jugoslavijo z dvema predpostavkama, od katerih je prva netočna, druga pa samo delno točna. Najprej izhaja avstrijska uradna politika s predpostavke, da je mednarodni položaj Jugoslavije oslabel zaradi gonje, ki jo vodijo proti njej vzhodnoevropske države in Kitajska. Drugič je Avstrija na račun posebnih interesov in kombinacij med Vzhodom in Zahodom in zaradi svojega položaja v središču Evrope pridobila nekatere posebne kvalifikacije.

Na Dunaju mislijo, da je treba novi položaj Avstrije izkoristiti za dosego določenih ciljev. Najprej bi se radi otresli nekaterih «neugodnih» določil državne pogodbe: predvsem tako imenovanih vojnih klavzul iz sedmega člena, za katerih izvajanje je Jugoslavija še posebej zainteresirana. Pri tem je račun avstrijske vlade kaj jasen. Ta hoče izkoristiti položaj, ki je nastal s protijugoslovansko gonjo, da bi dosegla svoje namene in na ta način odrekla Jugoslaviji pravico, da se zavzema za izvrševanje avstrijskih obveznosti do slovenske in hrvaške narodnostne manjšine.

Kombinacije v zvezi s krepitvijo vloge Avstrije so zmanjšale tudi razlike med stališči dveh koalicijskih strank — ljudske in socialistične. Obe stranki, v katerih so verjetno enako močne in žive utvare o možnosti oživitve «dobre stare» vloge Avstrije v Podonavju, izražata vse večjo potrebo po medsebojnem sodelovanju. Razni pojavi v avstrijskem notranjem življenju nam kažejo, da je kljub nadaljnji borbi za prestiž med obema strankama dosežena načelna soglasnost v mnogih temeljnih vprašanjih. Tudi parlamentarne volitve, ki so jih razpisali za prihodnje leto, vplivajo na stališče strank in na politiko avstrijske vlade. Tako je na primer socialistična stranka odstopila od nekaterih prejšnjih načel samo zaradi tega, da bi pridobila večje število volivcev iz vrst buržoazije. V odnosih do Jugoslavije in jugoslovanske manjšine v Avstriji se ta nova usmeritev izraža v popuščanju nacionalistim elementom, ki so obtoževali socialistično stranko za «greh», da spoštuje dogovorjene obveznosti o zaščiti jugoslovanske manjšine.

Nedavni sklep pokrajinske vlade, ki jo vodijo socialisti, nam v širših okvirih in pogledih avstrijske politike potrjuje to, da ukinjenje dvojezičnega šolstva na Koroškem ne predstavlja samo odstopanje šovinističnim elementom in nacionalističnim organizacijam, ampak da je ta akt avstrijskih uradnih krogov naperjen proti jugoslovanskim interesom nasploh.

Res je šolstvo na Koroškem avstrijsko notranje vprašanje, vendar urejeno z nekim mednarodnim dogovorom, ki ga je podpisala tudi Jugoslavija, Avstrija sama pa ga mora izvajati. Zato je povsem razumljivo, da je Jugoslavija zainteresirana za izvajanje določb državne pogodbe, to pa še posebej zaradi tega, ker je s svojimi stališči za dosledno obnovo neodvisnosti Avstrije pri podpisu omenjene pogodbe menila, da predstavlja pravilna ureditev manjšinskega vprašanja vsaj neko minimalno povračilo za krivice, ki jih je jugoslovanska manjšina v Avstriji v preteklosti trpela. Iz tega izhaja, da vsaka kršitev sedmega člena in vsi poizkusi sprememb tega člena (kar dejansko predstavlja ukinitev dvojezičnih šol na Koroškem) vodi samo k negativnim posledicam v bodočih jugoslovansko - avstrijskih odnosih. Škodi pa tudi dejanskim interesom Avstrije, ki bi pod pogojem, da vodi konstruktivno politiko, lahko imela v tem delu Evrope pomemben položaj.

Sedanja politika avstrijske vlade do Jugoslavije temelji na napačnih hipotezah in na negativnih elementih. Z ignoriranjem svojih obveznosti avstrijska vlada res ne bo mogla doseči reševanja še odprtih vprašanj v medsebojnih odnosih.

Če bi politiko Avstrije do Jugoslavije res vodila želja po razvoju resničnih dobrih sosedskih odnosov in težnja po povečanju avstrijske vloge v centralni Evropi, kar v zadnjem času na avstrijski strani naglašajo, ne bi predstavljala zapreke pri reševanju odprtih vprašanj v tem delu sveta. Takšna politika bi lahko celo olajšala reševanje omenjenih vprašanj in bi prispevala k ustvaritvi trajnega ugodnega ozračja v centralni Evropi, ozračja, v katerem so jugoslovansko - avstrijski odnosi odločilni pogoj. Žal pa je ob današnjem položaju, ki je nastal po znanem ravnanju z avstrijske strani, perspektiva takšnega razvoja precej zamračena.

MARKO KOZMAN

(Iz tednika «Komunist» od 21.11.1958.)

Sinoči je bila v Gorici premiera francoske komedije v dveh dejanjih «GIGI» pisateljice Colette v prireditvi SNG iz Trsta, ki je letos prvič otvorilo sezono v Gorici z novo predstavo. Na sliki: Bogdana Bratuževa v naslovni vlogi, Miha Baloh v vlogi Gastona in Ema Starčeva v vlogi Madame Alvarez. Ponovitev v Gorici danes ob 16. uri. Režirala je Nada Gabrijelčičeva. (Preberite poročilo na 7. strani).

«Neues Deutschland» piše o zahodnem načrtu za vključitev vse Nemčije v področje NATO

List predlaga konferenco štirih velikih v zvezi z Nemčijo - Brentanovi razgovori v Berlinu

BERLIN, 22. — Zahodnonemški zunanji minister von Brentano, ki je prišel danes z letalom v Berlin, se je sestal z županom Brandtom in mu poročal o razgovoru med Adenauerjem in sovjetskim poslanikom Smirnovom.

Uradno poročilo o razgovoru pravi, da se von Brentano in Brandt «v celoti strinjata o pravni veljavnosti štiristranskih sporazumov glede berlinskega statuta in glede potrebe, da morebitno revizijo tega statuta odobrijo štiri zasedbene sile».

«Enostranski ukrepi glede berlinskega statuta, dodaja poročilo, bi bili v nasprotju z mednarodnim pravom. Zvezni zunanji minister in zahodnonemški župan se strinjata o potrebi, da se najpozorneje spremlja nadaljnji razvoj položaja. Toda zdi se, da ni bližnje nevarnosti zaradi jasnosti pravnega položaja in nedvoumnih izjav vlad ZDA, Združenega kraljestva in Francije. Dogovorjeno je bilo, da se bo nadaljevala izmenjava misli o položaju, in to v Berlinu in Bonnu.»

Vzhodnonemški radio je danes večkrat ponovil, da bo sovjetska vlada še danes uradno sporočila svoje ukrepe o ukinitvi štiristranskega statuta v Berlinu. S tem v zvezi so pričakovali, da bo zunanji minister Gromiko izročil v tem smislu note zahodnim diplomatom v Moskvi. Toda pozneje se je zvedelo, da se je Gromiko razgovarjal s poslaniki Avstrije, Belgije in Nizozemske samo o odnosih med SZ in temi državami.

Medtem pa je predstavnik sovjetskega poslaništva v vzhodnem Berlinu izjavil, da ne more razumeti, čemu je kancler Adenauer v svojem včerajšnjem govoru napovedal za danes izročitev sovjetskih not zahodnim državam v zvezi z Berlinom. Pripomnil je, da ne ve, kdaj bodo take note izročene; vsekakor pa bodo izročene državam, ki so bile v vojni z nacistično Nemčijo, ter obema nemškima republikama.

Agencija Tass javlja, da je bil v Berlinu dosežen soglasen sporazum na včerajšnji seji sovjetsko - nemške mešane komisije glede bivanja sovjetskih čet v Vzhodni Nemčiji. Na seji so se razgovarjali o številnih vprašanjih, ki so povezana s sporazumom od 12. marca 1957, ki določa položaj sovjetskih čet v Vzhodni Nemčiji.

Pomočnik vzhodnonemškega zunanjega ministra Otto Winzer je danes ponovil, da štiristranski sporazumi, na katere se sklicujejo zahodne države, nimajo nobene veljave. Dodal je, da gre za zapisnik in za sporazum, sklenjen leta 1944 v okviru «evropske posvetovalne komisije».

«Diplomati v Washingtonu in Bonnu, je dodal Winze, namenoma spravljajo v zmoto svetovno javno mnenje, ko trdijo, da se ta zapisnik in ta sporazum lahko jemljeta ločeno od potsdamskih sporazumov. Okupacijska pravica, na katero se sklicujejo zavezniki, je vsestranski anahronizem. Temeljna načela, ki so jih ZDA določile z drugimi državami protihitlerjevske koalicije, so bila poteptana v blatu novega nemškega militarizma.»

Medtem se je v zvezi z Berlinom pojavil nov glas, ki ga objavlja glasilo vzhodnonemške enotne socialistične stranke «Neues Deutschland» v svoji nedeljski številki. Članek je nocoj oddajala vzhodnonemška agencija ADN.

List zahteva v svojem uvodniku sklicanje konference štirih velikih držav, da se sporazumejo o sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo in za «spoštovanje potsdamskih dogovorov».

List kritizira zadnjo bonnsko noto Moskvi v zvezi z Nemčijo in prihaja do naslednjega zaključka: «Cemu Adenauerjeva vlada ne obrazloži vsemu prebivalstvu svoje koncepcije o miroljubni združitvi Nemčije in ne objavi dokumenta, ki ga je pripravila s tremi zahodnimi državami o pripravi konference štirih?»

Uvodnik ne omenja nobenih vzhodnonemških zahtev po vzhodnem Berlinu, pač pa ugotavlja, da bonnska vlada «trmasto ignorira resna opozorila v govoru Hruščeva od 10. novembra».

«Zaradi tega je potrebno, nadaljuje uvodnik, ponoviti opozorilo Hruščeva o pravih obveznostih štirih glede Nemčije. Gre za obveznosti, ki izhajajo iz potsdamskega sporazuma in ki jih je treba izpolniti. Medtem ko je Adenauer javno izjavil, da ne bo nikoli atomske oborožitve v Zahodni Nemčiji, so načrti za to atomsko oborožitev že pripravljeni na njegovo pobudo. Medtem ko Adenauer daje Sovjetski zvezi en odgovor, o katerem je treba priznati spretnost, ima v rezervi v svojem uradu dokument, ki izhaja iz sporazuma Bonna s tremi zahodnimi državami in v katerem se predlaga napadalni načrt za razširitev nadvlade NATO do črte Odra-Nisa in dalje. To je koncepcija Bonna za ponovno združitev.»

V Bonnu se je kancler Adenauer danes razgovarjal z ameriškim poslanikom, ki

(Nadaljevanje na 8. strani)

Kriza v Berlinu

Težko slovo...!

Nabiralna akcija za obrambo partizanov in antifašistov Nadiške doline

Pred porotnim sodiščem v Florenci se bo začel 10. decembra t. l. kazenski proces proti bivšim partizanom Beneške čete in aktivistom OF iz Nadiške doline.

Obtoženi borci niso zakrivili dejanj, katerih jih obtožujejo stari in novi fašisti skupno s trikoloristi.

Obtoženci so zakrivili le to, da so s svojo aktivno in požrtvovalno udeležbo v narodnoosvobodilni vojni prispevali po svojih močeh in sposobnostih k uničenju fašizma in nacizma ter k zmagi idealov osvobodilnega in odporniškega gibanja; idealov, ki so postali podlaga republiške ustave.

Dolžnost vseh partizanov in antifašistov, vseh resničnih demokratov ne glede na politično in narodnostno pripadnost je, da s svojimi prostovoljnimi prispevki omogočijo, da bo čim bolj učinkovita obramba partizanov in antifašistov proti podlim in lažnivim obtožbam fašistov.

Prostovoljne prispevke sprejema Odbor za obrambo partizanov Nadiške doline na svojem sedežu v Vidmu, Ul. Mazzini 10-I. (ali Vittorio Veneto 12).

Po pooblastilu Odbora sprejemajo prostovoljne prispevke še:

Zveza partizanov v Trstu, Ulica Montecchi 6-II.;

Odsek bivših partizanov v Gorici, Ul. Ascoli 1-I.;

Združenje bivših političnih preganjancev v Trstu, Ul. sv. Frančiska 20;

Uredništvo Primorskega dnevnika v Trstu, Ul. Montecchi 6-II.

in podružnica uredništva v Gorici, Ul. S. Pellico 1.II.

Po svojih močeh prispevajte v skład za obrambo partizanov Beneške čete.

ODBOR ZA OBRAMBO PARTIZANOV NADISKE DOLINE

Aktualni portreti

FRITZ EBERT (zgoraj) in WILLY BRANDT sta župana: prvi v vzhodnem delu Berlina, drugi pa v zahodnem delu. Prvi, ki je sin prvega predsednika nemške republike po prvi svetovni vojni, je pred dnevi predlagal Brandtu sklenitev trgovinskega sporazuma kot prvi korak k normalizaciji življenja v Berlinu. Brandt še ni odgovoril in verjetno čaka na razvoj dogodkov z napovedanimi spremembami tistega dela potsdamskega sporazuma, ki zadeva štiristransko zasedbo bivše nemške prestolnice

ANNA MARIA PIERANGELI se je končno ločila od svojega moža Viça Damoneja. Damone bo plačeval na mesec 500 dolarjev za vzdrževanje svojega sina do njegovega 21. leta, materi pa bo moral odstopiti za dobo 10 let 25 odst. svojega zaslužka, kar pa ne sme znesti več kot 21.000 dolarjev (okrog 13 milijonov lir)

TYRONE POWER simpatični ameriški filmski igralec je nenadno umrl v Madridu, kjer ga je zaradi napora pri snemanju filma «Salomon in kraljica Saba» zadela srčna kap. Power, ki se je nedavno tretjič poročil (vdova pričakuje otroka), je imel komaj 44 let

ANNETTE STROYBERG-VADIN je druga žena francoskega režiserja Vadina in je zelo podobna njegovi prvi ženi Brigitti Bardot. V moževi režiji bo prihodnjega januarja nastopila v filmu «Nevarna prijateljstva»

Sedem dni v svetu

Berlin

Hladna vojna okoli Berlina, ki se je vnela takoj po izjavah Hruščeva, da namerava SZ prepustiti vzhodni sektor mesta vzhodnonemški vladi, se nadaljuje. V preteklem tednu se v bistvu ni zgodilo nič novega, razen to, da na eni in drugi strani ponavljajo izjave, ki podkrepljujejo stališče enih ali drugih. Na vzhodu ponavljajo, da zahodne države nimajo več pravice ostati v Berlinu, češ da so prekršile potsdamske dogovore. Na zahodu pa poudarjajo, da so odločeni ostati v Berlinu, tudi če SZ odide, ter dodajajo, da se bodo branili tudi z orožjem, če bo treba. Pravijo tudi, da nobena od štirih zasedbenih sil v Berlinu nima pravice sama zase odpovedati sporazuma o berlinskem statutu. V vzhodnonemškem in sovjetskem tisku se pojavljajo tudi članki profesorjev mednarodnega prava, ki dokazujejo, da je Berlin pravzaprav prestolnica Vzhodne Nemčije, ker je na ozemlju vzhodnega področja, ter da je sedanji berlinski statut le sporazum o upravljanju mesta po štirih zasedbenih silah.

Medtem pa je sovjetski poslanik v Bonnu obiskal kanclerja Adenauerja in mu sporočil sovjetski načrt o ukinitvi okupacijskega statuta v Berlinu. Kancler pravi, da mu Smirnov ni povedal podrobnosti in da se vsak hip pričakuje sovjetska nota zahodnim državam. Ko to pišemo, se napoveduje ta nota vsak hip. To je napovedal tudi vzhodnonemški radio. Sicer pa naj noto izročijo takoj ali pozneje, povedala ne bo nič novega poleg tega, kar je že povedal Hruščev. Sovjetska vlada bo namreč uradno sporočila, da misli ukiniti okupacijski režim v Berlinu in prepustiti vse svoje pristojnosti vzhodnonemški vladi.

Adenauer je o svojem razgovoru s Smirnovom poročal predstavnikom Francije, ZDA in Anglije, medtem ko je von Brentano odletel v Berlin, da o tem poroča zahodnonemškemu županu Brandtu. Po razgovoru Adenauerja s Smirnovom ocenjujejo v Bonnu položaj za resen. Po neuradnih informacijah pričakujejo, da bo prva sovjetska akcija usmerjena v prizadevanja za umik čet iz zahodnega Berlina, ki jih je okoli deset tisoč. Skušali bodo tudi doseči, da zahodne sile priznajo pristojnost pankovske vlade glede vprašanj, ki se tičejo prometa z Berlinom. To pristojnost bo sovjetska vlada vsekakor prepustila vzhodnonemški vladi. Toda zahodne države poudarjajo, da te pristojnosti ne bodo priznale. Trdijo, da se to ne bo zgodilo niti «de facto», čeprav jih bodo razmere prisilile, da se razgovarjajo s predstavniki vzhodnonemške vlade. Pravijo namreč, da bodo te predstavnike vedno imeli za agente, ki nastopajo v imenu sovjetske vlade.

Najsi bodo sovjetski sklepi in predlogi, ki jih bo vsebovala njihova nota, kakršnikoli, je jasno, da bodo zahodne države nanje negativno reagirale, kakor so že do sedaj. Zato je pričakovati, da se bo okoli Berlina in nemškega vprašanja sploh spet vnela hladna vojna. Vendar pa na Zahodu ne verjamejo, da bo prišlo do blokade Berlina, posebno še, ker zahodne države že nakazujejo možnost, da se bodo razgovarjale z vzhodnonemškimi predstavniki o prometu s tem mestom in o drugih vprašanjih, pa naj potem imenujejo te predstavnike, kakor hočejo. Kako se bo zadeva naprej razvijala, je težko reči. Na Zahodu očitajo Sovjetski zvezi, da je namen sovjetske akcije naslednji: 1. Prisiliti zahodne države, da se odpovedo svojim pravicam v Berlinu v korist Vzhodni Nemčiji, 2. Preprečiti atomsko oboroževanje Zahodne Nemčije. 3. Potrditi «status quo» v Nemčiji in onemogočiti njeno združitev. O nadaljnjem razvoju dogodkov pa poročamo med rednimi poročili.

Vojaški udar v Sudanu

V noči od ponedeljka na torek je skupina sudanskih častnikov pod vodstvom generala Abuda izvršila vojaški udar. Odstavila je koalicijsko vlado Kalila in prevzela vso oblast. Hkrati je Abud razglasil obsedno stanje, razpustil parlament in vse politične stranke ter ukinil začasno ustavo. Člane prejšnje vlade so spravili v hišni zapor le za dva dni in so jih zatem izpustili. Drugih aretacij ni bilo in niti incidentov. Prebivalstvo je ostalo mirno in le časopisi niso tri dni izhajali.

General Abud je zatem sestavil novo vlado, ki ji predseduje on. Poleg tega je tudi obrambni minister in vrhovni poveljnik oboroženih sil. V vladi je sedem vojaških članov in pet civilistov. Abud je takoj nato podpisal tri ustavne dekrete, od katerih prvi pravi: «Sudan je demokratična republika, v kateri se vsi zakoni razglašajo v imenu ljudstva.» Drugi dekret določa, da je vrhovno poveljstvo oboroženih sil vrhovni ustavni organ države. Ta organ je prenesel vso svojo zakonodajno, izvršno in sodno oblast na generala Abuda. V vrhovnem poveljstvu oboroženih sil je trinajst častnikov, Abud pa je predsednik. V Kairu ugotavljajo, da je ta organ do pičice podoben svoječasnemu egiptovskemu revolucijskemu svetu.

V razglasu, ki ga je objavil takoj po prevzemu oblasti, pravi Abud, da je namen njegove akcije odpraviti korupcijo in anarhijo iz vseh državnih uradov in organov. Političnim strankam je očital, da so gledale le svoje koristi in da so se pri tem celo povezovale s tujino. Važno je tudi dejstvo, da je Abud izrecno izjavil, da se bo trudil izboljšati odnose z ZAR. Udar je bil namreč izvršen, prav ko se je iz Kaira vrnila delegacija vlade, ki se je pogajala za sporazum o izkoriščanju vode reke Nil. Zato so se pojavile vsakovrstne domneve, češ da je bil udar izvršen, zato da se prepreči sklenitev sporazuma. Predsednik vlade Kalil je imel namreč odpotovati v Kairo, da končno sklene zadevni sporazum. Zatrjuje se celo, da se je sam Kalil obrnil na Abuda, naj izvede prevrat, da ne bi on prevzel odgovornosti za sporazum, ki da ni bil ugoden za Sudan. Naj bo kar koli, dejstvo je, da je kairska vlada bila prva, ki je sporočila Abudu, da priznava njegovo vlado, in Naser mu je poslal osebna voščila. Abud pa je odgovoril, da želi prijateljskih odnosov z ZAR; napoveduje se tudi njegov obisk v Kairu.

Značilen je komentar indijskega lista «Hindustan Standard», ki omenja, da je bil v zadnjih dveh mesecih v nekaterih državah Afrike in Azije parlamentarni sistem zamenjan z vojaško diktaturo. List meni, da so razlogi povsod enaki: korupcija in gospodarska nestalnost. Kar se tiče Sudana, bi udar lahko odražal zaostritev protizahodnega razpoloženja in še bolj zavzemanje odločnejšega stališča do ZAR, do katere je dosedanja vlada vodila «mlačno politiko». «Times of India» meni, da je do udara prišlo, z enakim izgovorom kakor v Pakistanu, toda «z mnogo manjšim opravičilom». List meni, da se je v Sudanu začela krepiti demokracija in da akcija Abuda pomeni sabotažo tega razvoja. «Hindustan Times» piše, da se je tudi v Sudanu pokazalo, da je vojska edino dobro organizirana sila proti korumpiranim politikantom. Tudi ta list pravi, da bi se Naser utegnil znajti v položaju, ko bi moral ugotoviti, da je z Abudom «teže priti do konca, kakor je to bilo s Kalilom». Vse to so seveda ugibanje, in potrebno bo še počakati, da se vidijo prva konkretna dejanja nove vlade.

Vendar pa so važne izjave, ki jih je podal predsednik prejšnje vlade Kalil, ki kažejo, da je Abud naklonjen tesnejšemu sodelovanju z ZAR. O teh izjavah poročamo med običajnimi poročili.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Alejandro Gomez — argentinski podpredsednik — ki je bil zapleten v nedavni poskus državnega udara, podpisuje demisijo na svoj položaj podpredsednika

Pariški visokošolci na Sorboni so priredili manifestacijo, da bi protestirali proti pomanjkanju prostorov na univerzi. Manifestacije so se udeležili tudi profesorji

Dežela in Slovenci

Ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina ni več daleč. Do sedaj so bili objavljeni zakonski osnutki notranjega ministrstva, nekoliko popravljeni osnutek videmske KD, osnutek KPI in PSI. Med vladnim osnutkom in osnutkom videmske KD ni bistvene razlike, razen te, da se videmska KD poteguje za to, da bi bilo glavno mesto dežele Videm in ne Trst; med tema dvema osnutkoma in osnutkoma KPI in PSI pa je bistvena razlika predvsem v tem, da se v teh poslednjih poudarja tudi pokrajinska avtonomija in njene specifične, ne le upravne, ampak tudi zakonodajne pristojnosti in pravice.

Dežela Furlanija-Julijska krajina bi morala biti avtonomna dežela s posebnim statutom, kakor je to izrecno predvideno v ustavi. Italijanska ustava pozna dve vrsti deželnih avtonomij, in sicer dežele z navadnim statutom ter dežele s posebnim statutom. Do sedaj so bile ustanovljene le avtonomne dežele s posebnim statutom, kakor Trentinsko-Gornje Poadižje, dolina Aoste, Sicilija in Sardinija. Naša dežela je torej prišla zadnja na vrsto in to še v obliki, na osnovi katere ni moč reči, da gre pri vladnem osnutku za primer dežele s posebnim statutom.

Vladni osnutek je namreč sestavljen tako, da bi mogel veljati za katero koli drugo italijansko deželo, kot na primer Lombardijo, Piemont itd.; v njem ni nič, iz česar bi mogli zaključiti, da gre za posebni statut; tudi izraza «posebni statut» se ta osnutek skrbno ogiblje. Tudi s te plati ne moremo torej reči, da se vladni osnutek drži črke in duha ustave, v kateri je izrecno rečeno, da mora avtonomna dežela Furlanija-Julijska krajina imeti posebni statut.

Pa tudi vsebinsko se vladni osnutek za našo deželo bistveno razlikuje, na primer, od posebnega statuta za avtonomno deželo Trentinsko-Gornje Poadižje. V tem statutu so posebni členi posvečeni pokrajinam, ki niso le upravno avtonomne, ampak uživajo — v svojem okviru — tudi določeno zakonodajno oblast. V vladnem osnutku za našo deželo pa je govora le o pokrajinah in občinah kot «okrožjih deželne decentralizacije»! Taka, izključno upravna avtonomija pokrajin in občin ni nič novega, vsekakor pa ni v skladu s pristojnostmi, ki jih pokrajini priznava posebni statut. Položaj, predvsem pa problemi, s katerimi se bori zlasti tržaško ozemlje, pa so take narave in značaja, da je priznanje tudi zakonodajne oblasti v okviru pokrajinske avtonomije za naše ozemlje življenjskega pomena, če hočemo, da naj ustanovitev dežele pomeni korak naprej v reševanju teh perečih vprašanj, ne pa le nov birokratični aparat, to je, le novo breme. Vprašanje proste cone je na primer v vladnem osnutku «rečeno» z določbo, da «carinski režim spada v pristojnost države!»

Mimo tega — kar prav gotovo ni moč podcenjevati — smo tu še mi, državljani slovenske narodnosti, kar je tudi razlog, da ustava zahteva za nas avtonomno deželo s posebnim statutom. Vladni osnutek govori v svojem 3. členu le posredno o nas, ko se priznavajo enake pravice in enako ravnanje z vsemi državljani, pa naj pripadajo kateri koli etnični skupini, in da se — skladno z načeli ustave in mednarodnimi sporazumi — jamčijo njihove etnične in kulturne značilnosti.

To je vse, kar ve vladni osnutek povedati o pravicah Slovencev. Take «pravice» uživamo tudi sedaj, in se zanje prav lepo zahvalimo.

Posebni statut za našo deželo mora vsebovati točne določbe o pravicah Slovencev, o njihovih šolah, o dvojezičnosti, o uporabi slovenščine v javnem življenju itd. itd., kakor je to primer za Nemce v posebnem statutu avtonomne dežele Trentinsko-Gornje Poadižje. Tudi v tem primeru mora avtonomna dežela pomeniti za nas korak naprej, ne pa korak nazaj.

Če bi obveljal sedanji vladni zakonski osnutek za našo deželo, moremo mirne duše zaključiti, da bi — vsaj kar se nas tiče — prišli z dežja pod kap.

ALI VEŠ...

— da je v ponedeljek minilo dve leti, odkar so na demarkacijski črti med Izraelom in Egiptom na Sinajskem polotoku jugoslovanski vojaki. Poleg jugoslovanskega odreda, ki šteje okoli 800 mož, so tudi vojaške enote Indije, Indonezije, Danske, Finske, Norveške, Švedske, Kolumbije, Brazilije in Kanade. Prvi je na Sinajski polotok prispel jugoslovanski odred. 17. novembra 1956 je prispela predhodnica, ki jo je sestavljalo 44 vojakov, 29. novembra pa glavnina odreda. Jugoslovanskemu odredu je bila poverjena najtežja naloga: očiščenje 200 kilometrov poti in 25 minskih polj. Jugoslovanski vojaki stražijo 100 kilometrov izraelsko-egiptovske meje.

* * *

— da se predsednik Južne Koreje Singmanri prijetno smeje. Od ZDA je v nekaj letih dobil 997 milijonov dolarjev, ki naj bi jih uporabil za obnovo Južne Koreje. Nihče pa ne ve, kam je ta denar šel. Američani, ki tako vneto nadzirajo, kam se njihove pomoči stekajo, so v primeru Južne Koreje napravili veliko napako. Urad za pomoč tujini je menil, da vodi kontrolo nad trošenjem tega denarja obrambno ministrstvo, ker da je Južna Koreja vojno področje, obrambno ministrstvo pa je računalo na kontrolo omenjenega urada, in tako ni kontrole vodil nihče in Singmanri je čedno vsoto nekontrolirano zapravil.

* * *

— da je filmska igralka Gina Lollobrigida hotela kupiti za svojega prvorojenca starinsko zibelko, ki je stala 20 milijonov lir. To je bila tudi zanjo predraga zadeva, kljub temu je tedaj iz svojega spočetja in ob rojstvu sina zrežirala «velikanski dogodek». Njena kolegica Jayne Mansfield, ki prav tako pričakuje otroka, pa je izjavila, da bo Gino v tem močno prekosila.

* * *

— da je zahodnonemški skladatelj Peter Kreuder tožil pankovsko vlado zaradi plagiata. Melodija vzhodnonemške himne ni po njegovem nič drugega, kot njegova popevka «Good by, Johnny», ki jo je on skomponiral leta 1938 za film «Voda za Kanitogo».

* * *

— da je pri zadnjih senatnih volitvah v ZDA v New Orleansu kandidiral poleg sedanjega senatorja Edvarda Herberta tudi Morris Clark. Herbert je dobil 37.868 glasov, Clark pa le 1 glas. Zanimivo je, da je edini Clarkov glas bil na volišču, kjer je volil sam Clark.

* * *

— da je v britanski Dom lordov morala prinesti «revolucionarno novost» ženska in sicer laburistka Barbara Wooton, ki ni hotela priseči zvestobe kraljici s klasično prisego bogu, ampak je prisegla le na «svojo pošteno vest». To je tradicionalne tradicionaliste močno prizadelo.

* * *

— da bo Diorov naslednik Yves Saint Laurent moral v vojsko? Mladi francoski kralj mode je izjavil, da je glede tega kar zadovoljen, ker da bo v vojaško uniformo vnesel nekaj več «okusa».

* * *

— da si pretendent na avstrijski prestol Oton Habburški zelo želi vrniti se v «svojo domovino». Sicer ne toži nad svojim sedanjim življenjem, vendar pravi, da ga zelo muči domotožje. Sicer pa si mož vendarle ne dela utvar glede avstrijskega prestola.

* * *

— da gredo Angleži v svoji ljubezni do psov zares predaleč. V Kengsingtonu, ki je nekak aristokratski del Londona, živi pes, ki se imenuje «Toulouse Lautrec» (po slovitem francoskem slikarju) in nosi briljantno ogrlico. Uboga Lajka pa je morala poginiti brez tako slavnega imena in briljantne ogrlice.

* * *

— da so francoski razumniki, ki so se zbrali na «Tednu katoliških razumnikov Francije», ugotovili, da se «komunizem v Afriki širi predvsem zato, ker so tradicionalne afriške religije, ki sedaj izginjajo, pustile za seboj praznino in jih ni nadomestila krščanska mistika». Morda računajo, da bi s svojo mistiko mogli zadovoljiti celo zahtevo alžirskih rodoljubov po neodvisnosti?

* * *

— da si Angleži prisvajajo prvenstvo glede uporabe poštnih znamk, kar pa nikakor ne drži, saj je že vsemu svetu znano, da pripada to prvenstvo Slovencu Lovrencu Koširju.

* * *

— da so posodo za juho, ki jo je uporabljal Ludvik XVI., pred dnevi prodali na neki dražbi dragocenih kmetnin za 1200 funtov šterlingov, kar je v naši valuti 2.160.000 lir. Posodo za juho je leta 1771 izdelal Francoz Robert Joseph Auguste, ki je delal predvsem za tedanjega francoskega kralja in za rusko carico Katarino.

KAJ RAZKRIVA «POROČILO» UMORJENEGA ALMERICA

Od kod mafiji tolikšna moč?

Organizator krajevne krščanske demokracije v Camporealu na Siciliji obtožuje vodstvo svoje stranke, da mu proti mafiji ni hotelo pomagati

Clan državnega sveta Krščanske demokracije poslanec Lucifredi je 15. t.m. na eni izmed sej zadnjega zasedanja državnega sveta KD očital vodstvu, da je strankin aparat uvedel v strankinih sekcijah «vzdušje terorja». Tajnik KD Fanfani je na ta očitek ostro reagiral in grozil z ostavko, če mu Lucifredi ne postreže s točnimi podatki. Ostavke ni bilo, kar je tudi razumljivo, zasedanje pa je bilo nadvse burno in ves tisk je zabeležil, da so na tem zasedanju močno udarjali po mizah. Naslednji članek pa bo prikazal nekaj, kar je z omenjenim «vzdušjem» v zvezi.

Najprej bomo navedli vrsto dogodkov, ki jih ne pripisujemo nikomur, pa čeprav so zelo značilni.

16. septembra 1944 so plačanci voditelja sicilske mafije Calogera Vizzinija s streli in ročnimi bombami razbili zborovanje poslanca Li Causija v kraju Villalba. Pri tem je bilo 18 oseb ranjenih, policija pa krivcev ni našla. 1. junija 1946 je bil v Trabii umorjen sindikalist Nunzio Passafiume, krivcev niso odkrili. 28. junija istega leta je bil v Naru umorjen župan-socialist Pino Camilleri, zločin je ostal nekaznovan. 22. oktobra istega leta sta bila v kraju Alia umorjena sindikalista Castiglione in Scaccia, zločin ni bil kaznovan. 13. novembra istega leta so «neznanci» v Casteldaccii umorili sindikalista Nina Raia. Krivcev niso našli. 19. januarja naslednjega leta so v kraju Ficarazzi umorili sindikalista Angela Macchiarello, krivec prav tako ni bil odkrit. Da ne bi nadaljevali do konca z naštevanjem, bomo navedli, da je bilo do 25. marca lani na podoben način umorjenih nadaljnjih 27 oseb, med katerimi je bilo precej sindikalistov in tudi nekaj krajevnih voditeljev Krščanske demokracije in da v nobenem primeru ni policija odkrila izvršilcev umorov, še manj seveda tistih, ki so te povsem politične umore naročili. Velikokrat so ljudje vedeli, kdo je zločin izvršil, verjetno tudi, kdo ga je naročil, toda na Siciliji je mafija močnejša od uprave in policijske oblasti, zato ljudje molčijo.

Gornjih zločinov ne pripisujemo nikomur, kot neposredno nikomur ne pripisujemo naslednjega, ki pa je močno značilen.

25. marca 1957. leta je bil v Camporealu v pokrajini Palermo umorjen Pasquale Almerico. To je bil iniciator in organizator krajevne KD in nekaj let tudi demokrščanski župan. Tega dne popoldne je s svojim sodelavcem stopil čez trg v Camporealu in skupina zamaskiranih ljudi je izstrelila vanj 122 nabojev, kolikor mu jih je zdravnik našel v telesu. Čeprav so vsi vedeli, od kod zločin prihaja, in kdo ga je izvršil, zločincev niso prijeli. Zgodilo se je namreč ob belem dnevu in vsi so vedeli, da je za zločin neposredno kriv vodja krajevne mafije Vanni Sacco. Tega je policija tudi prijela, toda proti njemu se ni upal nihče pričati in izpuščen je bil «zaradi pomanjkanja dokazov».

Zakaj pa je ta primer tako zanimiv? 19. t.m. sta palermski dnevnik «L'Ora» in rimski dnevnik «Paese-Sera» objavila poročilo, ki ga je usmrčeni Pasquale Almerico že v maju 1955, to se pravi dve leti pred svojo smrtjo, poslal tajništvu KD v Rim. To poročilo obtožuje palermsko pokrajinsko vodstvo KD in posredno tudi višje kroge.

Predolgo bi bilo navesti vse poročilo, zato bomo na kratko opisali križev pot človeka, ki je Krščansko demokracijo in njen program jemal preveč zares. V Camporealu po zrušenju fašizma ni bilo nobene stranke in šele leta 1947 je Pasquale Almerico s skupino svojih prijateljev začel organizirati krajevno KD. Prej, na volitvah za ustavodajno skupščino 2. junija 1946 je KD v Camporealu na 6000 prebivalcev dobila 180 glasov. Naslednjega leta, pri upravnih volitvah, je to število padlo na 87 glasov, kajti nekaj dni pred volitvami so člani mafije uprizorili napad na tamkajšnje župnišče in župnika prisilili, da je zbežal v Monreale k škofu.

Do tedaj so namreč voditelji mafije v Camporealu «vedrili in oblačili» in enkrat kot liberalci, drugič kot monarhisti ali kot separatisti imeli vedno upravo občine v svojih rokah. Sedaj so zaslutili nevarnost KD in se na svoj povsem sicilski način lotili borbe proti njenemu voditelju. Toda tudi Pasquale Almerico ni bil strahopetec. Ustanovil je krajevno sekcijo KD in se lotil odločne borbe za izvajanje programa KD, kot ga je on naivno razumel. Pri aprilskih volitvah leta 1948 je KD v Camporealu dobila že 1156 glasov in s tem postala številčno najmočnejša stranka, močnejša od liberalne, za katero se je tedaj skrivala mafija z Vannijem Saccom na čelu. Toda «liberalci» so bili še vedno močni in so v občinski upravi imeli veliko besede. Pasquale Almerico pa ni hotel biti lutka okolja, v katerem je deloval. Ko je nastopil mesto župana, je hotel biti pravi župan, ne pa delati to, kar so mu vsiljevali ljudje iz «okolice». S tem je hotel tudi dvigniti sloves in prestiž svoje stranke. Ker so ljudje «izven stranke», torej člani mafije, uvideli, da z njim ne bo lahko delati, so ga skušali podkupiti in ga vplesti v svoje nečedno početje. To jim pa ni uspelo. Zato so mu začeli delati vse mogoče ovire, vendar so v njem videli predstavnika močne stranke, ki je postala že vladajoča stranka. Zato so hoteli z njim splesti kompromis in stopiti sami v stranko.

Ob tolikih spletkah se je Pasquale Almerico zatekel k višji instanci, k pokrajinskemu odboru KD v Palermu, ki naj mu pomaga. Toda tu je naletel na «neobrazložljivo nezanimanje» in čutil se je osamljen.

Prišlo je nato do volitev v bolniško blagajno neposrednih obdelovalcev in v obvezne zadruge za bonifikacijo. Zadeva ni bila enostavna, niti nepomembna, kajti Camporeale je skoraj v celoti kmečko področje, načrt za bonifikacijo pa predvideva dela za 37 milijard lir. Zmaga na teh volitvah je bila zelo važna in Pasquale Almerico, kateremu pokrajinski odbor KD iz Palerma ni hotel pomagati, se je moral na teh volitvah uveljaviti, da bi utrdil svoj prestiž, ki pa ni služil njemu, pač pa KD oziroma njenemu programu, kakršnega je on z vso resnostjo vzel. Toda nasilje teh «liberalcev» je zmagalo in Almerico je z 91 glasovi propadel.

Ko so ljudje iz kroga, ki se je hotel vriniti v Krščansko demokracijo, kot je prej gospodaril pod okriljem liberalcev ali monarhistov, doživeli to volilno zmago, so se lotili Almerica še bolj odločno in očitno je bilo, da Almerico proti mafiji ne bo vzdržal. Zato je Almerico stopil v Palermo k svojim po pomoč. Pokrajinskemu vodstvu KD v Palermu je celo zagrozil z ostavko. Toda pri KD so se oglasili tudi drugi ljudje iz Camporeala, ki so rekli, da v Camporealu nimajo nič proti KD, pač pa proti Almericu in da so pripravljeni stopiti v KD, seveda če odstopi Almerico. Pokrajinski odbor KD Almerica sicer še ni hotel žrtvovati, zato pa mu je svetoval, naj ne bo tako «nepopustljiv». Almerico pa se ni vdal, zdelo se mu je nemogoče, da bi bivši «liberalci» zagospodarili v njegovi KD, ko pa je vedel, da ti ljudje niso nič drugega kot orodje Vannija Sacca in njegove družčine.

V tem smislu je Almerico skušal svoje predpostavljene tudi opozoriti, kar pa ni zaleglo. Zato se je hotel umakniti iz Camporeala in ponudili so mu službo v Sicilski banki. Pri naslednjih volitvah pa mu je pokrajinsko vodstvo KD direktno pokazalo, da jim je v napoto, in tedaj se je Almerico tudi pokrajinskemu vodstvu postavil po robu in sestavil ta «memorandum», iz katerega posnemamo podatke, in ga poslal v Rim tajništvu KD.

Toda tudi v Rimu se ni zanj nihče zmenil, kajti nikomur iz vodstva KD se ni dalo bosti z ljudmi iz Camporeala. Almerico je to svoje dolgo poročilo napisal kot naiven, vendar idealen pristaš svoje stranke, katerega pa so vsi izdali, tudi tisti, od katerih je upravičeno pričakoval pomoči.

Pasquale Almerico je tako ostal povsem sam, brez nikake opore in s tem izgubil vsak prestiž in vpliv V Palermu so se ga končno otresli in 18. julija leta 1956 preboleli tudi zaljubljeno «krizo». Razpustili so krajevni odbor Krščanske demokracije v Camporealu, ki ga je bil sestavil Almerico, in dovolili, da se v stranko vpišejo tudi bivši «liberalci». Svojo krajevno organizacijo so torej izročili sami, proti katerim se je Almerico tako brezupno, toda pogumno boril.

Devet mesecev pozneje je Almerico obležal na tlaku domačega trga, ki ga je hotel očistiti mafije. Kdo je umor naročil?

S tako napravo, ki jo vidimo na mednarodni razstavi v Parizu, morete po mili volji krožiti tako po suhem kot po vodi

IVAN TAVČAR

Jurij Podlasica

Današnje zasedanje v «Zvezdi» se je pričelo točno.

«Kdo je pa ta človek?» vprašal je radovedni eksorožnik Podreberšek, ko je nekdo šel mimo s prijaznim pozdravom «Na zdar, Hude!»

«To je moj stari prijatelj Podlasica, Jurij Podlasica,» odvrnil mu je na kratko sprevodnik Hude.

«Precej nenavadno ime,» je vzdihnil goriški Rutar. «Vendar moram priznati, da se možu prilega. Saj je res majhen kakor podlasica in svoje koračke drobi hitro kakor ta živalca. Mož mora biti dober Slovenec, ker pozdravlja z «Na zdar». «Ali je mož že večkrat predkaznovan?» povprašal je nadalje štajerski Podreberšek.

«Kolikor je meni znano,» odgovoril mu je Hude, «samo enkrat. In še tistikrat samo s sv. zakonom. To vam lahko zatrdim, saj sem bil za pričo tedaj, ko so ga vpregli v zakonski jarem. Tega dogodka ne bom nikdar pozabil, čeprav doživim sto let. Saj se je tisti dan toliko zgodilo, da človek kaj takega ne more zlepa pozabiti.»

«Že vidim, dolenjska čenča,» uščipnil ga je ižanski Grbec, «da te jezik srbi. Čudno je, da moškim, ki so rojeni pod dolenjsko trto, teče in rezgeta jezik kakor zanikrnim babam ob vaškem vodnjaku. Zato se posebno čudim, da se tudi naš vipavski Curk ni izlegel kje tam doli med Krko in Kolpo. Potem bi šele hvalil in v nebesa povzdigoval cesarski Dunaj in nekdanje cesarske požeruhe! Ali nima prav, prijatelj Curk?»

Vipavski Curk je najprej milo pogledal proti obglavljenemu Radeckemu. Nato so mu izza krepkega vipavskega zobovja namesto pritrdilnega odgovora švignile samo krilate besede: «Zarobljena ižanska govedina!»

Na te prijazne besede zavrela je vročekrvnemu Grbcu njegova razbeljena ižanska kri. Skočil je pokonci in gostobesedno zagrozil vipavskemu Curku, da mu bo za te prijazne besede že dajal odgovor na novem «Žabjeku.»

«Kaka dva tedna boš žrl nezabeljen ričet namesto svoje polente, vipavska suša,» zaključil je svoje ižanske grožnje in se zopet usedel mirno na svoj stari prostor.

«Le mirna, mirna, prijatelj iz vinorodne Vipave in ti iz vodepolne Ižanske,» blažil je pretečo nevihto poštni Čok od sinje Adrije. «Poprosimo rajši prijatelja Hudeta, da nam pove kaj več o svojem prijatelju Podlasici. Ma, povej nam, Hude, kaj je s tvojo Podlasico?»

Sprevodnik Hude se kot pristni Dolenjec ni dal preveč prositi in je tole povedal svojim vernim poslušalcem:

«Bilo je nekaj let potem, ko je na mesto «Južnega Sokola» stopil «Ljubljanski Sokol». Tedaj sem se učil v Gradišču mizarskega rokodelstva. Vsi vajenci tega mojstra smo pridno telovadili pri Sokoli. In to je že nekaj. Bilo nas je pri tem mojstru kar osem vajencev poleg treh, dveh, enega ali pa tudi nobenega pomožnika.

Tiste čase sem se spoznal z Jurijem Podlasico. Tudi on je telovadil pri Sokoli. Bil je namreč navdušen telovadec in navdušen pevec.

Z Jurijem Podlasico sva si postala tedaj prav dobra prijatelja. To prijateljstvo je ostalo trdno tudi še potem, ko sem po dolženih vojakih prestopil k železnici.

Ko sem nekoč s svojo potno bisago korakal truden iz službe domov, sreča me na cesti Jurče Podlasica. Ustavi me in mi reče na kratko:

«Jutri ob petih se bom poročil pri očetih frančiškanih in ti mi boš za pričo.»

Tako se je tudi zgodilo.

Drugi dan ob petih zjutraj je bila poroka pri očetih frančiškanih. Bodoča Podlasica ženskega spola, katere dotlej nisem poznal, je bila pri poroki nekam čudno zavita. Najbrž jo je moralo zebsti, čeprav se je godilo to kresnika meseca. Po poroki smo to najnovejšo Podlasico zapeljali domov in jo izložili tam nekje pri Križevniški cerkvi. Ker smo že imeli najetega izvoščka, dali smo se zapeljati v gostilno Podrožnikom, da malo proslavimo današnji dan.

To smo delali temeljito, moška Podlasica, jaz in še druga poročna priča, ki že davno počiva pod rušo pri sv. Krištofu.

Skoro do ene smo obhajali svoje slavlje nemoteno in glasno. Okrog ene pa plane brez sape v gostilno žensko bitje in naravnost na Jurija Podlasico. Ko si je to bitje nalovilo malo sape, je začelo:

«Častitam, gospod Podlasica, častitam! Čvrstega fanta smo ravnokar kupili. Pridite takoj domov!» itd. itd. Tako je namreč šlo v nalovljeni sapi skoro dobre četrt ure.

Tako smo nehote morali nadaljevanje slavnosti preložiti na ugodnejši čas.

Ko sem popoldne na svoji postelji sanjal, kako se vozim s svojim vlakom mimo Brežic, pridrvi v moje podstrešno sobico ravno ista ženska. Gostobesedno mi pove, da bodo nesli mlado Podlasico ob šestih h krstu in da ji bom za botra.

To se je tudi tako zgodilo.

Točno ob šestih sem bil zopet pri očetih frančiškanih. Po vseh postavah smo tedaj iz poganske Podlasice napravili pošteno krščansko živalco.

Po končanem krstu sem

(Nadaljevanje na 7. strani)

V sedmi knjigi zbranega dela Ivana Tavčarja, ki je izšla letos, so objavljeni njegovi krajši podlistki pripovednega, reportažnega in satirično-polemičnega značaja. Za naše čitatelje smo izbrali izmed teh zanimivih in tudi zabavnih, v tedanjem dnevnem časopisju objavljenih sestavkov, zgodbico o Juriju Podlasici. S tem hočemo opozoriti ne samo na Tavčarjevo Zbrano delo, temveč na vsa Zbrana dela slovenskih klasikov, ki izhajajo v Državni založbi Slovenije.

Prof. Avgust Černigoj: *Baritonist John Riley*

Mara Samsa:

TRST JE KLICAL

Ta knjiga se uvršča med najzanimivejše spise, ki so nastali v povojnem Trstu kot umetniška usedlina naše razgibane dobe

Ime MARA SAMSA se že dolgo pojavlja v slovenski javnosti, zlasti v tržaškem časopisju. Če ga zdaj vidimo tudi na naslovni strani knjige TRST JE KLICAL, ki je nedavno izšla v Založbi tržaškega tiska, je to le naravna, nekoliko pozna posledica njenega dosedanjega pisateljevanja.

Zbirka teh novel in črtic s posvetilom «Teti Klari v spomin» je dobila naslov po zadnji med njimi, a krepak klic iz Trsta se oglaša tudi iz ostalih, ki zajemajo celo vrsto značilnih dogodkov iz tržaškega življenja zadnjega pol stoletja, prikazanih v le poslovno izdelani in duševno poglobljeni obliki. Tudi kjer pisateljica ne pripoveduje v prvi osebi in riše usode slovenskih učiteljic ali partizank, ni težko najti zveze in podobnosti med njenimi usodami in doživljaji njenih junakinj.

Usoda tržaških Slovencev v omenjeni dobi je tako živo odjeknila v slovstvenih spisih Mare Samse, da njeno pero v marsičem po svoje dopolnjuje problematiko, motiviko in snovi, ki so nam jih približali v svojih delih Vladimir Bartol, Jože Pahor, Boris Pahor, Alojz Rebula i.dr.

V črtici «Očka se ne vrne» se zrcalijo žalostne izkušnje slovenskega dekleta, ki je že zgodaj ostalo brez matere in živi v oskrbi stroge in trde tete. Ob koncu prve svetovne vojne išče med ujetniki na tržaškem gradu v bojih ob Soči izginulega očeta, Ivana Samso, oglasi pa se le zornomlad ujetnik istega imena, iz česar požene razočaranje zanj in za otroka. «Zgodba o goldinarju» sega v otroške spomine na obljubljeni goldinar, ki ga nato ni bilo, na fižolček v nosu in na prodajanje zelišč v lekarni, pa tudi na dobro teto Klaro, kateri je mala Mara ob nakupih utajila goldinar in si s tem nakopala tesnob in strahov. — V «Krivici» se osvetljuje bolest tržaških slovenskih šolaric, ko jim po prvi svetovni vojni zapro domačo šolo, in dobrota tete Klare, ki jo žalijo z nazivom «sciavetta», medtem ko iz človeškega usmiljenja prikriva oblastem žensko, ki ne bi smela bivati v mestu.

«Meja» pripoveduje o učiteljici Vidi, ki dobi prvo službo na Brju onkraj čavenskega pogorja, hrano pa pri Johani v farovžu, kjer se je sicilijanski učitelj bahal z dekleti. Bahaštvo nadrejenega učitelja gleda Vida v taki luči: «Kljub temu, da so se zdele vse njegove dogodivščine izmišljene, je vselej pomislila na dekle, ki je tega človeka morda res kdaj vzljubilo in se mu predalo. Ob njenem neznanem obrazu sta se ji mržnja in gnus sprevračala v prezir, ki ga ni mogla niti hotela skriti. Vse Sicijančevo početje ji je pričalo, da ni imel kaj iskati v teh krajih» (str. 43). Vida bi bila rada «gnetla mehke otroške duše», a se kmalu zameri in premestijo jo v samotno vas ob meji, kjer pošiljajo ljudje otroke rajši čez mejo v jugoslovansko šolo kakor v domačo italijansko, čeprav se nadzornik trudi, da bi to odpravil. Sprejme jo širokopleč italijanski kapitano, ki ji pojasnjuje: «Z ljudmi je treba biti nepopustljiv. Nad seboj morajo čutiti trdo gospodarjevo roko. Tu sem jaz gospodar. Meni je zaupana meja in njena varnost». Vidi in otrokom prepoveduje pot čez mejo: «Italija je kulturna država. Pomislite, za osem otrok je tu odprla šolo». Vida se seznani s Stanetom, ki prenaša slovenske knjige v Trst. Kmalu mora tudi ona k oblasti na zaslišavanje. Na poti izve, da «leži Stane na samotnem pokopališču. Karabinjerji so stražili njegovo golo, mrtvo telo. V prejšnji noči je bila meja spet zagorela» (60). — Iz podobnega ozračja je «Mica in njena poslednja zgodba» o preprosti vojaški perici z nezakonskimi otroki. Ko vzame italijanske trakove z vojaških grobov, jo ovadi Franceljnov Francelj in orožnik jo odžene. Perica se izgovori, da je hotela iz njih sešiti vojakom ovratne rute, in je oproščena.

Mara Samsa

Zelo toplo napisan izliv materinega srca je «Prvo pismo sinu partizanu». Mati je v skrbeh in omahuje, ali naj petnajstletnega sina pusti v borbo, končno mu pa le ugodi: «Če bi te ne bilo nazaj, bi mi bilo težko; če bi zvedela kaj slabega o tebi, bi mi bilo še teže» (73). — «Umik» sega v zanimive podrobnosti narodnoosvobodilne borbe. Dobro je očrtanih nekaj ženskih likov. Z Anatolijem se razpredajo ruski pogovori. — «Dobri veter» riše Tinine srčne doživljaje med Igorjem in Ivanom na širokem ozadju partizanskega življenja. — «Partizanska teta» je lepa črtica o teti Mariji, ki skrije partizanske knjige, ko jih Nemci iščejo, v podstrešju mrtvašnice blizu groba umrle hčere, kakor da jih zroča v njeno varstvo. — «Smeh» kleše pretkano tržaško Ivo, ki pride v bišo, kjer štirje policisti prežijo na partizanko Zvezdo, a se zvijačno izogne nevarnosti, da bi o njej kar koli izdala.

V «Obisku» gledamo, kako nekdanja Zorka prestopi v italijansko šolo in se prelevi v Albo. Poroči se z rudniškim ravnateljem Renatom. Obisk nekdanje prijateljice Nade ji je mučen; slovo je kratko, hladno, vljudnostno. — Več ženskih usod je zgoščeno podanih v noveli «Nona, nonica» iz dobe, ki jo pisateljica takole označuje: «Mene je pot vodila iz celjskih zaporov naprej v Srbijo, v izgnanstvo. Nato na begu v Ljubljano in spet v zapore, v taborišče v Gonars in na Rab. Od tam v hribe, k partizanom. V odrešenje izpod natezalnice, ki jo je usoda pripravila ljudem tu na obrobju. Kot da ji v prvi vojni še niso dali dovolj žrtev! Toda potem to upanje! Te sile! Sile na smrt obsojenih. Morale so prebiti svoj svinčeni oklep. In ga streti» (133). — Zadnja novela «Trst je klical» skladno zaključuje zbirko. V pestrem zaporedju napetih prizorov prisostvujemo lovu sovražnega zasledovalca na Maro Samso, ko je prišla med borbo v Trst. Zanka se je zadrgnila okoli nje in odpeljali so jo v vilo Bellosguardo, v zloglasno mučilnico Colottijeve policije. Tu je izrabila priliko, da je neopažena ušla, preskočila več zidnih ograj in se rešila.

Bivšim partizanom bo knjiga v prijetni, leposlovno obdelani obliki obujala spomine na podobne dogodke, ki so jih sami doživeli. Drugim nudijo te strani priliko za globlje poznavanje novega rodu, ki je izšel iz obeh vojn. Vladimir Bartol je napisal knjigi tri uvodne strani s tehtnimi sodbami o Mari Samsi. Te novele in črtice se mu zdijo «v en sam socialen protest zoper krivičnost ljudi in njihove ureditve sveta». O njeni umetnosti ugotavlja: «Mara piše preprosto in njen slog je navadno čudovito jasen, pa čeprav ni fabula dokončno izdelana». Zaključuje: «Mari Samsi gre pri njenem pisanju krvavo zares. In njena življenjska resničnost je polna bridkosti, tragike in bojev».

Prav zato se uvršča ta knjiga med najzanimivejše spise, ki so nastali v povojnem Trstu kot umetniška usedlina naše razgibane dobe. Knjigo je opremil in okrasil z dvanajstimi slikami Janez Pirnat, izviren nadaljevalec nekaterih umetnostnih smeri svojega prerano umrlega očeta Nika Pirnata.

ANDREJ BUDAL

ZAKLJUČEK IZREDNE UMETNOSTNE PRIREDITVE

Razstava: *Avtoportret na Slovenskem*

Razstava avtoportreta na Slovenskem: žgoč in pretresljiv mimohod slovenske zgodovine in skozi zgodovino Slovencev - Umetnostna prireditev, visoka po nivoju in pretehtana po razporedu

Kot kronist moram najprej opozoriti na izredno zanimanje (in izreden obisk), ki ga je doživela ta vsestransko uspela razstava, potem pa na Katalog, ki ga je ob tej priložnosti izdala prireditelja razstave — Moderna galerija v Ljubljani. Poleg predgovora ravnatelja Moderne galerije Zorana Kržišnika je zlasti tehten osrednji esej Kataloga «Avtoportret v svetu in pri nas», ki ga je s prav toliksno erudicijo kakor z izrednim posluhom za zadeve vsoljne umetnosti napisal mladi umetnostni zgodovinar dr. Luc Menaše, ki ima velik delež tudi pri prireditvi razstave same. Samo tekst, ki ga pojasnujejo številne reprodukcije, ima nad 150 strani. Katalogu so dodane še številne celostranske reprodukcije in izčrpen pregled avtoportretnih umetnin na Slovenskem z biografskimi in drugimi podatki (literatura!) o avtorjih. Zato ni Katalog samo priložnostni informativen, marveč ima tudi trajno znanstveno vrednost kot pregledni priročnik ene izmed važnih zvrsti umetnosti pri nas.

Nisem zlepa videl kolektivne retrospektivne razstave, ki bi tako živo in nazorno odražala ne samo kulturni, temveč tudi politični odsev zgodovine slovenskega naroda, ki bi v taki meri ponazarjala celo njegovo usodo, kot jo ponazarja razstava avtoportreta na Slovenskem. Najstarejši avtoportret na Slovenskem je lastna podoba slikarja in stavbenika Johanesa Aquile iz l. 1392 v cerkvi v Martijancih v Prekmurju. Tudi avtoportretisti v sledečih dveh stoletjih so pri nas tujci ali vsaj anonimni slikarji. Presledek dveh stoletij, ko nimamo ohranjenih avtoportretnih dokumentov, in spet nekaj tujcev, dokler se sredi 18. stoletja ne začne zgodovina slovenskega avtoportreta, torej v času, ko je drugod v Evropi že minil prvi razcvet. Nato moremo deliti naslednjih dve sto let razvoja slovenskega umetniškega avtoportreta v dve veliki obdobji: od Jelovška do Langusa in Tominca in od Subicev do danes (Menaše).

V glavnem gre ta razvoj vzporedno s prebuditvijo in samozavedanjem slovenskega naroda in pa z njegovo zavestno literarno tvornostjo. Vendar spet s slednjo ne povsem. Res da je bil Langus Prešernov prijatelj, vendar na začetku tega razvoja še ne opazimo pri slikarstvu tiste nenehne zavestne kontinuitete, ki je značilna za razvoj slovenske literature. Naši slikarji so v začetku druge polovice prejšnjega stoletja še sporadični, ko tvorijo slovenski leposlovci že strnjeno vrsto narodno zavestnih ustvarjalcev. Toda s Subici, zlasti pa z Ažbetovo šolo v Monakovem in potem s strnjenim nastopom slovenskih impresionistov dohiti slovensko slikarstvo v svojem razvoju literaturo in prevzame nato celo od časa do časa vodstvo v naši ustvarjalnosti. Generacija sledi generaciji, te so zmeraj številnejše po prvi svetovni vojni gredo upodabljajoči umetniki nekaj časa vštric s svetovno umetnostjo, dokler se po drugi svetovni vojni, zlasti po letu petdeset ne začno slovenski slikarji zmerom pogosteje kosati na mednarodnih razstavah z ustvarjalci drugih narodov.

V zadnji konsekvenci je avtoportret intimna samoizpoved, ki odgovarja na literarnem področju lirični pesmi, avtobiografski noveli (Cankar) ali celo romanu, v katerem je junak — bolj ali manj zamaskiran — avtor sam. Toda kolikšna je razlika v raznih dobah, v raznih umetnostnih smereh in v raznih umetniških osebnostih! V starejših dobah, v dobah cerkvenega slikarstva, se pokaže avtoportret umetnikov na freskah kot podpis, kot skromen kronistični pečat, ki govori nekako takole: «Tu sem, ki sem to podobo naslikal.» Ko se podobar zave, da ni samo obrtnik, ki dela po naročilu, marveč tudi umetnik, — tedaj dobimo prve samostojne avtoportrete (Langus, Tominc). Umetnik se podaja sam ali v domačem okolju (pretresljiva Petkovškova podoba), s prijatelji (Ažbe z Veselom v monakovskem ateljeju; koliko nam pove danes že sam ateljejski okoliš!) ali z ženo ter modelom. Spet je lastna podoba umetniku ali prirodni objekt ali barvna in svetlobna naloga, ki jo mora umetniško rešiti in upodobiti (impresionisti; Jama, Sternem). In potem spet psihološka zagonetka, sebi najbližnji in najbolj tuji objekt, ki ga skuša podati s krčevitimi potezami in poudarki (široki razpon ekspresionistično čutečih umetnikov; Pilon, brata Kralja, mladi Jakac, Maleš, Cargo, Černigoj in drugi). Imaš med avtoportretisti vseh smeri po naturi objektiviste in subjektiviste. Heroični, skoraj mučeniški patos Riharda Jakopiča, pa tudi Karle Bulovčeve je v živem kontrastu z objektivističnim verizmom Matije Jame ali z umirjenim, do kraja izdelanim psihološkim objektivizmom G. A. Kosa, ki se je poleg samostojnih in skupinskih avtoportretov tudi s pogumom «podpisal» po vzgledu srednjeveških freskantov z lastnim avtoportretom na svoji veliki stenski kompoziciji. Imaš tu lirično nadahnjenega Maksima Sedeja z njegovimi že klasičnimi družinskimi avtoportreti; pronicljivega, fantastičnega Gabrijela Stupico z njegovimi vizionarnimi avtoportreti, izvirnimi tako po kompoziciji in barvi kot po razgibani ekspresiji. In celo falango mlajših, mladih in najmlajših, ki še iščejo svoj izraz in svojo smer. Posebno poglavje bi zaslužil ženski avtoportret, zlasti od psihološko poglobljene Ivane Kobilce preko Jele Trnkozujeve do Cite Potokarjeve, Vide Fakinove in Melite Vovkove. Kiparju ni, kot ugotavlja Menaše, avtoportret enakovredna domena kot slikarju. Vendar je tudi tu nekaj zanimivih samoizpovedi od Lojza Dolinarja in Nika Pirnata do Stojana Batiča.

Prostor ne dopušča, da bi mogli samo približno našteti in označiti vrsto portretnih umetnikov, ki so na razstavi predstavljeni. Hodiš od slike do slike, od obraza do obraza. Davno minule dobe oživijo pred tabo, gledaš žive obraze, katerih telesni lik je že zdavnaj sprhnel pod zemljo. Čuješ kakor tiho šepetanje večno živih osebnosti, čutiš njihove življenjske in ustvarjalne napore, čutiš njihov življenjski utrip. Ljudi, karakterje in osebnosti vidiš, ki še snujejo okrog tebe, starejše, mlajše in najmlajše, ki so storili komaj prvi korak v svetišče umetnosti.

Toda kolikšen praznik je razstava tudi za psihologa in karakterologa! Vse odtenke človeških strasti in čustev, vse miselne vzpone in napone čutiš skozi dobe in čas. Glej, ali ti ne kliče ta umetnik v svoji patetični pozi: «Tak sem (bil), takega me glej!» In ga zares gledaš takega, a zraven veš: bil si vendarle nekoliko ardgačen, — pa spet ne! Kajti tudi ta patetična poza je del tebe samega. In spet drugega vidiš, globoko zatopljenega v študij objekta, ki je on sam. In vidiš barvnega entuziasta, ki si je sam kakor kateri koli drugi objekt, ki ga zanima, ki ga očaruje z igro barv in senc. Potem spet neizprosnega kronista, pa satirika, ki opazuje tudi sebe z isto ironijo kot ostali svet. In spet liričnega pesnika, ki se zasanjan gleda v ogledalu. In notranje razgibanega psihologa, pa večnega polemika, ki je skregan s svetom in s sabo.

Razstava avtoportreta na Slovenskem: žgoč in pretresljiv mimohod slovenske zgodovine in skozi zgodovino Slovencev. Umetnostna prireditev, visoka po nivoju in pretehtana po razporedu. Resnično veliko doživetje.

VLADIMIR BARTOL

Amadeo Modigliani — PORTRET MOŽA

Modigliani

Pred 40 leti je bila v Galeriji Berthe Weil v Parizu prva razstava del italijanskega slikarja Modiglianija. Policija je takrat odstranila nekatere akte, «parce qu'il y avait le poil», njegove slike in risbe niso veljale niti toliko, da bi jih kdo vzel v dar. Amadeo Modigliani, doma iz Livorna, je leta 1920 umrl v Parizu v največji bedi...

Ko je letos pariška galerija Charpentier priredila razstavo 113 Modiglianijevih slik, ki so nastale med leti 1905 in 1920, ter 50 risb, je zavarovala slike za nekaj milijard. Danes kupujejo Modiglianija po 30 milijonov sliko...

Drugo razstavo Modiglianijevih del so letos poleti priredili v Marseillu, pred nekaj dnevi pa je bila odprta v Palazzo Reale v Milanu tretja letošnja razstava del italijanskega mojstra.

Milanska razstava obsega vsa ustvarjalna obdobja zgodaj umrlega mojstra od začetnih del, ki se jim še pozna vpliv starega slikarja Michelija iz Livorna, pri katerem se je Modigliani kot štirinajstletni deček učil, mimo «Livornskega berača», ki odkriva že zrelega umetnika, do poznejših del.

Dela, ki veljajo danes milijone, niso imela nobene vrednosti v času svojega nastanka, v dvajsetih letih. Umetnik je svoja dela z največjo težavo prodajal po 25 frankov, jih zastavljal v zastavljalnicah za smešne vsote ali pa je z njimi plačeval zapitke v krčmah.

Ce je Modiglianijevo ime postalo znano že takrat, je to bilo zaradi njegovega načina življenja. Modiglianija so predstavili svetu najprej kot «ideal pravega bohema» in so pozneje, ko se je njegova umetnost že uveljavila, spletli okrog njega pravo legendo.

Ni čudno, da je ob tej Modiglianijevi renesansi začel plesti svoje načrte tudi film. S svojim razburkanim, bednim življenjem in posmrtno slavo je dal umetnik naravnost idealno snov za scenarij. Seveda so posneli film o Modiglianiju. Posneli so ga v Parizu, podobo umetnika pa je oblikoval ljubljenec francoske filmske publike Gerard Philipe. Film nosi naslov «Montparnasse 19».

Zbor in orkester Slovenske filharmonije, ki je v preteklih dneh gostoval po Italiji in žel ogromne uspehe

Tržaški taborniki pred vhodom v «Evropsko taborišče»

ZAMISEL IN IZVEDBA JE PARIŠKA

«Sonorama» časopis iz gramofonskih plošč

V prvi številki novega zanimivega lista ni mogla manjkati B B

V današnji dobi, ko se vedno bolj pogosto govori o potovanjih na luno in na druge planete, o atomskih in vodikovih bombah, o vsemogočih izstrelskih in raketah, si je treba pričakovati še kaj drugega.

In nekaj takega, kar se resnično sklada z današnjo dobo, so si izmislili prav v Parizu: časopis, ki ga ni treba čitati, temveč se ga lahko samo posluša. Dali so mu ime «Sonorama» ter je bil že prvi dan razprodan.

Ideja za tak časopis ni nova. Že več kot deset let so delali načrte, da bi ga izdali, toda šele sedaj so jih uresničili. Poznani znanstvenik Jean Rostand, ki so ga vprašali za mnenje o tem novem časopisu, je dejal: «Sonorama začenja novo tehniko obveščevanja, ki omogoča vsakomur, da si po svoji želji in okusu uredi zbirko izjav ljudi, ki so mu najbolj všeč, oziroma, ki danes nekaj pomenijo».

«Sonorama» je res zelo zanimiva tehnična novost, ki pa ne spravlja novinarjev, niti tovarnarjev s papirjem v prevelike skrbi. Kot vsaka nova stvar, ima tudi ta časopis svoje dobre, pa tudi slabe strani. Tako na primer ne more tekmovati z radijskimi postajami, ali agencijami v hitrem obveščanju o raznih dogodkih, kot si tudi ne more «privoščiti» objavljanje raznih daljših literarnih prispevkov.

«Sonorama» je namreč mesečnik, pa tudi če bi postal tednik, bi še vedno zaostajal za dnevniki, radijskimi novicami in vestmi, ki jih dajejo agencije. In te pomanjkljivosti ne bo mogoče tako hitro odpraviti.

Prva številka novega časopisa je obsegala 16 strani, od teh deset pisanih in šest «govorjenih». Te govorjene strani so pravzaprav posebne plošče, ki se jih lahko zavrti na vsakem gramofonu, ali tudi magnetofonu. Uvodno besedo v prvi številki «Sonorame» ima francoski igralec Louis Barrault, ki zaigra tudi nekaj odlomkov iz drame «Sans — Gêne», s katero nastopa prav te dni s svojo skupino v gledališču Sarah Bernhardt v Parizu. Na drugi strani plošče so posnetki izjav raznih političnih osebnosti v zvezi s položajem v Alžiru, s koncem četrte in začetkom pete francoske republike. Tu so posneti tudi odlomki govorov De Gaulla in pa najbolj dramatične scene v razvoju alžirske krize.

Druga plošča je «posvečena» nacionalni Brigitte Bardot. «Resnična Brigitte» je naslov plošči, ki hoče prikazati igralko takšno, kot v resnici je in kakršne mi še ne poznamo. Ploščo so posneli na njenem domu. Brigitte pripoveduje sama, kako se je dokopala do svoje slave in kaj vse je morala prestati, preden ji je uspelo, da se je uveljavila med ostalimi filmskimi igralkami. Njeno pripovedovanje pa spremlja s kitaro njen sedanji zaročenec Sacha Distel, ki poje pesem, posvečeno Brigitte. Na drugi strani plošče je posnet črnski kvintet Platters, ki poje poznano in priljubljeno pesem «Come prima».

In končno še posnetek poznanega pisatelja Gilberta Becauda (ki je napisal knjigo «Mes mains»), ki izpoveduje svojo ljubezen do glasbe in odkriva svojo željo, da bi postal tudi komponist lirične glasbe.

Kdo je bil tisti, ki je dal prvi pobudo za ta časopis? To bi bilo danes težko reči. Kot za vsako novost, tako se tudi za to poteguje že več ljudi, ki si lastijo «očetovstvo». Med temi je tudi žena nekega uglednega funkcionarja pri francoski radijski službi, ki je prišla na idejo, da bi bilo dobro najti način, kako ohraniti izjave nekaterih ljudi, ki so za našo dobo pomembni. «Če bi poznali plošče in magnetofone pred petdesetimi leti, potem bi lahko danes poslušali govore Clemenceaua, ali pa igro Sarah Bernhardtove in če bi jih poznali pred enim stoletjem in pol, bi lahko poslušali celo Napoleona». Tega mnenja je bila omenjena gospa in tega mnenja sta bila še direktor neke velike tovarne plošč in pa Claude Maxe. Prišli so tako na misel, da ustvarijo časopis, ki bo lahko hranil razne izjave in ki ga bo lahko vsakdo tudi spravil.

Novi časopis ni večji od navadnih otroških slikanic, oziroma raznih brošur. Pravijo pa, da ga bodo počasi še zmanjšali tako, da bodo lahko imeli ljudje že čez nekaj let spravljene na čisto majhnih ploščah izjave in besede ljudi, ki danes nekaj pomenijo.

Svečana otvoritev mladinske avto ceste Ljubljana-Zagreb

Ob pričetku del na avto cesti — april 1958

Avto cesta Ljubljana-Zagreb je končana. Svečana otvoritev bo danes 23. t. m., vendar pa že pred dnevi so brzeli avtomobili po 80 km dolgi prekrasni, moderni avto cesti, ki so jo v tako kratkem času dokončale mladinske delovne brigade.

Osemdeset kilometrov dolga, elegantna, siva betonska in asfaltirana proga se vije med hribčki in dolinicami, med gozdovi, ki se kopajo v čudovitih jesenskih barvah narave, hiti mimo prijaznih domačij in dolenjskih naselij. Lahko zapišemo, da je mladina zgradila eno najlepših sodobno zgrajenih cestišč v Jugoslaviji in verjetno še daleč izven meja. Cesta je odkrila prelepe pejsaže Dolenjske, ki so bili doslej zaprti vase, sedaj pa jih bo lahko občudoval popotnik, ki bo hitel z motornim vozilom iz Ljubljane proti Hrvatski in obratno.

Brigade so se pripravljale na svečano otvoritev ceste, ki bo na Jankomirskem mostu ali v Ivančni gorici, ter na množično zborovanje, ki bo danes 23. novembra v Novem mestu.

54.000 mladim jugoslovanskim graditeljem iskreno čestitamo za njihovo letošnjo največjo delovno zmago.

NA VABILO SOCIALISTIČNE TABORNIŠKE ORGANIZACIJE

Tržaški taborniki na zletu «Rdečih sokolov» na Dunaju

Tu je bil pravi Babilon: Švedi, ki so se skušali pogovarjati s Francozi, Nemci z Angleži itd. Taborili smo v prekrasnem gaju, ostanku dunajskega gozda

Že tretji teden objavljamo v «Nedeljskem Primorskem dnevniku» podrobnejše zanimive članke o rodu «Modrega vala», tržaški živahni in aktivni taborniški organizaciji. Pričeli smo z «načelnim» razgovorom z načelnikom Perunom ter nadaljevali z živahnim popisom letovanja ob Belopeških jezerih. Danes pa objavljamo zanimiv članek tabornice o sodelovanju na zletu socialističnih taborniških organizacij, ki je bil od 26. 7. do 6. 8. na Dunaju, da bomo to vrsto člankov nadaljevali s še prav tako zanimivim opisom taborjenja v Martuljku in morda še s čim, saj predstavlja posebno zanimivost in važnost dejstvo, da o teh taborniških podvigih pišejo člani in članice sami.

Zveza Rdečih sokolov, ki združuje socialistične taborniške organizacije vse od Anglije do Finske in od Švice do Norveške, je povabila tudi Rod modrega vala na svoj zlet, ki so ga priredili na Dunaju od 26. VII. do 6. VIII. 1958. Našo delegacijo je sestavljalo 5 članov. Trije člani so odpotovali iz Trsta, ostala dva pa sta vstopila na vlak v Trbižu, ker sta prišla naravnost s taborjenja v Martuljku. Potovali smo kar udobno. Na pet ljudi smo imeli 3 sedeže in smo se vrstili. Vlak je bil namreč tako natrpan, da smo bili kot «sardine v škatlici».

V kupeju smo bili s samimi Dunajčani, ki so se vračali s počitnic ob morju, in smo takoj preizkusili svoje znanje nemščine (naši fantje seveda s prav prikupno Dunajčanko, katero smo šli pozneje tudi obiskat na dom in se zaradi nje tudi zgubili in tavali v krogu kar cele tri ure). No, med kramljanjem, zehanjem in spanjem smo po celonočni vožnji prispeli na Dunaj. «Kam sedaj?», smo se spraševali. Saj smo se znašli kar naenkrat v pravem mravljišču. Ljudje, in spet ljudje, ki kričijo, hitijo vsak v svojo smer po nestetih peronih in podzemskih prehodih.

Ogledujemo si ta ogromni Suedbahnof vsi prevzeti od prvega stika z Dunajem, ko zaslišimo za nami glas: «Roten Falken von Triest?». Bil je vodič, ki nas je prišel iskat na postajo. Segli smo si v roke in odkorakali do avtobusa, ki nas je nato odpeljal proti taboru. Vse je prišlo tako nenadoma, da smo ostali brez besede, le naš vodič nas je tu pa tam opozoril na kako znamenitost mesta. Vozimo se in vozimo... Končno le prispemo do velikih vrat z napisom «Kulturstaette Horndlwald der Volkshilfe» (Pozneje smo zvedeli, da je to otroški vrtec, last avstrijskega društva prijateljev mladine. V poletnih mesecih ga spremenijo v kolonijo, kjer letujejo otroci vseh evropskih držav. Slike po stenah pričajo, da so tu letovali otroci Finske, Norveške, Švedske, Belgije, Danske, Francije, Italije, Jugoslavije itd). Na levi pa drugi napis «Internationales lager der Roten Falken»; nad napisom pa krog sestavljen iz dvanajstih srebrnih zvezd na modri podlagi; v sredini pa napis «Junges Europa». (Modra podlaga pomeni mir, 12 zvezd pa število članic Zveze Rdečih sokolov). Prispeli smo na cilj.

Tu je bil pravi Babilon: Švedi, ki so se skušali pogovarjati s Francozi, Nemci z Angleži itd. Kot vsake novodošle, so nas prav prisrčno sprejeli s svojim «Freudschaft», ki si ga slišal na vsakem koraku. Nato pa: Von wo? From here? Saj smo bili za nje, vajenih samo plavih in zelenih srajc v naših krojih pravo čudo. No, med spraševanjem in odgovarjanjem smo le prispeli v štab, ki je imel svoje urade v prej omenjenem otroškem vrtcu. Vodja tabora in ostali so nas prijazno sprejeli in nas najprej vprašali, v katerem jeziku želimo govoriti (uradni jeziki so bili namreč nemščina, angleščina in francoščina). Mi seveda smo začeli govoriti nemško, končali pa anglesko na splošno zabavo vseh. No, razumeli smo se ie, in to je važno. Izkušnja pa nas sedaj uči, da bi se moral vsak z večjo vnemo učiti še enega od tujih jezikov. Poslušali smo severnjake; skoraj vsak zna poleg svojega še en tuj jezik: nemščino ali angleščino.

Določeni smo bili v VII. okraj in 68. naselje. Postavili smo si šotore, nato uredili razne formalnosti; plačali pristojbino za 10-dnevno bivanje v taboru, napravili smo propustnice, brez katere nisi smel zapustiti tabora, šli smo tudi po «palanke», to so namreč značke zleta. Trudni od potovanja in od celodnevnega tavanja smo legli k počitku in prijetna uspavanka nas je zazibala v sen. Drugi dan zjutraj so napovedali prihod Jugoslovanov. Postavili so si šotore zraven naših in zaključili krog, ki je bil sestavljen takole: Angleži, Francozi, Nemci, Jugoslovani, Koroški. Popoldne smo jo mahnili v mesto. Ogledali smo si Opero, parlament, cerkev sv. Štefana in druge znamenitosti Dunaja. Ko smo se zvečer vrnili v tabor, so bile v glavnem vse skupine na svojem mestu. Tabor se je zdel s svojimi barvastimi šotori kakor plapolajoče raznobarvno cvetje.

Drugi dan smo si ogledali celotni taborni prostor. Taborili smo v prekrasnem gaju — ostanku nekdanjega ogromnega dunajskega gozda, na jugozapadnem delu Dunaja, 15 minut od mesta. Tabor je bil razdeljen na okraje, ti pa v naselja. Prvi in drugi so bili naseljeni z najrazličnejšimi narodnostnimi skupinami; to pa za to, da je imela taborniška mladina več prilike se spoznavati med seboj. Po sredi tabora je vodila glavna ulica, imenovana «city», v katero so se stekale vse ostale. Tu so bili nameščeni vsi uradi: Poštni urad s svojo posebno štampiljko, informativni urad, telefon, potovalni urad, pedagoški center, fotografski atelje, knjižnica; nadalje vse vrste trgovin: trgovina jestvin, športne trgovine, manufakturne trgovine i. dr. odprte so bile od 7. ure zjutraj do 10. zvečer. Higienske naprave so bile v taboru odlične, saj smo imeli tudi prho. Čistoča je bila tudi dobra. Ostanke hrane in druge odpadke so odnašali vsak dan sproti. Hrano so nam dovažali s kamioni; največkrat smo dobili suho hrano (sir, salama, klobase, margarin, čokolada) vsak dan pa je vsak dobil za kosilo četrt litra mleka v papirnatih vrečicah. Vseh skupaj nas je bilo v taboru okrog 6000. Največ je bilo Švedov in Norvežanov. Ostali so bili: Belgijci, Nizozemci, Danci, Finci, Nemci, Avstrijci, Francozi, Švicarji, Angleži. Mi in Jugoslovani smo bili kot opazovalci.

Dne 29. julija je bila uradna otvoritev tabora. Na lepem športnem igrišču je vodja tabora ob prisotnosti mestnih oblasti in predstavnikov Socialistične stranke Avstrije otvoril taborjenje in pozdravil vse navzoče. Nato so predstavniki vseh delegacij, ki so bili zbrani na tribuni, pozdravili zlet vsak v svojem jeziku. S prižgano plamenico so nato vsi skupaj prižgali dva velika taborna ognja. Medtem ko sta se ognja razplamtevala in so se državne zastave prisotnih delegacij dvigale na drogove, se je visoko na obeh straneh stadiona zasvetil napis «Junges Evropa». Istočasno pa je iz 6000 grl zadonela pesem «Evropa čaka».

Vse navzoče sta nato pozdravila predsednik Socialistične stranke Avstrije in dunajski župan, ki je dejal med drugim: «Dunajčani se čutijo počaščeni, da si je generacija mlade Evrope zbrala prav Dunaj za začetek delovanja za skupno sožitje vseh evropskih narodov.» Predsednik Zveze Rdečih sokolov pa je rekel: «Jaz sem že star, toda upam, da bom še dočakal dan, ko bo zamisel o združeni Evropi resničnost. Živite in delajte v prijateljstvu. Tu v tem taboru imate priliko, da dokažete svetu, da je to mogoče.» Vrstili so se pozdravni nagovori še drugih, nato pa je zadonela še pesem «Freundschaft» in množica mladine se je razpršila po naseljih, kjer je še dolgo v noč odmeval vrisk harmonike in lepe bratske pesmi.

Ostale dneve smo preživeli v taboru ali v mestu. Pogrešali smo sicer taborni ogenj. Štab ga ni namenoma organiziral, ker je računal s tem, da si bodo naselja sama organizirala večerno zabavo in kjer so bile večje skupine, so to tudi imeli. Ker je bilo nas malo, smo gostovali po taboru zdaj tu, zdaj tam.

Štab in pedagoški center sta prirejala razne konference, na katerih so si voditelji gibanja «Rdečih sokolov» izmenjavali misli in izkušnje v svojem delu ter si postavljali smernice za bodoči razvoj. Vse je bilo zelo zanimivo, le škoda, da nas je naše pičlo znanje tujih jezikov prikrajšalo na marsičem. Zato, moji mladi taborniki, učite se tujih jezikov, ker zdaj bolj kakor kdaj koli, velja pregovor: «Kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš.»

Pogovarjali smo se s Francozi, Nemci, Švedi i. dr. Vsak ima svoje probleme. V Franciji ni ljudstvo naklonjeno organizaciji; zato izgubljajo člane na račun skavtov. V Nemčiji napredujejo, na Švedskem jih je okrog 5000. Skrbijo za šport, taborjenja; vse njihovo delovanje pa temelji na velikem prijateljstvu, kar je razvidno že pri velikem «kameratizmu», ki vlada med njihovimi fanti in dekleti. Na levem rokavu srajce imajo napis «From», kar pomeni «Naprej». Ko dorastejo, postanejo bivši sokoli, podporni člani. Zato je njihova organizacija zelo bogata. Saj so nekatere skupine prišle kar iz Švedske z avtobusi.

Drugega avgusta je bila parada vseh delegacij po Dunaju, nato kulturna prireditev na čast dunajskim gostom. Na sporedu so bili folklorni plesi, petje, glasba, pantomima. Najlepše so zaplesali svoje narodne plese Holandci in Švedi in so prejeli za to prvo nagrado. Francozi so prikazali v pantomimi pogosta menjavanja svojih vlad. Prikorakali so na oder z roko v roki s črncem iz Senegalije, kar je pri navzočih izzvalo bučen aplavz. Pri tem mi je nekdo šepnil: «Kako lepo bi bilo, ko bi vsi Francozi podali črncem svojo bratsko roko namesto sovraštva in smodnika.» Holandci so prikazali kako se borijo z morjem za vsako ped zemlje. Za zaključek je neka avstrijska skupina Rdečih sokolov podala sliko združene Evrope. To je bilo res nekaj veličastnega in izvajalci niso želi zastonj velikega odobravanja.

Naslednji dan je bil dan obiskov. Kljub slabemu vremenu je prišlo v tabor precej obiskovalcev. K Jugoslovanom je prišlo na obisk precej Nemcev iz Banata, ki jih je Hitler v drugi svetovni vojni preselil v Nemčijo in Avstrijo. Stare ženice so jokale od ginjenosti, ko so spet slišale srbsko besedo. Istega dne je bil tudi od 14. — 19. ure «non stop» program za goste, kjer so nastopale vse skupine.

Ostala dva dneva smo si ogledali «Schoenbrun», Belvedere, Hofburg in ostalo mesto. Petega avgusta je bila zaključitev zleta. Delegacije so se poslovile od štaba in od ostalih skupin. Vse skupine so prejele v spomin na zlet zastavo Zveze Rdečih sokolov. Drugi dan zjutraj smo se se poslovili od posameznikov, s katerimi smo navezali v kratkih dneh skupnega življenja prijateljske stike ter od Dunaja in odpotovali proti domu. Spotoma smo se ustavili na Koroškem, kjer smo ob Vrbskem jezeru ostali še dva dni.

SOČA

S taborjenja ob Belopeških jezerih

Fižolčki (43.)

Spisal in narisal Milko Bambič

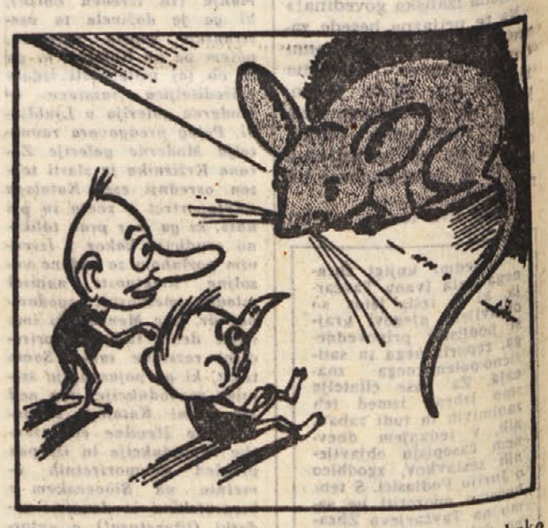

Nastavila je ušesce in prisluhnila. «Jojmene, kako to boli!» je žalostno vzdihovalo. Bil je Fižulček. Včeraj sta s Fržolčkom lazila po omari, pa mu je zdrknilo na gladkem lesu. Padel je in si zvinil nogo. Niti do svojega brlogca ni mogel odšepati. Hočeš nočeš sta morala naprositi miško, da ga vzame k sebi. «Vsaj toliko časa, da mi bo malce odleglo!» je tarnal.

GRAFOLOG ODGOVARJA

POMLAD: Dokaj lahko se prilagajate novemu okolju, vendar to ne pomeni, da ne bi imeli trdno določenih notranjih idealov. Vaša odločnost in potrpežljivost žanje polno tihega priznanja. Koristno bi bilo, če bi upoštevali dobre nasvete zlasti, kadar gre za rešitev težjih vprašanj. Zanimate se za prirodo in lahko na tem področju dosežete pomembne uspehe.

PISMO: Imate polno sposobnosti, da se uspešno uveljavite v vsakdanjem življenju. Vendar prav v lahkih uspehih tiči vzrok, da se navdušeno lotite premnogih stvari in jih ne izpeljete do konca. Vaše razpoloženje prehudo niha. Se nadalje se morate izpopolnjevati. Zanimajte se za vse stvari.

SIMPATIJA: Ste polni načrtov in zamisli, katerih pa zaradi premalo odločnosti in pod negativnim vplivom okolja ne morete ustvariti. Globoki vzrok je v prehudi občutljivosti. S partnerjem si želite predvsem duševno razumevanje. Pazite se prenaglih izprememb temperature, ker se nagibate k revmatizmu.

HOROSKOP

VELJAVEN OD 24. DO 30. NOVEMBRA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Priložnosti, ki vam bodo ugajale. Proti koncu tedna na vidiku potovanje; grenko in sladko. Zanimiv večer, toda nevarnost glavobola.

Bik (od 21. 4. do 20.5.) Velika previdnost glede sentimentalnih zapletljajev. Srce naj bije nekoliko mirneje. Izboljšanja finančnega značaja.

Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Na prvi pogled zelo zanimiva srčna pustolovščina, v resnici pa pravo sršenje gnezdo. Pozor, ker tudi na poslovnem področju groze nevarnosti.

Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Vaša zvestoba bo poplačana. Nova prijateljstva vam bodo odprla ugodne perspektive. Pomembni razgovori. Srečno družinsko življenje.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Srečni trenutki sentimentalne prirode. Od presenečenja v presenečenje, kot v sladkem snu. Dober začetek in ugodne perspektive.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Cudna srečanja. Dela dobro obljublja, vendar ne smete biti razmišljeni ter izvršite, kar ste se namerili. Obiski.

Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Nekoliko napeto ozračje. Bodite ljubeznivi, ker drugače lahko pride do preloma. Nekaj težav pri delu, vendar jih lahko premostite.

Škorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Jeza vas ne sme premagati, saj predstavlja edino nevarnost za družinski mir. Ugodni rezultati na delovnem področju.

Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) Trenutno ne morete zaslužiti več, vendar odpira bodočnost nove možnosti. Soglasje na sentimentalnem področju. Zanimivi razgovori.

Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Način, ki ste ga izbrali, je primeren, da dosežete zastavljeni cilj. Neki spor se bo uredil. Premislite, preden se odločite. Pismo.

Vodnar od (21. 1. do 19. 2.) Zapletljaji sentimentalne prirode, ki lahko znatno poslabšajo odnose. Neki vaš načrt se bo uresničil in na vidiku je znatno materialno izboljšanje.

Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) Ne bo se vse uresničilo, ker bo prišlo do težav tam, kjer jih najmanj pričakujete. Na delu kratkotrajno zatišje, toda dobre perspektive.

NA KRATKEM OBISKU V 300 LET STARI BARKOVLJANSKI HIŠI

Preprosti izum Miroslava Viteza olajšal delo vrtnarski družini

Z napravo, ki jo pritrdi na navadno koso, opravi Vitez v eni uri toliko dela, kolikor bi ga napravila ženska v enem dnevu

V Barkovljah je znana predvsem Gregoričeva vrtnarija, malokdo pa ve, da se z vrtnarstvom ukvarja tudi družina Vitez oziroma Umek, ki ima že 52 let v najemu hišo in lep kos zemlje nad železniško progo pod svetilnikom na Furlanski cesti. Hisa je sedaj označena s štev. 96, pred leti, ko je spadala pod Spodnjo Greto, je imela številko 184 in se prej, ko ni bilo niti Grete, je imela št. 27 — Barkovlje. V tem delu mesta je to menda edina hiša, ki ima se danes krušno peč in poleg nje ognjišče, na katerem smo v oktoških letih prezebali in smo bili polni ozebkov», kot nam je pripovedovala Ljudmila Vitez por. Umek. Znamenitost te hiše, za katero pravijo, da je stara najmanj 300 let, pa ni samo ognjišče, temveč tudi stopnice, ki so izdelane vsaka posebej iz enega kosa lesa, kar poment, da so dobesedno izrezane iz debla. Šele lani je ta hiša dobila elektriko in žarnica v nekdanji kuhinji z ognjiščem sele leto dni konkurira težkemu lesternu petrolejke.

Toda nas ni toliko zanimala stara in častitljiva hiša kot ljudje, ki živijo v njej: Albin Umek z ženo Ljudmilo in dvema otrokoma ter njen stric Miroslav Vitez. Vsi se preživljajo samo z vrtnarstvom, saj imajo na razpolago skoraj hektar dobre zemlje, na kateri pridelujejo vse, kar se na trgu lahko proda: bledes (olitva), razne vrste solate, radič, špinačo, peteršilj, zeleno itd.

Čudno se nam je zdelo, ko so nam povedali, da opravljajo vse delo sami. Toda «čudež» je bil kmalu pojasnjen, ko so nam povedali o čemu je skrivnost njihovega dela.

Miroslav Vitez je stopil iz hiše in se kmalu vrnil s koso na rami. Molče je postavil koso pred nas, češ dobro si jo oglejte. Kosa je bila čisto navadna kosa, le na njej je bila pritrjena naprava, ki je, ne moremo oziroma ne smemo opisati, saj je to njegov izum, ki ga bo morda dal patentirati. Potem smo šli na vrt in se vstavili ob lehi s špinačo. Vitez je odložil koš, prijel koso in zamahnil. Ostro rezilo je tesno ob tleh žarisalo polkrog in v naslednjem trenutku je bila špinača že v košu, kamor je je odložila naprava na kosi.

«S to koso», nam je povedal Vitez, «lahko pokosim vse kar hočem. Za delo, ki bi ga ženska opravila v enem dnevu, zadostuje meni ena ura. Pa še ta prednost je, da se ni treba dotikati zelenjave z rokami, ker se ta rada pokvari, posebno če gre za občutljivejše vrste, kot je na primer ‚primo tajo'.»

Se nekajkrat je zamahnil in koš je bil poln špinače. Ko smo se vrnili k hiši, smo videli, kako se delo odvija naprej. Pod napuščem je bilo ob zid prislonjenih pet ali šest mrež. Zelenjavo v košu stresejo na odgovarjajoco mrežo, nekajkrat pretresejo, da izpadejo smeti in druga navlaka, potem pride pranje in zelenjava je pripravljena, da jo odnesejo na trg.

Toda nikar ni treba misliti, da zaradi tega zmanjka dela. «Čudežna» kosa prihrani le toliko, da jim ni treba najemati žensk in da ohranijo zelenjavo zdravo. Na drugih vrtnarijah namreč zelenjavo pokosijo, potem jo z grabljami pograbijo in šele nato pride v koš. Tu seveda grabljenje in prijemanje zelenjave odpade. Toda kot smo že omenili, dela nikoli ne zmanjka niti ob nedeljah in praznikih ne. Miroslav Vitez nam je sam povedal kako mu poteka delovni dan: «Vstanem zjutraj ob 4.30, pripravim «kofe» in četrt pred šesto sem že na trgu. Tu ostanem, dokler zelenjave ne oddam in po navadi sem do 9.30 spet doma. Potem je treba zalivati nekatere setve, sejati nova semena, nabirati in pripravljati zelenjavo za prihodnji dan. Do večerje koncam, potem pa je ura že osem in ob pol devetih, najkasneje ob devetih sem že v postelji. In tako vsak dan...»

V kuhinji smo spili kozarec odličnega merlota. Od kod je to vino smo vprašali, ker nismo videli nikjer nobene trte. «Treba si je znati pomagati», nam je odgovoril Vitez in spet prijel za steklenico: Kupil sem grozdje in vino sam pripravil.»

Pogovor je nanesel na težave, ki jih imajo vrtnarji. Vitez se je najbolj pritoževal nad stroški, ki jih nikoli ne zmanjka, predvsem na tržnici: plačaj prevoz, plačaj parkiranje, prenos, tehtanje in še kup drugih reči in potem naj, se kdo čudi, da je zelenjava draga!

Se bi ostali in se pogovarjali, če ne bi videli, da smo Vitezu in njegovim odnesli že več kot uro delovnega časa. Tudi tema je že bila in zato smo se poslovili od prijazne družine, Vitezu pa želeli, da bi lahko čimprej uresničil svoj načrt in svojo koso patentiral, od česar bi imeli nedvomno korist tudi vsi oni, ki se danes ukvarjajo z vrtnarstvom.

Zlata poroka na Colu

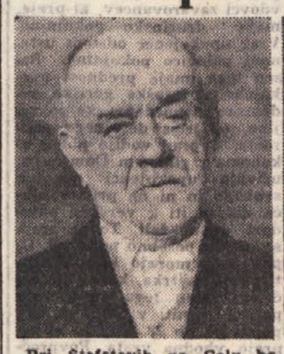

Pri Stefetovih na Colu bo danes velik praznik. Anton Guštin in njegova življenjska družica Alojzija Guštin bosta v krogu svojih dragih praznovala petdesetletnico skupnega življenja in obujala spomine na ono daljne leto 1908, ko sta si pred oltarjem obljubila večno zvestobo.

Alojz Guštin se je rodil leta 1884 v stoletja stari hisi zavednih Slovencev. V mladih letih, ko je izmenoma prijemal za dleto in obdeloval kamen v domačih kamnolomih ter motiko, s katero je okopaval zemljo na domačem posestvu, je sodeloval pri prosvetnih društvih «Dom» in «Tabor», kjer so ga cenili kot dobrega pevca in moža naprednih misli. Potem pa je prišla vojna in Guština so poslali na južno fronto, kjer je izgubil nogo. Kot invalid se je vrnil domov, a ni izgubil vere v življenje. Zaradi ne uklonljivega značaja, saj se ni hotel vpisati v fašistično stranko, so ga takratni oblastniki gledali po strani, tako da je doživel marsikakšno krivico. Kljub temu pa je vzdržal do konca in se s trdim delom prebil skozi življenje.

Njegova družica je bila dobra gospodinja, ki je skrbela za obstoj družine in vzgojo otrok. Njena zasluga je, da so bili vsi otroci dobro vzgojeni, da so zavedni Slovenci in naprednega mišljenja. Zato bo današnja radost toliko večja, saj se bo vseh 6 otrok, ki so danes že vsi poročeni in z novim naraščajem, zbralo okoli slavljencev in skupaj bodo proslavili redek jubilej.

Zlatoporočencema kličejo še na mnoga leta sinovi in hčere, svaki in vnuki ter znanci in prijatelji. Cestitkam se pridružuje tudi uredništvo «Primorskega dnevnika».

Naše korenine

Z današnjo številko začenjamo objavljati slike in kratke življenjepise naših korenin, najstarejših ljudi po naših vaseh širom Tržaškega, Goriškega in Beneške Slovenije. Ze večkrat so nam nekateri čitatelji predlagali, da bi uvedli tudi rubriko in upamo, s tem ne bomo ugodili samo njim, temveč vsem našim čitateljem, ki se bodo na ta način seznanili z marsikakšnim drobcem naše zgodovine. Objavljali bomo slike najstarejšega vaščana in najstarejše vaščanke, začeli pa bomo z Goriško, in sicer s Steverjanom.

Najstarejši Steverjanec, 84-letni Josip Terpin, se je rodil 18. novembra 1874. Kakor nam je povedal, je zagledal sonce dva dni pred Antonom Štekarjem z Valerišca. Imel je dve sestri in tri brate, ki so pa vsi umrli. Ko se je leta 1903 poročil z Uršo Maligoj, s katero si še danes delita dobro in slabo tega sveta, je stanoval 10 let v občinskem domu, kjer je sedaj županstvo. Potem pa se je preselil v hišo, kjer živi se danes. Terpin je bil dolga leta obcinski redar in palir za ceste. Obenem pa je opravljal tudi poljskega paznika. Od takrat so ga priceli klicati Pepč Terpinčev. Preživlja se s pokojnino, ki jo prejema za nekrosti, niso pa mu priznali njegova leta službovanja pod Avstrijo. Leta 1917 je bil hudo ranjen v glavo v Karpatih. Prav v njegovi bližini je nam. rec eksplodirala velika granata. Takrat je nekaj let popolnem izgubil sluh. Na preglednem v Gradcu so mu priznali 100-odstotno invalidnino, italijanske oblasti pa so mu jo odvzele. Kljub svojim letom zveto obdeluje nekaj njiv, zemlje, ki jih ima v najem od cerkve; on dela na polju, žena pa mu oskrbuje hišo.

V njegovem zakonu so se mu rodili trije fantje in dve hčerki. Živ je samo še sin, ki je v Avstraliji, ter dve hčerki, od katerih živi ena v Ameriki, druga pa v Gorici. Naš znanec je zvest vsakodnevni naročnik našega lista, ki ga katerega je tako navezan, da ga prebere vsak dan do zadnje vrstice. Ko se je oplemenil vrnil s košem na rami in kosilo, smo se mu predstavili: «Jaz sem od «Primorskega dnevnika»; on pa nam je odgovoril: «Jaz pa tovariš Lenina». Hvalili smo mu nekoliko za njegovo bivališče.

Poznele čestitke za njegov rojstni dan z željo, da bi še dolgo živel in se poslovili.

* * *

Pri Mihčevih, kot pravijo po domače, smo našli 94-letno Katarino Komavli, vdovo Gabrovec. Bila je sama doma, zavita v debel rdeč šal. Prišla je na vrata, ker nas pes ni pustil naprej. Zgovorna kot je, nam je Tina povedala, da ima rojstni dan 3. maja, na županstvu pa so nam povedali, da je bila rojena 28. nov. 1864 v Podsabotinu, to se pravi, da bo imela prihodnji teden 94. rojstni dan.

Imela je štiri sestre in dva brata, ki so že vsi pomrli. Gabrovčeva pa je povila šest otrok, od katerih je živa samo še hči, ki živi z njo. En sin je padel v prvi svetovni vojni na Krasu in za njim prejema tudi pokojnino; dve hčeri sta umrli med prvo svetovno vojno v begunstvu v Italiji, en sin je umrl po prvi svetovni vojni, prav tako pa je umrla tudi hči, ki je bila poročena v St. Mavru. Gabrovčeva je doživela v svojem sorodstvu štiri generacije, kar je redek primer daleč naokoli.

Ko se je pri 27. letih poročila s pokojnim možem, se je preselila v Steverjan in prinesla s seboj doto 100 goldinarjev, ostalih 100 goldinarjev pa si je zaslužila z delom, ki ga je opravljala pri kmetih na polju. Tudi mož je prinesel v zakon svoj del, tako da sta se zgradila hišo, v kateri prebiva še danes. Ko smo jo vprašali, kakšna je bila poroka in če se še kaj spomnja, nam je odgovorila, da je bila poroka kot pri ubogih. Takoj po poroki sta z možem nekaj časa stanovala pri baronu Formentiniju, od katerega sta kupila tudi zemljišče, na katerem so si zgradili sedanje bivališče.

Kako se pita mlada živina

Za smotrno pitanje živine je potrebno več znanja o krmljenju. Mlada goveda morajo dobivati laže prebavljivo krmo in glede na hranilne snovi pravilno sestavljene obroke, da hitro rastejo. Ce krmljenje mladih živali ni dobro uravnano in premišljeno, postane pitanje predrago. Na primer: če krmimo mlade živali tako, da dobivajo obilo škrobnih snovi, pa premalo beljakovin, porabijo znatno več krme za prirast 1 kg žive teže, ker jim raste meso samo toliko, kolikor dobijo potrebnih beljakovin v krmi, iz drugih hranilnih snovi, ki jih dobijo več, pa nabirajo maščobo. Za prirast maščobe je potrebno znatno več krme. Poleg tega je goveji loj cenen odpadek, zato so močno spitane, zamaščene živali cenejše kot pa polnomesnate, ki imajo samo toliko maščobe, da je meso z njo lahno prekano in na nekaterih mestih z njo nalahno pokrito. Pomembna prednost pitanja mladih govedi je, da izkoristimo sposobnost mladih živali za hitro rast mesa, da za prirast 1 kg žive teže porabimo znatno manj krme kakor pri pitanju odraslih govedi. Naslednja važna prednost pitanja mladih živali je ta, da se v rejo vloženi denar znatno hitreje obrača. Pri šestih mesecih starosti mora biti tele spitano na 200 kg žive teže. Pri posebnem pitanju na «mlado govedino» (baby beef) naj bodo leto dni stare živali težke 400 kg. Mlada živina pa naj bo pri starosti 15—16 mesecev težka 450—500 kg.

Pitanje telet na 200 kg žive teže in pitanje na baby beef bo naloga posebnih, specializiranih farm. Za široko rejo pa je pomembno pitanje telet na 100 do 120 kg žive teže s polnim, ali s polnim in posnetim mlekom, ter pitanje mlade živine na živo težo 450—500 kg.

Osnovna krma za pitanje mlade živine je prav dobro seno, koruzna silaža in krompir. V poletnem času pa je za pitanje mlade živine prav dobra krma pitnik, zelena koruza. Druga zelena krma ni prikladna za pitanje mladih govedi, ker gre prehitro skozi prebavila.

Temeljno načelo za krmljenje mladih govedi v pitanju je, da jim pokladamo okusno, lahko prebavljivo krmo, da jo veliko požro ter da jim dajemo obroke s pravilnim razmerjem prebavljivih beljakovin in škrobne vrednosti. V prvi polovici leta naj dobivajo obroke krme, v katerih bo na 100 gramov prebavljivih beljakovin 450—500 gramov škrobne vrednosti. Torej naj bo v obroku razmerje prebavljivih beljakovin proti škrobni vrednosti 1:4,5 do 1:5. Od pol do enega leta starosti naj dobivajo obroke z razmerjem prebavljivih beljakovin proti škrobni vrednosti 1:5 do 1:6. In dalje v razmerju 1:6.

Količino škrobne vrednosti ugotovimo v obroku za pitanje mlade govedi enostavno po njihovi teži. Tako naj dobi mlado govedo v pitanju na dan v krmi toliko škrobne vrednosti, kolikor znaša 1 odst. žive teže in še 500 do 800 g več. Na primer: 300 kg težak bik naj dobi na dan v krmi škrobne vrednosti 3000 g in 600 g, to je 3600 g ali 360 dkg. Dodatek škrobne vrednosti nad 1 odst. žive teže pač zavisi od ješčnosti in priraščanja živali. Na dan naj priraste tak bik v pitanju vsaj 1 kg žive teže. Prebavljivih beljakovin naj dobi v obroku 600—650 g, da bo razmerje prebavljivih beljakovin proti škrobni vrednosti 1:5,5 do 1:6.

Primer obroka za 300 kg težkega bika: 3 kg prav dobrega sena, 15 kg koruzne silaže, 3 kg parjenega ali siliranega krompirja in 1 kg bučnih tropin.

Važno je dalje, da pitamo v glavnem bikce, ker navadno 10 do 15 odst. hitreje rastejo kot telička. Seveda pri križancih z mesnimi pasmami bomo pa pitali prav tako tudi telička, ker jih ne kaže rediti za pleme.

Ing. J. FERČEJ

Nad 300 let stara hiša pod Furlansko cesto, v kateri se je do današnjih dni ohranilo ognjišče s krnšno pečjo

PREČNIK

V ponedeljek smo spremili na zadnji poti 71-letno Amalijo Osič, ženo trdnega kova, ki je svoje življenjsko pot prebrodila v zdravju in čvrstosti ter oboje posvetila borbi za obstoj družine. Ko ji je pred leti umrl mož, je sama gospodarila na skromnem zemljišču.

Vzgojila je petero otrok: sina in štiri hčerke ter jim vtisnila svoje lastne vrline: pridnost, skrbnost, vztrajnost, družinsko navezanost. Kljub vsakdanjim skrbem se je zanimala za dogodke iz javnega življenja in čitala naš tisk. Bila je narodno zavedna in naprednega mišljenja, kar je posredovala tudi svojim otrokom.

Se pred nekaj meseci smo ji prisodili mnogo daljše življenje, kot ga je dosegla. Zavratna bolezen ji je nepričakovano naglo skrajšala življenje.

Vaščani in ostali naši farani so ji v velikem številu izkazali zadnjo čast in se potrti ločili od njenega groba. Zavedni ženi lahko domača gruda! Preostalim izrekamo naše iskreno sočustvovanje!

DEVIN

Poprava šolskega poslopja o kateri smo že enkrat pisali, zelo počasi napreduje, ker ni čas za to posebno primeren. Otroci se vozijo k pouku v Sesljan in ni to za sedaj tako hudo. Pač pa bo bolj nerodno, ko bo potegnila zima. Vsakdo pa ve, da ni to v prilog pouku. Naša vas leži sicer na najbolj vzpetini, ki pa le povzroča, da se — ker je cesta asfaltirana — nabere dosti vode. To se pozna vzdolž glavne ceste do spodnjega dela vasi (do pokarne), kjer odteka v njive. Kanalizacija bi morala biti tako urejena, da bi se voda sproti in brez škode odtekala.

SESLJAN

Slišali smo, da namerava uprava devinske graščine posvetiti sesljanski obali več pozornosti in jo postaviti bolj v red. Naj je to le beseda ali resna namera, že večkrat smo omenili, kako bi bilo to skrajno potrebno urediti. So romantikljivosti, ki tako bodejo v oči in so naravnost v zasmeh tujskemu prometu. Se bolj bi bilo v zasmeh in škodo turistični coni. Veselilo nas bo, če bomo mogli o tem kmalu poročati kaj pozitivnega.

Svoječasno smo poročali, da nameravajo pri nas zgraditi zdravniško ambulanto. Stavbo so začeli graditi že pred štirinajstimi dnevi ob bivši osnovni šoli. Ni treba omenjati, da je ambulanta v naselju, kot je naše, skrajno potrebna.

Baje bomo kmalu dobili nekje v naši sredi novo stavbo — hotel, ki ga namerava zgraditi bivši župan Kralj.

Mesnico pokojnega Semoliča iz Nabrežine je pri nas prevzel neki Puljčan. Kaže, da mu je bil dvojezični napis zelo na poti in ga je prepleskal. Sodimo, da mu bo zadoščal enojezični (italijanski) napis. Mi nismo podvrženi šovinistični bolezni — to je menda splošno znano — vendar smatramo takšno postopanje za žalitev naše narodne časti. To menda ne bo v prid niti njegovi obrti — ki se je poslužujejo pretežno Slovenci in se je menda nameravajo tudi v bodoče — niti mirnemu sožitju, ki je tako zaželeno.

KRIŽANKA

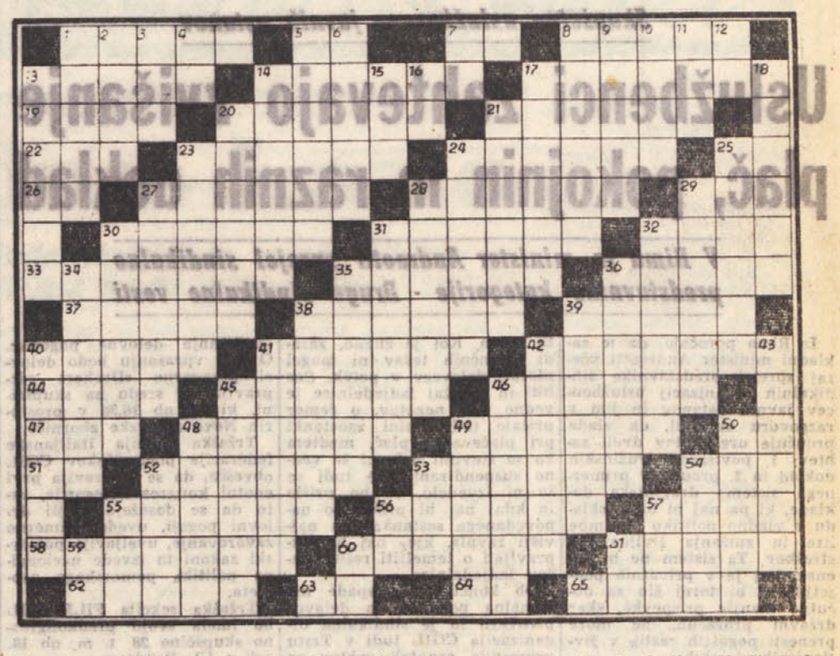

Besede pomenijo:

VODORAVNO: 1. splošen, 5. kratica za primer, 7. predlog, 8. nered, preplah, 13. mesec, 14. besedni dvoboj, 17. čutilo za vid, 19. vrsta plina, 20. pod zemljo speljana pot, 21. s silo zadržujem, 22. ruša, 23. prijetnega okusa, 24. z odložene obteke, 25. glej 5. vod., 26. znak za radij, 27. združen, spojen, 28. ropam, nasilno odvzemam, 29. glas ptice, 30. zaznaven z ušesom, 31. pripadnik najvišje kaste v Indiji, 32. družabna zabava, 33. sesalen, 35. vdevek, vstavek, 36. svetlorjav, rjenečne barve, 37. samec domače koze, 38. poln svežosti, dobrega zraka, 39. danes zvečer, 40, gora nad Bovcem, 41. cgnjeni jezik, 42. osnova silogističnega sklepa v logiki, 44. samec domače živali, 45. rastlina ovijalka, 46. učitelj živali, 47. klic za ovco, 48. del čevlja, kakršni sedaj niso več v navadi, 46. trd kamen, 50 okrajšava za glej, 51. znak za aktinij, 52. toploto dovajajoče telo, 53. sop, trak, 54. časovna enota, 55. kemična prvina, 56. ime pisatelja Trubarja, 57. svojilni zaimek, 58. Primorci ji pravimo bandima, 60. zaničevanje, 61. vrsta leposlovja, 62. kuhinjski ščurek, 63. osebni zaimek, 64. znak za amerij, 65. preiskovalni pripomoček.

NAVPICNO: 1. večja glasbena skladba, 2. zlitina železa in bakra, 3. dejanje, stopnja, 4. španski spolnik, 5. zvest, 6. normalen, 7. kratica za akademski naslov, 8. spada v kriminal, 9. obdelujem mleko ali smetano, 10. noben drug, 11. izročim, 12. znak za aluminij, 13 eden izmed vodilnih sodobnih jugoslovanskih pisateljev, 14. brez vsebine, 15. je s strelom nerazdružljiv, 16, znak za iridij, 17. neprijetnega okusa, 18. ornamenti, 20. ptica ujeda, 21, moško ime, 23. iz mehkega, nežnega blaga, 24. daleč naokrog znan in popularen, 25. za alpinista v gorar nevarno mesto, 27. otok pri Sibeniku, 28. ki se je že začel, 29. glasbilo, 30. nočni počitek, 31. vrtni škodljivec, 32. plemenski, 34. vrsta konja po barvi, 35. proletarec med ptiči, 36. svež, komaj napravljen, 38. vrag, 39. znanilec zaspanosti, 40. sivkasta, trda kovina, 41. pretokožina, 42. pre sledek med delom, 43. najmlajša med Gracijami, 45. orodje, 46. budim, 48. zaščitena, plačana, 49. odločilen trenutek, nastop nevarnosti, 50. zona, 52. vrtni pridelek, 53. pogosta predpona, 54. začetne besede, 55. ime pesnika Grudna, 56. znak za prazeodim, 57. rastlinska bodica, 59. žito, 60. grška črka, 61. reka v Italiji.

RESITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

VODORAVNO: 1. skrinja, 7. spočeti, 13. skvo, 14. out, 15. korec, 16. za, 18. straže, 20. Golobar 22. skrb, 24. Drniš, 26. sočen, 27. tolar, 28. il, 30. cigan, 32. žig, 33. zamera, 34. nad, 36. lekec, 38. počepam, 39. ažio, 41. Rakek, 44. bareta, 45. aki, 47. lariuks, 50. set, 51. raport, 54. Marat, 56. naši, 59. izobare, 61. šotor, 63. nos, 64. mazati, 65. Sus, 67. gibek, 69. kk, 70. azili, 71. Turin, 73. Razor, 75. veto, 76. irhovec, 79. krilava, 81. li, 82. Angel, 83. ris, 85. luke, 86. vrtnice, 87. vsejati.

NAVPICNO: 1. skrd, 2. kvarc, 3. rožnik 4. no, 5. jug, 6. Atos, 7. skočim, 8. pobeg, 9. Oran, 10. čer, 11. ec, 12. izklepetam, 13. st., 17. Ararat, 18. Stina, 19. Eiger, 21. Lož, 22. someren, 25. šakal, 27. tačas, 29. laž, 31. nekaj, 33. zob, 35. diapozitiv, 37. cer, 40. okobalo, 42. Kim, 43. okrog, 46. trati, 48. naš, 49. satir, 51. rimav, 52. Azazel, 53. tri, 55. tobak, 57. šok, 58. Iskra, 60. parole, 62. rezila, 65. suhec, 66. siv, 68. kolut, 71. trgi, 72. nerv, 74. raki, 76. Inn, 78. cis, 80. pe, 82. at, 84. se.

NA DIVJEM ZAPADU

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 14,5, najnižja 9,3, zračni tlak 1028,5, narašča, veter vzhodnik 10 km na uro, vlaga 62 odst., morje skoraj mirno, temperatura morja 14,8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 23. novembra Klemen, Mile
Sonce vzide ob 7.14 in zatone ob 16.28. Dolžina dneva 9.14. Luna vzide ob 15.05 in zatone ob 4.08.
Jutri, PONEDELJEK, 24. nov. Ivan, Jeca

Skupščina uslužbencev javnih ustanov

Uslužbenci zahtevajo zvišanje plač, pokojnin in raznih doklad

V Rimu je minister Andreotti sprejel sindikalne predstavnike kategorije - Druge sindikalne vesti

Iz Rima poročajo, da je zakladni minister Andreotti včeraj sprejel predstavnike sindikalnih organizacij uslužbencev javnih ustanov in jim v razgovoru obljubil, da vlada proučuje uresničitev dveh zahtev: 1. povišanje družinskih doklad in 2. proučitev primernega sistema draginjske doklade, ki pa naj bi bil v skladu z vladno politiko obrambe lire in znižanja življenjskih stroškov. Ta sistem ne bi bil enak, kot je v privatnih podjetjih in bi torej šlo za občutno manjše prispevke, »ker državni proračun, ne more prenesti pogostih razlik v življenjskih stroških».

Kasneje so predstavniki vseh sindikatov izjavili, da niso zadovoljni z ministrovimi obljubami ter da bodo sklepali o nadaljnji akciji.

Danes dopoldne ob 10.30 bo na sindikalnem sedežu Nove delavske zbornice skupščina uslužbencev javnih ustanov in upokojencev javnih ustanov, na kateri bo govoril glavni tajnik CGIL te kategorije dr. Ugo Vetera o zahtevah in o predvideni protestni akciji.

Kot je znano, ugotavljajo državni, občinski in drugi uslužbenci javnih ustanov, da so se samo v zadnjih desetih mesecih povišali življenjski stroški za 7,5 odst., njih plače pa so ostale že dalj časa na isti nizki ravni zato ker edino javni uslužbenci ne uživajo ugodnosti premične lestvice. CGIL je takoj, ko je bila sestavljena nova vlada, pripravila in predložila naslednje zahteve:

1. Povišanje za 10 odstotkov plač in pokojnin.
2. Uveljavitev draginjske doklade, in to tudi za upokojence.
3. Povišanje družinskih dodatkov, in sicer 3000 lir za prvo in po 2.000 lir za vsako nadaljnjo osebo, kar naj velja tudi za upokojence.
4. Polno obnovitev periodičnih poviškov za osebje, ki je zaposleno, in za upokojence, pri čemer je treba računati celotno službeno dobo in torej tudi tisto, ko nekdo ni bil stalno nameščen.
5. Izplačati je treba pokojnine na osnovi devet desetin plače.
6. Priznati je treba juridični položaj notranjim komisijam.

Sindikati ugotavljajo, da so nekatere kategorije (in med njimi železničarji) že pripravljene, da te zahteve podpro s konkretno akcijo in da proglase stavko.

Včeraj so v ladjedelnici Sv. Justa izplačali zaostale prejemke iz preteklega tedna tako, da je delodajalec še vedno ostal dolžan prejemke za ta teden. Kot je znano, zaradi finančnih težav ni mogel plačati delavcev v petek. Čas hiti in položaj ladjedelnice je vedno bolj negotov, o čemer pričajo tudi stalni zaostanki pri plačevanju plač, medtem ko so številni delavci še vedno suspendirani. Nič tudi se še ni izvedelo, če bo prišlo in kdaj naj bi prišlo do napovedanega sestanka «na najvišji ravni», kjer naj bi razpravljali o temeljiti rešitvi težav ladjedelnice.

Ob koncu leta zapade nacionalna pogodba za delavce pivovarn in je sindikalna organizacija CGIL tudi v Trstu pripravila osnutek zahtev za izboljšanje delovne pogodbe. O tem vprašanju bodo delavci pivovarne «Dreher» razpravljali v sredo na skupščini, ki bo ob 16.30 v prostorih Nove delavske zbornice.

Tržaška sekcija Italijanske federacije pomorščakov CGIL obvešča, da se pripravlja prvi enotni kongres kategorije, zato da se dosežejo boljši delovni pogoji, uvede primerno zavarovanje, uveljavijo pomorski zakoni in izvede nacionalna politika pomorskega prometa.

Tržaška sekcija FILM-CGIL bo imela svojo predkongresno skupščino 28. t. m. ob 18. uri v Ul. Pondares.

Svečana otvoritev novega akademskega leta na univerzi

Rektor je povedal, da je na univerzo vpisanih 2875 študentov in med njimi največ na ekonomski fakulteti

Včeraj dopoldne so na tržaški univerzi svečano otvorili akademsko leto, pri čemer so bili prisotni najvišji predstavniki tržaških oblasti. V začetku svečanosti je rektor univerze Agostino Origone izročil zlata odlikovanja zaslužnim univerzitetnim profesorjem in odlikovanja preminulim sodelavcem univerze.

Nato je imel rektor krajši govor, v katerem je povedal, da je na univerzi vpisanih 2875 študentov in med njimi največ na ekonomski fakulteti (782), kateri sledi pravna fakulteta (611). Navedel je po imenih študente, ki so v lanskem akademskem letu uspešno diplomirali s pohvalo.

Obsežneje pa je rektor govoril tudi o težavah, s katerimi se srečuje univerza, in izjavil, da se vedno čakajo od ministrstva odobritev novega statuta, ki bi omogočil ureditev dveh novih fakultet in otvoritev novih oddelkov.

Glede novih gradenj pa je pojasnil, da za sedaj ni mogoče misliti na drugo kot na dokončanje pričetih del in je obžaloval težak upravni in materialni položaj, v katerem je univerza. Prav zato je potrebna moralna podpora mesta.

Po tem govoru je imel besedo tribun Tullio Scheri, ki je počastil spomin preminulega rektorja in obširneje razpravljal o perečih vprašanjih italijanskih univerz ter dežel, da bi prišlo do večje avtonomije.

Izredni profesor za jezike Nemi D'Agostino je imel nato uvodno predavanje na temo «Shakespeare in renesansa».

Slavnostna otvoritev «Nemškega kulturnega inštituta»

Sinoči je bila slavnostna otvoritev «Nemškega kulturnega inštituta», ki ima svoje prostore v Ul. Coroneo 15. Vabilu k otvoritvi se je odzvalo nad 300 povabljencev, med katerimi so bili vladni generalni komisar dr. Palamara, tržaški župan Franzil, pokrajinski predsednik profesor Gregoretti, predsednik t. govinske zbornice dr. Caidassi, predstavniki diplomatskega zbora in številni drugi.

Slavnost se je začela s Haydnovo skladbo za godalni kvartet v G-duru opus 77, potem pa je spregovoril nemški konzul v Milanu dr. G. Erdmann, ki je v kratkem nagovoru prikazal namene in cilje «Nemškega kulturnega inštituta» v Trstu. Sledil mu je kulturni ataše pri nemškem veleposlaništvu v Rimu dr. Sattler, dalje dr. Franzil, ki je tokrat prvič govoril na javni manifestaciji kot tržaški župan, zadnji pa je spregovoril dr. Schmidt, ki vodi tečaje nemškega jezika v nemškem inštitutu.

Program je zakljucil stuttgartski godalni kvartet, ki je izvajal še dve Mozartovi skladbi. Povabljenci so se nato udeležili sprejema, ki ga je priredil nemški generalni konzulat v Milanu.

Izpred kazenskega sodišča

Pred sodnikom štirinajst oseb obtoženih kraje in prikrivanja blaga

Na vesti imajo veliko število tatvin - Šest mesecev zapora pogojno neprevidnemu šoferju

Pred kazenskim sodiščem se mora zagovarjati 14 oseb, od katerih so nekateri obtoženi zatajevanja ukradenega blaga ali neprevidnega nakupa, drugi pa tatvin. Gre za eno izmed številnih skupin tatov ki so kradli, kar jim je prišlo pod roko, in še posebno kar so našli v ustavljenih avtomobilih domačinov in predvsem tujcev.

Aprila lani pa se je njihovo nepošteno delovanje končalo z aretacijo in tako je prišlo na dan, da je bil skrivnostni tat, ki je držal policijo dolgo v šahu, komaj 22-letni Dante Surriano iz Ul. Commerciale 13. Ta fant ima na vesti naravnost presenetljivo število tatvin, ki jih je izvrševal sam ali v družbi drugih. Seveda si je ukradeno blago pridržal ali pa se ga je iznebil za smešno nizke zneske.

Objaviti celotno obtožnico, sestojeco iz petih natipkanih strani, bi bilo preveč; naj omenimo samo, da je fant kradel iz avtov, dalje skuterje, s katerimi se je nato zabaval, dokler je bilo kaj bencina, rezervna kolesa in druge dele. Kradel je tudi po stanovanjih, seveda kadar je bila ugodna prilika, in kradel je tudi na parniku «Saturnia».

Sicer je zaslužil malo, a vrednost ukradenega blaga je precejšnja. Z njim na zatožni klopi so še 19-letni Giorgio Okretich iz Videmske ulice, 19-letni Luigi Giacuzzo iz Ul. Commerciale, 20-letni Giorgio Caposassi iz Videmske ulice, 21-letni Guerrino Vidotto iz Ul. Commerciale Claudio Laure iz Ul. Gozzi, 23-letni Sergio Visentin iz Ul. Commerciale in 22-letni Paolo Hikel. Ti so se v glavnem ukvarjali posamič ali skupno s tatvinami in ker so blago prodajali, so potegnili za seboj na zatožno klop tudi 48-letnega Giuseppa Dondo, 36-letnega Bruna Stopparija, 55-letnega Ercola Pascuccija iz Ul. Tiepolo, Tereso Ohswald por. Fedrigo iz Ul. Vergerio, 45-letno Domenico Bilucaglia por. Turchetti z Drevoreda Sonnino in 58-letnega Roberta Pellegrinija iz Ul. S. Davis.

Do sedaj so razne tatinske skupine, ki so se morale zagovarjati pred sodniki, srečno presle sodno obravnavo, ker so bile precej milo kaznovane. Sicer so sodniki že pred tednom dni ostro zašili nekaj tatov, vendar vse kaže, da bodo tokrat še strožji. Dokaz so zahteve tožilca, ki je predlagal za obtožence ostre kazni.

Razprava se bo nadaljevala z govori odvetnikov.

* * *

12. novembra 1955. leta so morali sprejeti v bolnišnico 84-letno Luigio Bolis iz Ul. Soncini v Skednju, kateri so zdravniki ugotovili zlom kolčnega sklepa. Poškodba je bila tako nevarna, da so si zdravniki kot vedno v takih primerih pridržali prognozo. In res je priletna ženska v prvih dneh decembra podlegla.

Ženska si ni zlomila noge pri padcu v stanovanju, pač pa pri padcu z avtobusa Acegatove proge št. 29, in to, kot je sedaj ugotovilo sodišče, po krivdi 35-letnega šoferja Remigia Cossina iz Ul. Marchesetti.

Bolisova je bila v skupini ljudi, ki so hoteli na postajališču v Ul. Soncini stopiti na avtobus, da bi jo odpeljal v mesto. Bila pa je počasnejša od drugih in je zato zadnja stopila na stopnico ter se oprijela droga na sredi vrat. Tedaj pa je vozilo potegnilo naprej in istočasno so se zaprla tudi vrata. Priletna ženska je padla vznak in si zlomila kolčni sklep.

Po njeni smrti so preiskovalni organi obtožili Cossina, da je povzročil nesrečo in s tem smrt ženske, ker ni pogledal v ogledalo, če so še potniki na cesti. Vrhu tega je zavozil naprej, še preden je sprevodnik dal znak.

Pred sodnikom ni pomagal noben izgovor, ker je glavne dokaze prinesel njegov delovni kolega, ki je bil pri vratih in mora, ko ni več potnikov na cesti, pozvoniti šoferju in mu s tem dati znamenje, da lahko zapre vrata in odpelje.

Zato so ga sodniki spoznali za krivega obtoženega dejanja in so ga obsodili pa čeprav so mu priznali pogojnost kazni, katere mu ne bodo vpisali v kazenski list, na 6 mesecev zapora in na plačilo sodnih stroškov.

Prepoved prodaje pasjih bombic

Ker se bližajo prazniki (Miklavž, božič, Novo leto) opozarja tržaška kvestura prebivalstvo, da je prepovedano prodajanje pasjih bombic in podobnih reči, ki predstavljajo nevarnost za ljudi.

Organi javne varnosti, karabinjerji in agenti upravne straže so dobili nalogo, da pazijo na morebitne prekrške ter da zaplenijo pasje bombice, medtem ko bodo kršilci tega ukrepa prijavljeni sodnim organom.

Prepoved velja tako za trgovine kot za stojnice. Hkrati je tudi strogo prepovedano prižigati in metati te vrste nevarnih igrač.

Nesreča električarja

Vsega krvavega so včeraj popoldne pripeljali v bolnišnico 24-letnega Gianfranca Romanija s Hortisovega trga, ki je lastnik trgovine z električnim materialom v Ul. sv Frančiška 2. Mladi električar je v svoji trgovini žagal furnirsko ploščo. Nepričakovano pa se je z žago porezal po desni strani spodnjega dela trebuha in po nogi, pri čemer si je verjetno tudi prerezal kako žilo.

V bolnišnici, kamor so ga odpeljali z rešilnim avtom, so ga pridržali s prognozo okrevanja v 20 dneh na II. kirurškem oddelku.

Kos lesa padel delavcu na nogo

Sredi dela v neki tovarni v žaveljskem industrijskem pristanišču je Bronislavu Sancinu iz Ul. Giardini padel na nogo kos lesa, ki ga je ranil v prst desne noge. Ponesrečenega delavca so morali sprejeti na II. kirurškem oddelku, kjer so mnenja, da bo ozdravel v tednu dni.

Danes svečana otvoritev Doma upokojencev

Sprejeli bodo 238 upokojencev Zavoda socialnega zavarovanja INPS

Upokojenci bodo živeli v zelo udobnih in moderno urejenih prostorih - Za gradnjo Doma so porabili 534 milijonov lir

Danes bo na Lovcu svečana uradna otvoritev Doma upokojencev (ONPI — Vsedržavne ustanove italijanskih upokojencev). Že včeraj pa je predsednik ustanove poslanec Roberto Cuzzaniti sprejel v Domu novinarje, jim najprej orisal pomen in delovanje novega Doma nato pa jim še razkazal prostore in razne naprave.

Poslanec Cuzzaniti je najprej povedal, da imajo pravico do sprejema v Dom samo upokojenci INPS. Tako na primer sprejmejo tudi moža in ženo, če sta oba neposredna zavarovanca Zavoda za socialno zavarovanje. Prednost za sprejem imajo predvsem tisti upokojenci, ki so najbolj stari, ki živijo popolnoma sami in ki imajo najnižjo pokojnino. Zato ne sprejmejo v Dom nikogar, ki ima več kot 30.000 lir pokojnine na mesec. O sprejemu odloča posebna komisija upravnega sveta ustanove. V poštev pridejo torej starostni in invalidski upokojenci ali pa vdove in vdovci zavarovancev, ki prejemajo družinsko pokojnino. Vsak upokojenec odstopi ustanovi polovico pokojnine. Razen tega imajo prednost upokojenci iz tržaške, goriške, videmske in pordenonske pokrajine, to je z deželnega področja. Čeprav vodijo poleg ekonoma v glavnem Dom nune, uživajo upokojenci popolno svobodo in ni na primer nihče dolžan iti k verskim obredom če ne želi. To je predsednik še posebno poudaril. Upokojenci morajo le spoštovati urnik zajtrka, kosila in večerje, razen tega se morajo pozimi vrniti v Dom ob 22., poleti pa ob 23. uri, ko se zaprejo vhodna vrata. Povprečna vzdrževalnina, ki jo upokojenec plačuje, znaša od 4000 do 4500 lir na mesec. Dejansko pa potrošijo za vsakega upokojenca okrog 900 lir na dan. Ustanova krije razliko s prispevki, ki jih dobiva od celotne vsote pokojninskih prispevkov INPS. Razen tega plačuje vsak zavarovanec INPS na mesec po 20 lir za ustanovo. Prispevek države je minimalen.

V Domu je 238 postelj za upokojence, in sicer 66 sob z eno posteljo in 86 sob z dvema posteljama. Precej sob je rezerviranih za zakonce, seveda če sta mož in žena oba zavarovanca. Razen tega so tudi sobe za osebje.

V prvih dneh decembra bodo sprejeli prvih 40 upokojencev, ki jih bodo premestili sem iz drugih domov, sredi decembra bodo sprejeli nadaljnjih 66 upokojencev. Večina upokojencev bodo Tržačani. Tržaški Dom upokojencev je trinajsti v državi, kmalu pa jih bo 15.

Po razgovoru z novinarji je sledil ogled prostorov, ki so res zelo udobni in lepi. Upokojenci bodo imeli na razpolago razne skupne prostore, kot so jedilnica, dnevne sobe, čitalnica, velika dvorana za televizijo knjižnica, igralnica in podobno. Med temi prostori je zlasti lepa jedilnica, kuhinja pa je opremljena z najmodernejšimi napravami. V vseh sobah je hladna in topla tekoča voda, stranišče pride na vsakih 4 do 5 upokojencev, lepa in udobna kopalnica pa na vsakih 6. Tako je vsa stavba res nekaj vzornega in upokojenci se bodo v njej počutili kot v hotelu boljše kategorije. Tudi vse naprave za ogrevanje, hladilnice itd. so moderno in racionalno urejene. Zelo dobro poskrbljeno je tudi za zdravstveno službo.

Dom sestoji iz treh poslopij, ki so povezana med seboj s hodniki, obloženimi z lesom. Zgradba se razprostira na 2524 kv. m, zemljišče okoli nje znaša pa 13.766 kv. m. Za zgraditev Doma so potrošili 534 milijonov, od katerih sta prispevala po 15 milijonov vsak občina in generalni komisariat. Dom so začeli zidati 30. julija 1956.

Pred stavko pekov

Pekovski delavci se bodo ponovno sestali v sredo na skupščini, ki bo ob 11.30 na sedežu v Ul. Pondares in kjer bodo dokončno odločali o stavki, ki ima vsedržavni okvir in ki bo 27. t. m. Le malo je verjetno, da se bo položaj izpremenil, saj so zadnji poskusi sindikalnih predstavnikov naleteli na negativen odgovor tako, da pekovskim delavcem ne bo ostalo drugega, kot da si s sindikalno akcijo pribore svoje pravice.

V tej zvezi je treba ugotoviti, da so zahteve delavcev minimalne, saj se v bistvu ne nanašajo na nič drugega kot na zahtevo, da se pravično izpolnjuje nacionalna delovna pogodba. Te zahteve lahko gospodarji brez dvoma uresničijo, saj je znano da pekarne še zdaleč niso v krizi in imajo prav obratno dokaj velike dohodke, ki naraščajo iz leta v leto. De tega je prišlo, ker se sedaj prodajajo vedno večje količine kruha boljših kvalitet in za te vrste kruha ne obstaja zapora in nadzorstvo cen, kot to velja za kruh po 88 in 110 lir. Računajo, da vsak dan spečejo v Trstu okoli 500 do 550 stotov kruha in da komaj kak stot prodajajo po 88 in 110 lir, vse ostalo pa mnogo draže.

Sprejem ob libanonskem prazniku

Konzul libanonske republike v Trstu Emile Karam je priredil ob včerajšnjem prazniku libanonske repuolike sprejem v hotelu Excelsior. Sprejema so se udeležili številni predstavniki oblasti in vojske ter druge osebnosti.

Huda prometna nesreča

Pri padcu si je fant prebil lobanjo

Včeraj po 22. uri se je pripetila na cesti Trst - Opčine na konkonelskem ovinku huda nesreča. 17-letni Marino Willach iz Milj se je peljal z vespo proti Trstu, na zadnjem sedežu pa je sedel 18-letni Libero Bologna iz begunskega taborišča v Padričah. Iz neznanih vzrokov je vespa zavozila s ceste in se prevrnila. Pri padcu se je Willach lažje poškodoval in bo ozdravel v dveh tednih, Bologna pa je dobil hude rane in si prebil lobanjo ter je ostal v nezavesti. Zato so si tudi zdravniki pridržali zanj prognozo. Oba je pripeljal v bolnišnico rešilni avto RK.

Padec vespista

Med vožnjo z vespo po cesti, ki pelje od Domja v Boljunec, je 20-letni Carissio Belič od Domja včeraj tako nerodno padel, da si je po vsej verjetnosti zlomil stegnenico desne noge in se odrgnil po rokah in bradi.

Fant se je zatekel v bolnišnico, kjer so ga pridržali s prognozo okrevanja v 25 dneh na ortopedskem oddelku.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. novembra t. l. se je v Trstu rodilo 17 otrok, umrlo je 6 oseb, poroke pa so bile 3.

POROČILI SO SE: penzionist Fabio Stiepovic in gospodinja Maria Pacco, industrijski izvedenec Elidio Scrigner in gospodinja Silvana Bagolin, oficir P.C. Ettorino Vatta in uradnica Nerina Scozzesi.

UMRLI SO: 89-letna Orsola Gladulich vd. Nicoli, 58-letni Mario Marsi, 78-letni Vittorio Bais, 66-letni Francesco Lorenzi, 55-letni Alberto Tommasini, 5 ur stari Fabio Favento.

OKLICI: pomorščak Domenico Goina in gospodinja Maria Tosco, pomorščak Salvatore Emanuele in gospodinja Maria Chiurco, pomorščak Giordano Ermanis in gospodinja Armida Adamolli, uradnik Pierpaolo dr. Pacor in učiteljica dr. Nedda Chierego, uradnik Giorgio Hlavaty in bolničarka Maria Pia Tonon, delavec Gianfranco Coretti in baristka Taziana Spezzali, uradnik Antonio Vecce in študentka Lucilla Gulli, pleskar Romano Bizai in gospodinja Arinda Godina, šofer Antonio Crisci in gospodinja Maria Mesgez, pomorščak Celeste Zannellato in tiskarka Mariagrazia Vezzi, trgovec Aniello Semeraro in gospodinja Maria Renata Bencina, prodajalec Mario Porporati in prodajalka Marina Scipioni, natakar Romano Cigliani in gospodinja Giovanna Benedettelli, pleskar Ennio Bresich in gospodinja Maria Jerman, tesar Adriano Trevisan in delavka Lucia Dobrilla, fotograf Fulvio Ritani in uradnica Erika Patzer, tesar Carlo Danieli in gospodinja Silvana Gregori, študent Sergio Gallo in gospodinja Amalia Kruk, agent finance Vincenzo Tammaro in bolničarka Vittoria Vecchio, uradnik Giovanni Di Grazia in gospodinja Emanuela Cola, tesar Francesco Scarcelli in baristka Ada Zanovello, gasilec Rocco Miceri in šivilja Jolanda Vouch, kirurg dr. Sergio Parenzan in dr. kemije Rosanna Eugenia Loriglola, Giusto Ricatti in Nella Magotti, železničar Roberto Nardini in šivilja Anita Favento, agent P.S. Francesco Silvestri in gospodinja Paolina Chiari, delavec Nereo Sergo in delavka Luciana Marchesan, šofer-mehanik Pietro Bulian in učiteljica Vilma Cai, šofer Guido Barison in gospodinja Iolanda Bergliaffa, Giorgio Salvatori in Eva Santoro, tesar Benedetto Gioseffi in gospodinja Ernesta Pauletich, zdravnik John Emmett in študentka Johanne Joan Hayden, uradnik Enio Gabrieli in telefonistka Maria Omari, zidar Giuliano Bartoli in gospodinja Norma Potratti, sluga Francesco Manzilli in gospodinja Agata Pappalardo, študent Giancarlo Zotti in gospodinja Margherita Ober, delavec Edoardo Foretti in gospodinja Antonia Simonit, pomorščak Mario Guerrino Busdon in gospodinja Maria Vilma Devescovi, Donato Cirelli in Elena Comisso, delavec Stelio Presenti in Johanna Hoogerbrugge.

LOTERIJA

BARI	72	34	25	86	66
CAGLIARI	61	75	18	27	30
FLORENCA	8	90	1	53	63
GENOVA	43	47	68	9	34
MILAN	1	39	43	30	45
NEAPELJ	68	51	63	25	76
PALERMO	64	6	88	70	29
RIM	5	8	86	82	68
TURIN	17	90	15	35	78
BENETKE	2	80	37	18	90

ENALOTTO

2 2 1 X 1 2 2 1 1 1 X 1

Oblasti molčijo

Vznemirljive vesti o zvišanju cene mleka

Cena navadnega mleka naj bi se zvišala od 72 na 80 lir, pasteriziranega pa na 85 lir

Cujejo se vznemirljive vesti, da so trgovci z mlekom na debelo že vložili na pokrajinsko komisijo za cene vlogo, v kateri zahtevajo da se poviša cena mleka na drobno od sedanjih 72 na 80 lir pri litru, oz. 80 na 85 lir za pasterizirano mleko, vstekleničeno v litrskih steklenicah in od 40 na 45 lir za mleko v pollitrskih steklenicah.

Uradni organi te vesti do sedaj niso zanikali, niti potrdili in o njej nekateri člani komisije še nič točnejšega ne vedo, ker opravlja prve formalnosti tajništvo komisije, ki je pri prefekturi.

To zahtevano povišanje cen utemeljujejo trgovci, češ da se je povišala cena mleka pri kmetih, o čemer bi se dalo mnogo razpravljati in so vsi strokovnjaki mnenja, da trgovci plačujejo mleko pri kmetih prenizko.

Značilno pa je dejstvo, ki je prišlo na dan tako med razpravo v občinskem svetu, ko je bilo govora o zgraditvi centra za pasteriziranje, kot pred dvema letoma, ko so trgovci na debelo poskušali pooben manever, da obstaja v resnici izredno visoka razlika med ceno, ki jo trgovci plačujejo kmetom, in ceno, ki jo plača potrošnik. Pri pasteriziranem mleku se plača komaj polovica (40 lir ali še manj) kmetu, polovico pa dobe: trgovec na debelo, podjetje za pasteriziranje in trgovec na drobno. Tudi tu imamo torej po vsej verjetnosti opravka z razširjenim pojavom, da določena monopolistična skupina nadzoruje celotno trgovino z določenim živilom in na ta način po eni plati pritiska na kmete po drugi pa stiska potrošnike za vrat.

Gre za zelo obsežne kupčije, saj samo tržaško podjetje za pasterizacijo proda letno približno 13 - 14.300.000 litrov mleka.

PREMIERA V «VERDIJU»

Gora Ivnòr

Navzoč je bil tudi skladatelj opere

Lodovico Rocca, umetnik z občutljivo dušo, je tudi tako dober poznavalec gledališča, da zna doseči potrebna ravnotežja, čeprav je mojster kontrastov in barv. In kakor zna njegova duša peti sladke uspavanke, tako zna Rocca preliti od mističnih slik do velikih epizod. Njegova humanost, v kateri je mnogo bolesti, mu pomaga do visokih vzponov. Kljub različnosti epizod se skozi njegovo delo vije modro potegnjena vodilna nit, ki jo z ene strani odkrito spleta poglavar, z druge pa take mračne osebnosti, kot je stara Naike. Vidna plastičnost drame v «Gori Ivnor» kaže vsako osebo in vsak trenutek dejanja v nedvomljivi realističnosti in na moralnem ozadju. To ni vedno lahko, a gotovo je bil to namen skladatelja iz Turina.

Sodeč po ploskanju po dejanjih in na koncu je možno reči, da je občinstvo, ki je skoraj napolnilo gledališče «Verdi» ob včerajšnji prvi tržaški izvedbi opere «Gora Ivnor», delo dokaj toplo sprejelo. In vendar bi težko rekli, da nas je opera kdove kako zadovoljila. Lodovico Rocca se danes šteje za enega izmed glavnih živečih predstavnikov italijanske glasbe, toda vrhunec njegove umetnosti bo gotovo treba pač iskati še kje drugje izven opere, ki smo jo včeraj slišali. Predvsem se nam pa danes zdi opera po svoji vsebini dokaj neboglje na, čeprav moramo upoštevati čas njenega nastanka in ji priznati naprednost ideje.

Izvajalci pod vodstvom dirigenta Oliviera de Fabritiisa so se zelo potrudili za kar najbolj dostojno izvedbo. Orkester je delo, ki je bilo zanj novo, zelo precizno naštudiral. V vlogi glavnega junaka je nastopil Piero Guelfi, ki ga poznamo kot dovršeno odrsko osebnost. Njegov glas je postal od tedaj, ko smo ga zadnjič slišali v Trstu, še bolj poln in mehak. Pevec je zmožen krepkih tonov kot tudi nežnosti, ki jo je pokazal ob petju uspavanke v drugem dejanju. Glavni ženski vlogi je avtor namenil zlasti zadnje dejanje, v katerem je imela Luisa Malagrida dovolj priložnosti izkazati se s svojim močnim glasom, ki mu tudi ni manjkalo miline. Giorgio Algorta je presenetil z lepim basom in kot zelo uporabna domača moč se je zopet izkazala Bruna Ronchini. Od pevcev z večjimi vlogami nas je manj zadovoljil tenorist Renato Gavarini. V manjših vlogah pa so uspešno nastopili še Vito Susca, Florindo Andreoli, Eno Mucchiutti, Renata di Margherita, Glauco Scarlini, Claudio Giombi ter Raimondo Botteghelli.

Zbor je pripravil Adolfo Fantoni, medtem ko je režiral opero Enrico Frigerio. Se dokaj lepe osnutke za scene je napravil Nicola Benois.

Avtorju opere, ki je po dejanjih s pevci in dirigentom prišel pred zastor, so navzoči zelo ploskali.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina nepozabne pokojne Franke darujeta družini Uljan in Orsin 10.000 lir za Dijaško Matico.

Ob petdesetletnici poroke daruje družina Barut 1000 lir za Dijaško Matico.

Ob štirinajsti obletnici junaške smrti sina Borika daruje mama Skerlavaj 1000 lir za Dijaško Matico.

Ob obletnici smrti nepozabne Tee daruje v počastitev njenega spomina družina Peterka 5.000 lir za Dijaško Matico. V isti namen daruje Ivanka Kociančič 1000 lir.

Listnica uredništva

Hop—hop. Med vašimi prispevki je nekaj prav dobrih in jih bomo objavili, prosimo vas samo malo potrpljenja. Umestno bi bilo, da se zglasite v urednistvu.

NOCNA SLUZBA LEKARN v novembru

Barbo-Carmel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg Sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Liberta 6; dr. Miani, Barkovlje Nicoli, Skedenj.

RADIO

NEDELJA, 23 novembra 1958

RADIO TRST A

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Slovenski folklorni motivi; 9.00 Kmetiška oddaja; 9.30 Glasbena matineja; 11.45 Čajkovski: Italijanski capriccio, op. 45; 12.15 Za vsakogar nekaj; 12.40 Novosti v jazzu; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Lepe melodije, lepi glasovi; 15.45 Vaški kvintet; 16.00 Glasbeni popoldan; 16.30 Plesna čajanka; 17.00 Marijan Willempart: «Zadnji krajec», drama v treh dejanjih; 18.30 Les Paul in njegova kitara; 18.40 Stravinski: Ognjeni ptič — baletna suita; 19.00 Nedeljski vestnik; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Južnoameriški odmevi; 21.00 Narava poje v pesmi; (29) «Sova vriska med bukvami, mrtvo je vse med leskami»; 21.15 Orkester Franck Chacksfield; 21.30 Operna glasba; 22.00 Nedelja v sportu; 22.10 Zbor «Emil Adamič»; 22.30 Koncert Tržaškega tria — Schuberi: Trio v B-duru, op. 99; 23.05 Kvartet Milt Jackson; 23.30 Nočni ples.

RADIO TRST

9.15 Alessandro Mirt: «Sonata za klavir»; 14.30 El Campanon; 15.30 Prenos z nogometne tekme; 17.30 Simfonični koncert; 21.00 Glasbeni varieté: «Pippo lo sa».

II. PROGRAM

10.15 Oddaja za ženske; 13.00 Rascel predstavlja Rascela; 15.30 Orkester Pino Calvi; 16.00 Festival; 17.00 Glasba in šport; 20.30 Varieté: «Stirindvajseta ura».

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15 19.15, 22.30.

6.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Kmetijska oddaja: «Volitve zadružnih svetov na Tolminskem — Pogovor med agronomom in Drejo»; 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro; 9.00 Najraje si zapojemo: «S pesmijo in besedo po Vipavskem»; 9.20 Zabavna glasba; 10.00-10.30 Prenos RL; 10.30 Operne skladbe; 11.20 Simfonični koncert; 12.10 Glasba po željah; 13.30 Za našo vas; 14.15 Veseli Tržiški kvintet; 14.30 Sosedni krajl in ljudje; 15.15 Glasba po željah; 16.00-19.00 Prenos RL; 19.00 Sportna nedelja; 19.10 Glasbeni intermezzo; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba

SLOVENIJA

327,1 m, 282,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 22.55.

7.35 Pihalne godbe igrajo poskočne melodije; 8.00 Mladinska radijska igra — Fran Žižek: Predor; 8.30 Jugoslovanska orkestralna glasba; 9.00 Rezervirano za prenos reportaže z otvoritve Avtoputa; 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.; 13.30 Za našo vas; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.; 15.25 Pod vaško lipo (spored slovenskih narodnih); 16.00 Mitja Kreft: 1500 km po Makedoniji; 16.30 Iz slovenske solistične glasbe — M. Lipovšek: 4 skladbe — V. Ukmar: Ekspresije; 17.00 Lahka glasba; 17.30 Radijska igra — A. T. Linhart: Matiček se ženi; 18.25 Mili Balakirev: Tamara, simfonična pesnitev — N. A. Rimski-Korzakov: «Zlati petelin», suita za orkester; 20.00 Varieté na valu 327,1 m; 21.00 Na obisku pri velikih pevcih preteklosti in sedanjosti; 22.15 Popevke in zabavne melodije; 23.10 V plesnem ritmu.

TELEVIZIJA

10.15 Oddaja za kmete; 15.00 Sportni popoldan; 17.00 Spored za otroke; 18.00 Življenjepis igralca: Gary Cooper; 18.30 Poročila; 18.45 «Spominjam se mame», komedija Van Drutena; 19.35 Novi prometni zakonik; 20.10 Izbor iz dokumentarnih filmov; 20.30 Poročila; 21.00 Lov na milijone; 21.15 Disneyland; 22.05 Mi in oni; 23.15 Poročila.

STUDIO LJUBLJANA - Kanal 10

20.00 OBZORNIK — dokumenti z avto ceste Ljubljana-Zagreb; 20.30 POP CIRA IN POP SPIRA, film v režiji Soje Jovanović.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 16. uri dnevni abonma za vse rede za zadnjo predstavo opere «Turandot». V torek abonma B za vse rede za drugo predstavo opere «Gora Ivnor», Lodovica Rocce. Nadaljuje se prodaja vstopnic za današnjo predstavo, jutri pa se začne za torkovo.

TEATRO NUOVO

Danes ob 16. uri: «Lina in kavalir», igra skupina Valeri-Caprioli. **Jutri** in v **torek** ob 21. uri Recital France Valeri: «Ženski liki France Valeri». Cene vstopnic: 1200 lir, 800 lir in 350 lir.

KINO

Excelsior. 14.30: «Mornarske obljube», A. Cifariello. I. Schoener.
Fenice. 14.30: «Barbar in gejša», John Wayne, Eiko Ando, Sam Jaffe. Ljubezenska zgodba med prvim ameriškim konzulom na Japonskem in lepo gejšo. Cinemascope.
Nazionale. 15.00: «Dr. Jekill in Mr. Hyde», Spencer Tracy, I. Bergman, L. Turner.
Arcobaleno. 14.00: «Strast pod brestiž», Sophia Loren, Anthony Perkins. Vistavision. Mladoletnim prepovedano.
Supercinema. 14.00: «Strast pod brestiž», Sophia Loren, Anthony Perkins. Vistavision. Mladoletnim prepovedano
Filodrammatico. 14.30: «Gagliardi e pupe», P. Casilio, R. Baldini. Sledi varieté «Potovanje na vzhod».
Grattacielo. 13.30: «Veter ne zna brati», Dirk Bogarde, Yoko Tani.
Cristallo. 14.00: «Gli zitelloni», V. De Sica, Mario Riva, Walter Ch

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna

Župan bo posredoval zaradi SAFOG

Zahteva levičarskih svetovalcev, da morajo tudi predstavniki oblasti podpreti borbo novinarjev SAFOG, je bila končno kronana z uspehom, saj so predstavniki posameznih skupin v občinskem svetu, ki so imeli sestanek z županom soglasno sprejeli sklep, naj gre župan v Rim posredovat, kjer se bo v sredo pričelo razpravljati o SAFOG.

Kakor je znano, je demokrišjanski predstavnik svetovalec dr. Calderini od samega začetka nasprotoval kakršni koli obliki posredovanja, ker naj bi po njegovem mnenju o tem pokazali nezaupanje v delovanje osrednjih oblasti, ki naj bi — prav tako po njegovem mnenju — povzale za naše težkoče «veliko razumevanje».

VII. občni zbor ASK S. Gregorčič

Prejšnjo nedeljo je bil na rednem društva sedmi občni zbor akademsko - srednješolskega kluba Simon Gregorčič, na katerem so kritično pretehtali vse dosedanje delovanje ter se sporazumeli, kaj bo društva delalo vnaprej. Prisotni so poudarili, da mora društvo še naprej opravljati nalogo, ki si jo je zastavilo ob svojem nastanku, to se pravi, da mora zbirati okoli sebe mladino ter jo vzgajati v zavestni do svojega naroda. Pokazala se je tudi potreba, da je pritegnejo novi mladinci, ki naj bi polagoma prevzeli vodstvo društva. Izvoljeni so tudi nov odbor s predsednikom Zorkom Cotarjem.

Goriška občinska seja

V sredo je bila seja goriškega občinskega sveta, ki je bila v pretežni meri posvečena diskusiji o pravilniku prvotne cone. Svetovalec Crosetti (MSI), ki je bil svoj čas kot predstavnik občinskega sveta v posvetovalni komisiji za prosto cono, je rekel, da so mu že kot članu posvetovalne komisije povedali, da goriški svet pri izdelavi pravilnika nima odločilne besede, zato bo lahko samo podal svoje mnenje.

Svetovalec Battello (KPI) je rekel, da se vidi iz sestavbene stroškovne skupine v indeksu življenjskih stroškov za Gorico, da je v tej prosti coni indeks življenjskih stroškov pri nas nad deželnim povprečjem, kar pomeni, da je življenje pri nas dražje. Zahteval je, naj se po zgledu dežele Aosta zahteva od mestnih prevozniških podjetij, ki prejemajo pogonsko gorivo po nižjih cenah, naj znižajo prevozne tarife, kakšnem pa naj se tem podjetjem kontingenti nakazujejo v skladu z njegovimi davčnimi dajatvami.

Sestanek FIOM v Tržiču

Ko je bil generalni tajnik FIOM Luciano Lama v Tržiču, je sestal sindikalni aktiv FIOM v ladjedelnici, na katerem so ugotovili, da je zaradi pomanjkanja naročil sedaj suspendiranih 800 delavcev, to število pa prav gotovo ni dokončno. Štiriletni načrt za podjetja IRI ne nakazuje nobene rešitve tega težkega vprašanja, ki povzroča skrbi ladjedelniškim delavcem kakor tudi vsemu tržiškemu prebivalstvu.

Martinovanje SPD

Na Lokvah je bilo martinovanje SPD iz Gorice, katerega so se poleg številnih Goričanov in drugih okoličanov udeležili tudi Podgorci, ki so v veliki meri gonilna sila tega društva. Martinovanje ni bilo samo za sladokusce (jedla se je namreč srna z ajdovo polento!), ampak tudi za ljubitelje zabave, saj so organizatorji pripravili primeren spored, ki so ga prisotni toplo pozdravili.

Andrejev sejem

Prihodnjo nedeljo bo Gorica na nekaterih krajih povsem spremenila svoj izgled. Postala bo kot veliko zabavišče, na katerem se bo trušč polegel šele tja proti polnoči. Predvideva se velik obisk jugoslovanskih državljanov, ki so se pred leti navadili, da za Andrejev sejem obiščejo Gorico. Ali pa bodo v njej našli to, kar so dobili nekdaj? Zaradi tega smo mnenja, naj bi pristojne oblasti pričele razmišljati, kako bi obudile staro tradicijo, da bi Andrejev sejem dobil trgovski značaj, toliko bolj sedaj, ko imamo celo vrsto obrtnikov in malih industrijskih podjetij, ki bi na takem sejmu z uspehom lahko prodajale svoje izdelke.

—«»—

Pojasnilo KPI glede cepiva proti poliomielitisu

Pred nekaj tedni je goriška federacija KPI objavila letak, v katerem je protestirala zaradi previsokih cen cepiva proti poliomielitisu. Goriška sekcija Krščanske demokracije se je čutila v neki meri prizadeta in je lepakom odgovorila, da za Gorico očitek ne drži. Goriška federacija KPI je včeraj objavila tiskovno sporočilo, v katerem pravi, da so se njene trditve nanašale na politiko v državnem merilu in da je v tem imela prav, kar potrjuje tudi znižanje cene od 1200 lir na 850 lir za injekcijo v notranjosti države. (Kakor je znano, stane pri nas ena injekcija 600 lir.)

—«»—

Odvzem šoferskih knjižic

V preteklih dneh je prefektura odredila odvzem za nedoločen čas šoferskih knjižic sledečim osebam: Ladislavu Bastianiju iz Gorice, Giuseppu Beriniju iz Tržiča, dr. Emiliju Gressiju iz Zagraja, Enei Marianiju iz Romansa, Liviu Felugi iz Krmina. Istočasno so odvzeli tudi vozna dovoljenja za vozila last Ferdinanda Costija iz Gorice, podjetja Turco iz Gradeža, podjetja SACA iz Gorice in Giustine Kusterle iz Gorice.

—«»—

Danes bo v Ronkah seja občinskega sveta

Danes ob 11. uri se bo v Ronkah sestal prvič novoizvoljeni občinski svet. Prefekturni komisar dr. Garra bo predal posle svetovalcu, ki je dobil največ preferenčnih glasov, in sicer komunistu Danilu Boscarolu. V občinskem svetu sedi devet komunistov, sedem socialistov (med katerimi je tudi Slovenec Andrej Gergolet) in štirje demokristjani. Na dnevnem redu današnje seje je izvolitev novega župana, kateremu bo prefekturni komisar predal posle v štirinajstih dneh.

—«»—

CESTITKE

Včeraj sta se v Sovodnjah poročila Vera Pelicon iz Sovodenj in Alojz Humar iz Steverjana. Zavednima in aktivnima slovenskima mladincema ob tej priliki čestitajo vaščani in uredništvo našega lista.

Prva premierska predstava SNG v Gorici

Občinstvo lepo sprejelo Colettino igro „Gigi"

V naslovni vlogi Goričanka Bogdana Bratuževa
Danes ob 16. uri ponovitev

Slovensko narodno gledališče je včeraj zvečer nastopilo v prosvetni dvorani s prvo premiersko predstavo v Gorici. S tem je hotelo pokazati, da so mu slovenski obiskovalci v Gorici prav tako pri srcu kakor obiskovalci iz drugih krajev; še prav posebej pa si je zbralo Gorico za prvo uprizoritev igre «Gigi» zaradi tega, da najprej nam Goričanom prikaže uspešno igralsko pot naše rojakinje Bogdane Bratuževe, ki je v igri «Gigi» igrala naslovno vlogo.

Goriško občinstvo je v zadovoljivem številu napolnilo dvorano in s tem pokazalo svojo navezanost na to kulturno ustanovo, ki je za nas velikega kulturnega in narodnega pomena.

«Gigi» je eno izmed Colettinih najboljših del. Zaradi tega ni čudno, da je bilo posneto na filmski trak in da ga je tudi SNG vključilo v svoj repertoar.

Dogajanje se vrši v Parizu nekako ob koncu pretekłega stoletja. «Gigi» je deklica, ki je kljub ne ravno najbolj vzornemu okolju, ki so ga tvorile njena mati, babica in teta, ohranila nepokvarjeno čustveno doživljanje mlade deklice, ki si je predstavljala moškega življenjskega partnerja v vse drugačni luči kot ljudje iz njene bližine. Le-ti so si ustvarili svoj pogled na življenje. Ljubili so sicer «Gigi» in ji želeli dobro, toda... hoteli so, da bi «Gigi» postala gmotno preskrbljena ljubimka, četudi za ceno žrtvovanja svojega poštenja, ugleda in konec koncev tudi lastne sreče.

Čeprav mlada, je Gigi znala zavrniti vsiljiva prigovarjanja in naklepanja svojih sorodnikov, da bi jo združili s premožnim Gastonom. Vzljubila je tega človeka, s katerim je igrala na karte in cricket, toda po svoje, ljubila ga je nedolžno in iskreno. Šele ko je spoznala, da je Gaston prav na dnu svojih čustev pošten, čeprav nekoliko naiven, se mu je radostno vrgla v objem — v objem svojega bodočega moža.

Naša goriška rojakinja Bogdana Bratuževa je s svojim včerajšnjim nastopom v glavni vlogi prepričljivo osvojila srca vseh gledalcev. Ob tej njeni, menda prvi naslovni vlogi, ji ne moremo želeti drugega kot to, da bi ji življenje kot mladi in nadarjeni igralki pripravilo še veliko tako razveseljivih večerov, kot je bil sinočnji.

V ostalih vlogah so nastopili Ema Starčeva kot babica, Zlata Rodoškova kot mati Gigi, Miha Baloh — Gaston, Silvij Kobal — Viktor in Leli Nakrstova babičina sestra. Režirala je Nada Gabrijelčičeva, scenograf Vladimir Rijavec.

Strokovno kritiko o predstavi bomo objavili prihodnjič.

Ob koncu je bilo veliko ploskanja in dosti rož, tako nastopajočim kot režiserki Gabrijelčičevi še posebej.

—«»—

Tudi odv. Culot bo šel v Rim

Od notranje komisije SAFOG smo izvedeli, da je predsednik pokrajinske uprave odv. Culot sklenil oditi v Rim skupno z županom dr. Bernardisom. Odločitev je sprejel v skladu z obljubo, ki jo je dal članom notranje komisije, ki so bili v petek pri njem, da se bo namreč ravnal glede vprašanja SAFOG tako kot goriški župan.

—«»—

Martinovanje v Sovodnjah

Tudi Sovodenjci so po stari navadi martinovali. V gostilni pri Ušarju so se zbrali v velikem številu in ker je bilo prisotnih tudi veliko pevcev, so pod vodstvom svojega pevovodje Klavčiča zapeli več pesmi. Poskrbeli so tudi za želodec.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 14.30: «Komisar Maigret», J. Gabin.
VERDI. 14.00: «Vedno isti neznanci», V. Gassman in Totò.
VITTORIA. 15.00: «Malo polje», R. Ryan in A. Mann. Mladoletnim vstop prepovedan.
CENTRALE. 15.00: «D'Artagnanov meč», G. Baker in S. Sims, barvni film.
MODERNO. 15.00: «Onkraj Mombase»

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani e Albanese, Korzo Italia 33, tel. 2443.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 16,4 stopinje ob 13.30 uri, najnižjo pa 2,8 stopinje ob 7,20 uri.

SNG V GORICI

Danes 23. nov. ob 16. uri bo v Prosvetni dvorani v Gorici ponovitev francoske komedije v dveh dejanjih

«GIGI»

ki jo je po istoimenski noveli pisateljice COLETTE dramatizirala ANITA LOOS.

Prevod VLADKE JAN ŠEDLBAUER priredila N. G.

Režiser: NADA GABRIJELČIČEVA

Scenograf: VLADIMIR RIJAVEC

Osebe: Gigi - Bogdana Bratuževa; Mme Alvarez - Ema Starčeva; Andrée - Zlata Rodoškova; Gaston Lachaille - Miha Baloh; Victor Silvij Kobal; Alicia de St. Ephlam - Leli Nakrstova.

Prodaja vstopnic v kavarni Bratuž ter pri blagajni dvorane pred pričetkom predstave. Vstopnina: sedeži 300 in 200 lir, stojišča 150 lir, dijaki 100 lir.

Jurij Podlasica

(Nadaljevanje s 3. strani)

poklical staro Podlasico moškega spola malo na stran in ji resno pošepetal za ušesa:

«Veš, Jurij, prijatelja sva in za prijatelja rad storim vse. Toda vsaka reč ima svoj konec, samo sveder ima tri. Ti si pa ravno sveder! Zjutraj si imel poroko, opoldne porod in sedaj ravno krst! Prav nič se ti ne bi čudil, če boš hotel imeti nocoj še birmo! Toda to ti povem, da se danes ob enajstih odpeljem na Štajersko. Če misliš imeti nocoj še birmo, potem si moraš poiskati še kakega drugega botra. Mene pa pusti nocoj le lepo pri miru. Kajti jaz moram nocoj v službo in na pot. Pa brez zamere!»

Tako sem govoril resno svojemu prijatelju Juriju Podlasici. Mož si je nedvomno vzel moje resne besede k srcu. Saj tisti večer ga ni bilo k meni, da bi me prosil za birmanskega botra. Zato sem se neovirano še isti večer podal v službo in se odpeljal proti Zidanemu mostu.»

Take stvari je vedel povedati sprevodnik Hude o svojem prijatelju Juriju Podlasici. Vipavski Curk ga je očitno pohvalil z besedami:

«Vidite, prijatelji, tako dobri časi so bili pod staro Avstrijo. Tedaj so imeli vse take reči kar na en dan. Sedaj pa moraš na porod čakati navadno po devet mesecev ali pa še več! Bog daj, da bi se skoro vrnili dobri stari časi!»

Trgovina

«MIRELLA»

Trg XXVII. marca 11, vogal Ulica Oberdan — GORICA

VELIKA IZBIRA KONFEKCIJE IN GALANTERIJSKEGA BLAGA ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROKE PO ZELO UGODNIH CENAH.

Obveščamo cenjene odjemalce, da bomo imeli — ob priliki Andrejevega sejma — v nedeljo 30. novembra ves dan odprto.

Odjemalcem bomo podarili balone raznih barv.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Danes popoldne na občinskem stadionu

Triestina-Lazio

Triestina brez Bandinija, Rimbalda in mogoče tudi brez Masseia, Lazio brez Prinija in Fumagallija

Včeraj dopoldne so prispeli v Trst nogometasi Lazia, ki se bodo danes popoldne na občinskem stadionu pomerili s Triestino v prvenstveni tekmi A lige. Trener Bernardin je pripeljal se seboj 14 igralcev, med katerimi pa poleg Prinija, za čigar odsotnosti se je vedelo že prej, ni tudi Fumagallija, ki se vedno čuti posledice izpahnjenja gležnja. Pač pa je prispel v Trst tudi Tozzi, ki bo zanesljivo nastopil.

Čeprav trener Fulvio Bernardin ni hotel dati o dokončni formaciji svoje enajstorice nobene izjave, se zdi, da bo ta naslednja:

Lovati; Lo Buono, Del Gratta; Carradori, Janich, Pozzan; Bravi, Tagnin, Tozzi, Costarioli, Bizzari.

Triestina žal tudi tokrat ne bo mogla nastopiti kompletna zaradi odsotnosti Bandinija in Rimbalda in morda tudi Masseija, katerega je trener Olivieri sicer vključil med dvanajstorico kandidatov, vendar pa se za njegovo uporabo še ni dokončno odločil. Najbolj verjetna postava tržaške enajstorice bo naslednja:

Rumich; Brunazzi, Brach; Tulissi ,Bernardin, Degrassi; Tortul, Szoke (Massei), Comisso, Rigonat (Massei), Santelli.

V predtekmi bodo nastopili mladinci Triestine, medtem ko bodo junioriji igrali v Bresciji v tekmi za pokal «Emilio De Martino» in sicer v naslednji postavi:

Riccobon; Denicolai, Dudine; Pellegrini, Cordioli, Rocco; Forti, Giorgini, Demegna, Valenti, Varglien II.

* * *

V zadnjem trenutku se je izvedelo, da je Olivieri vključil med možne kandidate za prvo moštvo tudi mladega napadalca Bresolina, ki se je zadnje čase odlikoval v B moštvu in tudi na zadnjem treningu. Iz tega bi bilo mogoče sklepati, da Massei ne bo igral.

TENIS

Laver izločil Pietrangelija

SYDNEY, 22. — V tretjem turnusu teniškega prvenstva Novega južnega Walesa je 20-letni Avstralec Ron Laver premagal Italijana Pietrangelija v petih setih z rezultatom 10:8, 3:6, 6:3, 6:8, 6:4.

V prvem turnusu moških dvojic sta Italijan Merlo in Avstralec John May izgubila proti Avstralcema Emersonu in Marku s 7:5, 6:4, 6:4.

Presenečenje v dvojicah je bil poraz Earla Bucholza in Mackaya (ZDA) proti skoraj neznanima Avstralcema bratoma D. in W. Reid v petih setih z rezultatom 5:7, 7:5, 6:3, 6:8, 6:4.

—«»—

PARIZ, 22. — Z zmago v dvojicah proti Franciji, se je Danska uvrstila v finale teniškega tekmovanja za pokal švedskega kralja, ker vodi s 3:0

Dvojice: Nielsen - J. Ulrich (D.) - Viron-Deniau (Fr.) 10:8, 4:6, 6:4, 9:7.

VESLASTVO

Kongres mednarodne veslaške zveze na Dunaju

DUNAJ, 22. — Danes popoldne je bil na Dunaju izredni kongres FISA (Mednarodne veslaške zveze). Udeležili so se ga delegati 43 držav, med katerimi tudi delegati Italije. Avstrija je bila soglasno sprejeta v zvezo. Izrael je bil izključen, ker ni izpolnjeval organizacijskih in finančnih obveznosti. S 34 glasovi proti 16 je bila po dolgi razpravi zavrnjena prošnja Vzh. Nemčije za včlanjenje v zvezo.

Evropsko prvenstvo 1959 bo v Maconu v Franciji od 14. do 16. avgusta za ženske in od 20. do 29. avgusta za moške.

Sprejeta je bila prošnja Anglije, naj bi žensko prvenstvo l. 1960 bilo v Londonu. Češkoslovaški delegat je sporočil, da bo njegova zveza uradno predložila kandidaturo za moško in žensko evropsko prvenstvo za l. 1961, ki bo na Moldavi pri Pragi. Delegati so nato načelno odobrili zamisel, da bi bilo svetovno prvenstvo vsaka štiri leta dve leti po olimpiadi.

Za novega predsednika zveze je bil soglasno izvoljen Švicar Thomas Keller, za člana tehnične komisije pa sta bila izvoljena Italijan Boccalate in Poljak Machlewsky.

Danes v Trstu

NOGOMET

Triestina - Lazio, prvenstvo A lige; občinski stadion ob 14.30;

Triestina - Urano, mladinci; občinski stadion ob 13. uri;

Edera - Rovereto, meddeželno prvenstvo, skupina C; igrišče v Ul. Flavia ob 10.30.

CRDA-Aiello, diletanti; igrišče pri Sv. Ivanu, ob 14.30;

Ponziana-Gradese, diletanti; igrišče Ponziane ob 14.30;

Muggesana - Cremcaffè, diletanti; igrišče v Miljah, ob 14.30;

Cava Romana - Libertas, diletanti; igrišče v Nabrežini ob 14.30.

KOŠARKA

Don Bosco - Ravenna, prvenstvo moške A serije; telovadnica v Ul. della Valle ob 11.30.

SABLJANJE

Pokal De Palma, floret; dvorana Krožka trgovske mornarice ob 9.30.

KONJSKE DIRKE

Dir (trotto) na Montebellu. Začetek ob 13.30. Glavna dirka «Nagrada Devin», lir 330 tisoč, dolžina proge 2100 m. Dirka TOTIP.

Sinoči v prostorih p. d. Ivan Cankar

«Škamperle» zmagovalec strelskega tekmovanja

Nastopilo je 18 ekip s 54 strelci

V dvorani prosvetnega društva «Ivan Cankar» je bilo sinoči I. strelsko tekmovanje, ki je doseglo izreden uspeh. Prijavilo se je 18 ekip s skupno 54 strelci, ki so tekmovali samo za ekipni plasma, ker bi se tekmovanje posameznikov zavleklo predolgo. Ker sta bili na razpolago dve zračni puški, se je tekmovanje odvijalo hitro, kar je seveda tudi zasluga organizatorjev.

Tekmovalci so streljali z razdalje 10 m na osvetljene tarče s premerom 8 cm in s točkovanjem od 1 do 10. Vsak tekmovalec je izvedel najprej 5 poskusnih strelov, nato pa 10 strelov v konkurenci.

Zanimivo je tudi, da so bile med tekmovalci tri dekleta, ki niso prav nič zaostajala za fanti. V ostalem pa so bile nekatere ekipe zelo izenačene, tako da je bilo šele po točnem pregledu tarč mogoče ugotoviti zmagovalno ekipo. Seveda pa s tem ni rečeno, da ekipe, ki so se uvrstile na slabša mesta, nimajo dobrih strelcev, saj vsakdo, ki prakticira ta lepi šport ve, da so rezultati vedno odvisni od trenutne razpoloženosti strelca in da lahko vpliva nanje nešteto ugodnih ali pa neugodnih okoliščin.

V končnem plasmaju je zavzela prvo mesto ekipa Škamperle A s 192 točkami od 300 možnih, drugo in tretje mesto pa si delita ekipi I. Cankar B in Škamperle B s 189 točkami. Ti dve ekipi se bosta naknadno pomerili med seboj.

Končni vrstni red: 1. Škamperle A 192, 2.-3. Cankar B in Škamperle B 189, 4. Prosek 186, 5. Dolina 178, 6. Cankar A 176, 7. Opčine 173, 8. Društvo slovenskih srednješolcev 167, 9.-10. Škamperle C in Repentabor 163, 11. Opčine B 146, 12. Cankar C 140, 13. Škamperle D 138 itd.

Izven konkurence je ekipa iz Rocola dosegla 187 točk.

V neuradnem plasmaju posameznikov je bil najboljši Lukša (Prosek) s 76 točkami, za njim Ambrozet (Škamperle) 74 točk, Cibic (Prosek) 68 točk itd.

BOKS

HAMBURG, 22. — Organizator Willy Knoerzer je sporočil, da bo evropski prvak srednjetežke kategorije Willy Hoepner branil svoj naslov 12. dec. proti rojaku Erichu Schoepnerju.

Kot znano je Hoepner izgubil evropski naslov s porazom s K. O. v prvi rundi proti Schoepnerju, nato pa je ponovno osvojil prvenstvo z zmago nad Italijanom Calzavaro.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Jugoslovansko nogometno prvenstvo

Danes zadnje kolo pred zimskim odmorom

Dinamo na Reki v borbi za drugo mesto

BEOGRAD, 22. — Jugoslovansko prvenstvo, v nasprotju z italijanskim, v zimskih mesecih počiva zaradi neuporabnosti večine igrišč. Tako je jutri na vrsti zadnje kolo jesenskega dela tekmovanja in z njim zadnje borbe za jesenski vrstni red na lestvici.

V prvi ligi je naslov jesenskega prvaka že oddan. Priborila si ga je Crvena zvezda; zato pa je toliko bolj zanimiva borba za drugo mesto, za katero sta kandidata zagrebški Dinamo in novosadska Vojvodina. Ker bo Dinamo nastopil na Reki proti Rijeki, ki sodi kljub svojemu debutu v prvi ligi med najboljša jugoslovanska moštva, Vojvodina pa bo igrala doma proti Vardarju, se zdi, da ima Vojvodina več upanja na uspeh. Za tekmo na Reki vlada izredno zanimanje, tako da so morali celo povečati prostor za gledalce, ki jih je redno več kot 15 pa tudi do 22 tisoč (več kot v Trstu, op. ur.).

Še bolj zanimive pa bodo borbe za jesenski plasma v zahodni skupini druge zvezne lige. Kandidatov za naslov jesenskega prvaka je mnogo, najresnejši pa so Sloboda, Lokomotiva, Zagreb in Šibenik. Verjetno bo odločilno derby srečanja med Lokomotivo in Šibenikom. Ljubljanski Odred bo po vseh znanih sodeč obtičal prav na dnu lestvice, ker mu srečanje s Trešnjevko v Zagrebu ne obeta nič dobrega.

V slovenski conski ligi so kandidati za jesenski naslov trije: Branik, Rudar in Maribor. V najugodnejšem položaju je Rudar, ki igra doma in ki ima eno tekmo manj kot njegov rival Branik.

Program jutrišnjega kola je v vseh treh skupinah naslednji:

Prva liga: Vojvodina - Vardar, Partizan - Radnički, Rijeka - Dinamo, Sarajevo - Železničar, Budućnost - Hajduk, Vel. - Crvena zvezda.

Druga liga — zahodna skupina: Lokomotiva - Šibenik, Split - Elektrostroj, Borovo - Sloboda, Trešnjevka - Odred, Proleter - Zagreb.

Slovenska conska liga: Izola - Sobota, Rudar - Krim, Ljubljana - Branik, Jesenice - Triglav, Maribor - Grafičar, Sloven - Kladivar.

BOKS

18. dec. v Los Angelesu D'Agata - Becerra

LOS ANGELES, 22. — Bivši svetovni prvak petelinje kat. Mario D'Agata je podpisal pogodbo za svoj prvi nastop v Ameriki. Italijanski boksar se bo 18. dec. pomeril v Los Angelesu z Mehikancem Joe Becerro.

* * *

HAMBURG, 22. — Albert Westphal je ohranil naslov prvaka Nemčije v težki kategoriji z zmago nad Gerhardom Hechtom zaradi prekinitve dvoboja v 6. rundi.

NOGOMET

RIM, 22. — V anticipirani tekmi C lige je Fedit iz Rima premagal Marsalo s 3:1.

* * *

KAIRO, 22. — Reprezentanca Kaira je premagala mestno reprezentanco Kijeva (SZ) z 1:0.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 23. t. m. ob 16 uri prod. Carlo Ponti film:

GUENDALINA

Igrajo: Jacqueline Sassard, Sylva Koscina in Raff Vallone

Kino v Križu

Danes 23. t. m. ob 16.30

Mož, ki je bil sam

(L'uomo che era solo)

WILLIAM HOLDEN, COLEEN GRAY

Kino na Opčinah

predvaja danes 23. t. m. z začetkom ob 15. uri Cinemascope barvni film Fox

«Egipčan Sinuhe»

(Sinuhe l'egiziano)

Igrajo: JEAN SIMMONE in VIKTOR MATURE

V ponedeljek 24. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma.

J. P. STAHL

Maruška

31.

«Ne smeš tako,» mu je naročala Maruška, «tisti, ki pridejo za nami ne bodo nič dobili in tudi škoda je za drugo leto. Izruvane grude ne bodo več ozelenele. Tako se ne ravna s prideleki. Pri nas doma bi te mati pokarala.»

Veliki prijatelj je čutil, da ga je po pravici oštevala, pa to ga ni oplašilo. Poskušal je, da bi bolje ravnal.

«Nisem kdove kako pripraven pri trganju rož,» se je opravičeval, «tak sem kot tisti ubogi fant, ki je hotel moliti in skrivaj v cerkvi poljubiti tla, pa je treščil ob tla da se mu je naredila velika buška na čelu.»

«Ne pripoveduj mi takih smešnih!» je vzkliknila Maruška, «počakaj, dovolj, dovolj! Sedi sem k meni! Toliko si jih nabral, da se ne vidim iz njih. Zdaj lahko spletem sto vencev.»

Deklica je poskušala nekoliko urediti šopke, ki jih je natrgal prijatelj.

«Naj ti ne bo nerodno, jih hočeš še?»

«Oh, ne, oh, ne, dovolj je, desetkrat preveč. Zdaj pa ti malo počivaj!»

Veliki prijatelj se je vdal in sedel k njej. Živo je spremljal zdaj delo drobnih prstkov, ki so pletli venec, zdaj Marukin obraz, kako se je spreminjal. Ravnokar je bila še vesela, zdaj je postajala zamišljena.

«O čem razmišlja moja punčka?» je vprašal Maruško.

Ni takoj odgovorila. Potem je skrila svetlo glavico na njegove prsi in dejala:

«Spomnila sem se marjetic od doma in vencev, ki smo jih pletli nekoč in ki so jih imeli tako radi moji mali bratci, in tudi tistih vencev sem se spomnila, ki mi jih je pletla mati, ko sem bila sama še majhna.»

«To je bilo še v srečnih časih,» je dejal Čečevik, «tedaj otrokom še ni bilo treba biti mali junaki. O, draga punčka, ne zate ne za tvoje starše, poštenjaki kakršni so, ni bila sreča, da sem stopil v njihovo hišo. Bog daj, da mi oprostijo!»

Deklica mu je naglo stavila roko na usta in zajokala.

«Tiho bodi,» je dejala, «ne spravljaj me zdaj v jok! Ne jemlji mi poguma, saj mi je oče ukazal, da moram biti pogumna. In še moram biti pogumna, moram in bom vse do kraja, da, vse do kraja. Kako lepo življenje, kar sva skupaj zapustila moj dom, kako lepi dnevi, o, in te velike sanje! Toda, kje so danes naši vojaki? Kje je Mefodjevna, naša Mefodjevna, ki te je imela tako rada in je tako ljubila svobodno Ukrajino? Kje je?»

Tudi Čečevik je obstal:

«Saj res, kje je?»

Z rokami si je pokril mračni obraz. Ne njemu ne otroku ni bilo več do besed.

Najprej je Maruška premagala ganjenost. Poskušala je odtrgati roke Čečeviku z obraza in ga pogledala, a oči je imela še vlažne. Smehljaje mu je dejala z glasom, ki se ni več tresel:

«Vidiš, jaz nisem več žalostna!»

Ko ni dobila odgovora, je položila lice velikemu prijatelju na ramo in ga plašno božala. Tedaj je veliki prijatelj dvignil glavo in pogledal malo spremljevalko.

«Tebi je hudo, da ti huje ne more biti, revica,» je dejal.

«Torej je tudi tebi hudo, da ti huje ne more biti? In vsem je tako hudo, vsej deželi...»

«Da, da, vsej deželi...»

«Le komu naj ne bi bilo hudo,» je dejala Maruška, «samo ptičem ne, samo svojeglavim ptičem, ki letajo z veje na vejo brez razlike in se obsedajo na to vejo namesto na ono. Ali se spominjaš, kako lepo si povedal vsem še pred nedavnim in kako se je slišalo čez planjavo s hriba na hrib: «Naprej!» Kako si jih poviekel za seboj s svojim glasom, kako si jih povedel v boj! Ves narod je šel za teboj. Zdaj gre za teboj samo Maruška, a nič za to, poveljuj pa samo njej! «Naprej!» in ona bo pripravljena na pohod.»

«Ali vidiš ono vas, Maruška?» je vprašal veliki prijatelj.

«Da, vidim,» je odvrnila.

«Ali ni velika vas, kaj?»

«Da, zdi se mi velika.»

«No, glej, večja kot je kakšna vas v naši nesrečni Ukrajini, več je v njej žena, mater, sester in nevest, celo otrok, ki jočejo, kajti po taki ozki poti ali po kakšni drugi so šli na vojsko njihovi možje, sinovi, bratje in zaročenci in nihče ne ve, koliko se jih bo vrnilo. To so hudi časi, da takih zlepa ni bilo. Maruška, ali razumeš?»

«Da, razumem,» je vzkliknila.

Hodila sta še dolgo, a brez besed.

Gozd, ki je bil prej videti kot modrikasta gmota, je sedaj postajal vedno bolj zelen, čimbolj sta se mu bližala. Ob robu so se že videli temno zeleni hrasti in svetlejše breze.

«Dospela sva,» je dejal veliki prijatelj in razmaknil vejevje pa se zrinil v goščavo. «Kmalu bova na jasi, kjer bova zopet počivala.»

Jaso ni bilo lahko najti. Gozd je bil tako gost, da je bilo skoraj nemogoče hoditi po njem. Da ne govorimo o vejah, ki so udarjale po obrazu, o trnju, ki se je zabadalo v obleko in grabilo za lase, praskalo in trgalo, in o trhlih deblih, ki so ležala po tleh in gradila pot, je velikanski hmelj vse to rast ovijal od zgoraj, divji bršljan in tisoči drugih plezalk pa od spodaj.

Vendar je veliki prijatelj dobro vedel, kam je namenjen. Iskal je nekaj prav določenega, ker je skrbno preiskoval vsak grm, napenjal ušesa pri vsakem šumu in če se mu je zazdelo, se je ustavil in premišljeval ter iskal po zemlji in po travi kakšno sled ali kar koli, kar je pač hotel odkriti...

Naposled sta prišla do trate in kmalu nato se je odprla jasa, kjer je bilo več kot dovolj prostora za počivanje.

«Počivaj, Maruška! Poglej, kakšna trava, kakšen mah! Celo naš bogati hetman ni imel tako sijajnih preprog. Oh, da mu je bilo tega razkošja vsaj dovolj! Ko bi bil le pomislil, da zlato ni prav noben bog, da je le najhujši malik! Sedi pod tale hrast, to je veliki hetman v gozdu. Morda je že tisoč let star. Kaj je že vse videl, a ni trenil. Le nebeške zvezde mu sijejo nad glavo.»

To je bil res veličasten hrast. Dostojanstveno je stegal veje na vse strani in samo njegovo podnožje je bilo nekak sveti tempelj, poln svežine in v njem je bilo dovolj hladu, sence in tišine. Sončni žarki niso mogli skozi njega, samo njegov vrh je bil osvetljen.

Ne daleč od tega ponosnega hrasta je ležal drug hrast, ki so ga zdelala leta in je bil nekoč tak kot ta, ki je bil še pokonci. Od vsega listja, ki ga je nekoč krasilo, ni ostalo temu velikemu mrliču niti peresce. Veliki prijatelj se je zagledal vanj in razpredel na glas svoje misli:

«Tegale se sekira ni dotaknila, človeško nasilje ga ni prizadelo, njegovi stari udje so brez ran, celo strele so mu prizanašale in vendar leži na tleh. Tako je z vsem, kar se je nekoč začelo, vse preživlja svoje dni in svoja stoletja pa gre k takemu ali takemu koncu. Se nekaj let in velikan se bo spremenil v prah, prah pa je rodoviten in iz hrasta bodo travne bilke. Stvari se ponavljajo naj bodo male ali velike. Peščeno zrno je neuničljivo, nesmrtno in še toliko bolj so naše duše. V resnici je to življenje le majhna pika, ki ni vredna, da bi si človek zanjo belil glavo, saj pripada bogu bolj kot nam.»

Deklica ga je začudeno poslušala.

«Najbrž moli,» si je mislila, «žalosten je, dobro mu bo delo.»

Čudo prečudno, na trhlem hrastu je bil venec iz marjetic, prav takšen, ki ga je spletla Maruška. Kako je vendar to? In marjetice so še čisto sveže.

Maruška je prav takrat zagledala to nenavadno stvar kot njen prijatelj. Toda bila je že vajena, da se ničešar ne sme preveč vidno čuditi. Ta zadržanost se mu ni zdela že nič nenavadnega. Stopil je po venec in ga vrgel Maruški v naročje.

«Zdaj imava par,» je dejal. «Maruška, mislim, da s teboj lahko o vsem govorim. Ta venec nama naznanja, da kmalu ne bova več sama v tem gozdu: najini prijatelji že gredo, predhodnica je hodila pa že pred njimi.»

Tedaj se je tam daleč nekje v gozdu nekaj oglasilo, nekaj kakor ptičji cvrkut, tako vsaj se je zdelo Maruški.

«To je gotovo mladič,» je dejal veliki prijatelj, «glas se mu še ni popolnoma razvil. Če bi bil samec, bi ga bilo bolje slišati. Poslušaj, Maruška, bom poskušal malo poučiti tega mladokljuna.»

(Nadaljevanje sledi)

TRST, nedelja
23. novembra 1958
Leto XIV. - Št. 279 (4124)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Glavobol v KD in PSDI zaradi četrtkovega poraza

Amintore Fanfani išče krivce poraza Tudi Saragat za začasno vlado KD?

Togliatti očita socialistom, da so zagrešili socialdemokratski odklon po XX. kongresu KP SZ in s stališčem do madžarskih dogodkov

(Od našega dopisnika)

RIM, 22. — V demokristjanskem in socialdemokratskem vodstvu še vedno traja glavobol zaradi četrtkovega poraza v poslanski zbornici, ko je Fanfanijeva vlada ostala v manjšini. Iz vodstva KD poročajo, da se sedaj vrši stroga preiskava: Kdo je nepravičeno izostal od četrtkove seje? Toda tudi ko bodo to ugotovili, verjetno še vedno ne bodo našli pravih krivcev, ker se skrivajo med tako imenovanimi «prostimi strelci», torej med tistimi, ki so bili na seji navzoči in ki jih ni moč identificirati, ker je bilo glasovanje tajno.

S svoje strani pa je Saragat o isti zadevi in v zvezi z njo napisal za jutrišnjo številko svojega glasila «La Giustizia» dolg članek. Toda namesto da bi napadal demokristjansko desnico, v katere vrstah se najbrž skrivajo «prosti strelci», napada voditelja socialistične stranke Nennija in vso njegovo stranko, ki jo obtožuje, da «fanatično sovraži vlado levega centra». Koncno pa vabi socialiste, kakor tudi republikanskega La Malfo in njegove pristase, naj «ne jemljejo poguma silam levice v krščanski demokraciji, ki s simpatijo gledajo na ra- ritev demokratične baze v državi». Citatelje tega članka je najbolj presenetilo, da Saragat označuje demokristjansko levico kot tisti del Fanfanijeve stranke, ki hoče «razširiti demokratično bazo». Pri tem se namreč poudarja, da je v svojem zadnjem poročilu na zasedanju glavnega odbora KD prav Fanfani v imenu svoje struje in vse krščanske demokracije pozval republikance in socialiste na razširitev večine, ki naj bi ga podpirala.

Saragat pa hkrati opozarja javnost, predvsem pa vse zainteresirane na ustvarjanje ugodnih pogojev za reakcionarne pustolovščine in nakazal možnost vladne krize, ki naj bi se rešila z začasno demokristjansko enobarvno vlado. Prav ta Saragatov nasvet pa potrjuje nepotrjeno vest da je Fanfani že v petek — ko se je sestal z Grocchiem — omenil možnost vladne krize in nato sestavo enobarvne vlade.

Ko so La Malfo vprašali, kaj misli o Saragatovem članku je dejal, da ga sicer ni bral, vendar pa je izjavil: «Saragat je mnenja, da je moj namen skopati nepremostljiv prepad med PRI in KD, medtem ko hočem jaz razčistiti dvoumni položaj. Gotov pa sem, da se Saragat vsekakor strinja z menoj glede nujne potrebe, da se ponovno do kraja razmisli in prouči vprašanje naše gospodarske in socialne politike ter borbe proti brezposelnosti in premajhne zaposlenosti, če hočemo nuditi delavskim množicam dostojno življenje».

Kako se bo v teh dneh Fanfanijeva vlada izognila še hujšim posledicam četrtkovega poraza, se pravzaprav še ne ve. Za sedaj ji je uspelo odložiti razpravo o znižanju cene bencina za nekaj dni. Ogorčenje je namreč veliko, ker je Fanfani pred volitvami obljubljal, da bo odpravil tisti sueški dodatek. Govori pa se, da je dohodek od dodatka za državno blagajno doslej znašal vsako leto 26 milijard lir. Pravijo tudi, da je v državnem proračunu ta vsota že predvidena. Če je to res, potem verjetno niti Fanfani niti Preti še ne vesta, kako se bosta izmotala iz nerodnega položaja. Sam Fanfani je imel danes mnogo sestankov s svojimi ministri. Obiskali so ga po vrsti. Vigorelli, Lami-Starnuti, Bo, Ferrari-Aggradi, Tambroni in Medici. V torek pa bo seja vlade in danes je z ministri Fanfani že začel pripravljati zadevne predloge.

V Florenci se je tudi danes nadaljeval republikanski kongres v gledališču *Della Pergola*. Vsi so pričakovali, da bo končno posegel v razpravo o Realejevem poročilu voditelj «kolaboracionistov», bivši obrambni minister Pacciardi. Toda tudi danes so ostali razočarani, ker je baje Pacciardi zbolel in ima mrzlico ter leži v svojem hotelu. Sporočili pa je, da bo govoril jutri. Popoldne je bilo delo kongresa prekinjeno iz dveh razlogov: gledališče so potrebovali za neki koncert in razne komisije kongresa so se morale sestati, da bi proučile notranja strankina vprašanja.

Tako je prišlo do stikov med predstavniki struj. Že danes se govori da bosta predloženi najmanj dve sklepni resoluciji: skupna Realejeva in La Malfova pod imenom «Kritična avtonomija», ter resolucija leve struje. Medtem pa se baje pripravlja tudi tretji predlog resolucije desničarjev Pacciardija, Cifarellija, De Andreisa, Simoncinija in drugih.

Do prepirov pa je prišlo na kongresu, ko je govoril poslanec De Vita, ki je med drugim prebral stavek iz članka, ki ga je napisal neki republikanski prvak v nekem radikalnem tedniku — da PRI «lahko reši svojo dušo samo, če se postavi na ekstremistične pozicije». «Mi, je rekel De Vita, moramo poleg duše zajamčiti tudi možnost gospodarsko-socialnega napredka in razvoja republikanske demokracije ter se izogniti dogodkom do kakršnih je prišlo v Franciji, t. j. degeneraciji parlamentarnega sistema». Nekdo je tedaj zakričal: «Togliattijevi sluge! Komunistični petokolonaši!» Govoril je tudi tržaški delegat prof. Furlani, ki je po svoji navadi opremil svoj govor z visokodonečimi iredentističnimi frazami. Razprava bo trajala še dolgo, ker se je vpisalo okrog 100 govornikov.

Liberalci pa so poslali obsnajvidnejša prvaka — Oronza Realeja in Gaetana Martina na Sicilijo, kjer sta preprečila sodelovanje sicilijanskih liberalcev z Milazzovo vlado, za kar je vladala precejšnja volja. Želeno vodstvo je pod vplivom obeh osrednjih prvakov končno sklenilo, da bo stališče sicilijanskih liberalcev do posameznih zakonov sedanje vlade «konstruktivno kritično», kar morda ne izključuje možnosti morebitnega glasovanja od primera do primera v prid takim zakonom.

Ljudski monarhisti so zaključili zasedanje svojega glavnega odbora z resolucijo, v kateri se predlaga ustanovitev «sporazuma fronte z opozicijskimi ustavnimi in nacionalnimi strankami za enotno politično in parlamentarno akcijo». To pomeni, da bi hoteli Laurovi monarhisti ponovno osvežiti poskuse za ustvarjanje tako imenovane «velike desnice».

V Rimu je bil sestanek bivših komunistov iz vse države, na katerem so prebrali Realejevo poročilo ob navzočnosti bivšega generalnega tajnika KP Francije Lecouera.

Togliatti pa je napisal zelo polemičen članek s PSI za mesečno revijo «Rinascita». V njem trdi, da je prišlo do spremembe politike v socialistični stranki po objavi znanega tajnega poročila Hruščeva, za katerega pa Togliatti ne pove, da ga KP SZ dejansko sama ni nikoli objavila. Socialisti so tedaj začeli zahtevati ne samo, da se popravijo določene napake temveč da se revidirajo tudi «strukture» in «ustanove», ki so tipične za sovjetsko državo. Na ta način so socialisti prešli na socialdemokratske pozicije ker ne kritizirajo metod in njenih odklonov, temveč sistem ali z drugimi besedami: ne kritizirajo zgrešene Stalinove prakse, temveč sam nauk Lenina.

Togliatti trdi, da Stalinove najhujše napake niso bile tiste, s katerimi je kršil demokratično zakonitost, temveč v vodstvu gospodarske politike. Vsekakor je bila osnovna in nadvse važna naloga vzpostaviti socialistično zakonitost. Toda odločilni so bili ukrepi na področju kmetijstva in na vseh ostalih odsekih sovjetskega gospodarstva.

Nato Togliatti kritizira stališče PSI do dogodkov na Poljskem in na Madžarskem. «Ne more se izvzeti nobena država, ki gradi socializem, v kateri ne bi prišlo do zmešnjav in celo tragičnih dogodkov zaradi napak, vendar pa je glavno vprašanje, da je oblast v rokah odločne delavske avantgarde, ki ne izgubi hrabrosti, ki ne izgubi glave, čeprav je prisiljena boriti se na najbolj težkih pozicijah in si s tem ponovno priboriti izgubljeni teren.

In prav to se je zgodilo na Madžarskem, v tej smeri se je morala ustvarjati proletarska solidarnost.» Togliatti torej obtožuje socialiste socialdemokratskega odklona ter trdi, da je «vsaka socialistična revolucija demokratična ne glede na način, kako je bila izvršena».

A. P.

—«»—

Darbousier o načrtu afriške federacije sedmih držav

PARIZ, 22. — Gabriel Darbousier, ki je znan zaradi svoje politike v Zahodni francoski Afriki ter prvak RDA, je na neki tiskovni konferenci izjavil, naj bi se 7 držav Francoske zahodne Afrike združilo v federacijo, v kateri bi imela vsaka svojo vlado, le parlament bi bil skupen in bi izvolili zvezno vlado, v kateri bi bil po en predstavnik vsake države. Federacija bi potem postala članica francoske afriške skupnosti, «ki nastaja».

S tem predlogom se baje strinjajo ne samo v njegovi stranki, temveč tudi pristaši druge najvažnejše afriške stranke. Ni znano stališče francoskih vladnih krogov, trdi pa se, da Darbousier o tem ne bi govoril, če bi vlada njegovemu načrtu nasprotovala.

—«»—

Petnajsta obletnica libanonske republike

BEJRUT, 22. — Danes so bile številne svečanosti za proslavo petnajste obletnice neodvisnosti Libanona. Predsednik republike general Sehab je objavil poslanico ljudstvu, v kateri je med drugim rečeno: «Naša domovina je s silo svoje vere in svoje enotnosti premagala zadnjo krizo».

Medtem je predstavnik OZN v Bejrutu izjavil, da bo danes in jutri zapustilo Libanon okoli 30 opazovalcev od skupnih 590. Dodal je, da bodo prihodnji teden vsak dan odhajale skupine opazovalcev. Predvideva se, da bodo zadnji odšli 10. decembra.

—«»—

Vittorio Veronese ravnatelj UNESCO

PARIZ, 22. — Italijan odv. Vittorio Veronese je bil imenovan za novega generalnega ravnatelja UNESCO namesto odstopivšega Američana Luthera Evansa.

Odv. Veronese se je rodil v Vicenzi 1. marca 1910 in je doktoriral v pravnih vedah leta 1930. Sedaj je profesor na zavodu za socialne vede v Atheneum Angelicum v Rimu.

Danes v Novem mestu

Maršal Tito na otvoritvi ceste Ljubljana - Zagreb

V torek se začne zasedanje zvezne skupščine

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 22. — Jutri bo v Novem mestu velik miting ob izročitvi prometu avtomobilske ceste Ljubljana - Zagreb. Mitinga se bodo udeležili najvišji jugoslovanski državni in politični voditelji. Ni izključeno da se bo mitinga udeležil tudi predsednik vlade maršal Tito.

V izgradnji avtomobilske ceste Ljubljana - Zagreb, ki je del avtomobilske magistrale Ljubljana - Djevdjelija, je sodelovalo 466 mladinskih delovnih brigad iz raznih krajev Jugoslavije, skupno 54.000 mladincev in sto devet mladincev iz deset evropskih in izvenevropskih držav. V osmih mesecih so mladinske brigade zgradile na avtomobilski cesti 52 objektov, med njimi 330 metrov dolgi most pri Jankomiru in 110 m dolgi viadukt pri Trebnju. Z izgradnjo avtomobilske ceste od Ljubljane do Zagreba je mladina izpolnila obljubo, ki jo je dala maršalu Titu na VI. kongresu ljudske mladine Jugoslavije.

Prihodnjo pomlad bo jugoslovanska mladina pričela z izgradnjo zadnjega dela ceste *bratstva in enotnosti* od Beograda do Djevdjelije. Jugoslovanska mladina je po vojni poleg avtomobilske ceste in njenih objektov zgradila tudi številne druge objekte, med njimi progo Brčko - Banovići, dolgo 90 km, progo Šamac - Sarajevo 262 km in Banjaluka - Doboj 90 km.

V torek 25. t. m. se bo sestala na dvodnevno zasedanje zvezna skupščina Jugoslavije. Na dnevnem redu je med drugim predlog družbenega načrta za leto 1959. Predvideva se, da bo o tem predlogu poročal podpredsednik zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović. Poleg družbenega načrta za prihodnje leto bo zvezna skupščina razpravljala o novem predlogu zakona o invalidskem zavarovanju in o nekaterih dopolnitvah predpisov razdelitve dohodka, po katerih se bo povečal del sredstev, ki pripada podjetjem.

B. B.

Danes v Franciji volitve za novo narodno skupščino

Drugi del volitev prihodnjo nedeljo, ko bodo volili tudi v Alžiriji
De Gaulle sprejel Hallsteina

PARIZ, 22. — Jutri bo 28 milijonov in pol Francozov v Franciji odšlo na volitve, da izvolijo 465 poslancev za prvo zbornico pete republike. Volilni sistem (večinski sistem, na podlagi katerega se volijo posamezni kandidati, in se volitve eventualno ponovijo, bo prišlo volivce v večini volilnih sedežev, da nasledniо nedeljo še enkrat glasujejo. Domnevajo namreč, da bo pri prvih volitvah, posebno zaradi velikega števila kandidatov, dobilo absolutno večino največ 80 poslancev. Toda že pri prvih volitvah bo razdelitev glasov med kandidati nakazala francoski politični položaj. Večje ali manjše število vzdržanih volivcev pa bo omogočilo ocenitev zanimanja, ki ga prebivalstvo kaže za te volitve.

Število volivk presega za milijon 800 tisoč število volivcev.

Volilna kampanja je potekala mirno in brez incidentov ter brez velikega zanimanja volivcev. To nezanimanje volivcev je treba pripisati tudi zmedi, ki je nastala zaradi številnih in raznovrstnih kandidatur (v vsakem sedežu povprečno 6 kandidatov) in ker posamezni kandidati napovedujejo podoben program. Ce se izvzamejo komunisti, skoraj vsi kandidati trdijo, da se naslanjajo na politično akcijo generala De Gaulla.

Ženskih kandidatk je zelo malo, približno 2 odstotka od vseh kandidatov. Leta 1956 jih je bilo 9,9 odstotka, medtem ko jih je bilo leta 1951 11 odstotkov, leta 1946 pa 14 odstotkov.

Od skrajne levice do skrajne desnice beležijo okoli 15 strank, skupin ali gibanj, katerih imena lahko nosijo drugačno označitev na posameznih področjih. Za poslanska mesta se poteguje 2861 kandidatov. Drugi del volitev bo 30. novembra, ko bodo volitve tudi v Alžiriji (večinski sistem z listami), kjer bodo izvolili 71 poslancev.

Novi volilni sistem je še bolj razbil posamezna gibanja. Pojavili so se novi ljudje in povečala se je zmeda volivcev, ki so bili dolgo časa navajeni volitev za določene stranke in ni jim bilo treba šele ugibati, kateri stranki pripada ta ali oni kandidat. Politični opazovalci pa vendar nočejo trditi, da se bo veliko število volivcev vzdržalo pri jutrišnjih volitvah, čeprav je bilo za volilno kampanjo malo zanimanja.

Na podlagi zavezništev in kombinacij za drugi del volitev se bo šele ustvarila slika nove narodne skupščine. Večina opazovalcev je mnenja, da bo peta republika imela parlament, ki se bo nagibal na desno, čeprav se predvideva porast socialistov. Po zadnjih predvidevanjih naj bi bila slika naslednja: komunisti 25 - 40 poslancev, socialisti 100 - 125, druga levica 10 - 15, radikali 20 - 40, levi center 25 - 35, MRP 40 - 45, zmerni 115 - 130, zveza za novo republiko 70 - 100, druga desnica 5 - 10. Seveda ni rečeno, da se morajo ta predvidevanja točno uresničiti.

General De Gaulle je nocoj odpotoval v Colombey - Les - Deux, kjer bo jutri glasoval.

Danes je De Gaulle sprejel predsednika evropske gospodarske skupnosti prof. Hallsteina in se z njim razgovarjal tri četrt ure o skupnem tržišču in o področju svobodne izmenjave. Hallstein je po razgovoru izjavil, da mu je De Gaulle obrazložil predloge, ki jih bo sporočil Adenauerju prihodnji teden. Dodal je, da osebno odobrava te predloge, ki vsebujejo načrt za vskladitev interesov skupnega tržišča in interesov ostalih držav OEEC. Nocoj je Hallstein odpotoval v Bruselj.

Poziv ciprskih županov OZN naj pošlje komisijo na otok

EOKA prekinila akcije med razpravo o Cipru v OZN - Grška resolucija

NIKOZIJA, 22. — Grški župani na Cipru so sprejeli resolucijo, s katero pozivajo Združene narode, naj pošljejo na Ciper posebno komisijo, da pregleda položaj na otoku in poroča skupščini OZN. Resolucija obsoja britanski načrt za otok in izreka upanje, da bodo Združeni narodi priznali Ciprčanom pravico do neodvisnosti.

Župani so poslali tudi Mednarodnemu Rdečemu križu v Ženevo brzojavko, s katero pozivajo to organizacijo, naj pošlje posebno komisijo na otok, da pregleda položaj.

Voditelj EOKA Digenis je danes razširil po Nikoziji letake, ki pozivajo na začasno ustavitev «aktivne kampanje», da bo OZN imela možnost reševanja ciprskega vprašanja v mirnem ozračju. V letakih poudarja Digenis, da bo morebitni neuspeh v OZN zaradi spletk ciprskih nasprotnikov povzročil povečanje borbe.

«Da ponovno dokažemo, da nočemo postavljati ovir za delo Združenih narodov, nadaljuje Digenis, smo odredili ustavitev vse naše dejavnosti, ki se bo odslej omejila samo na akcije proti pobudam naših nasprotnikov.»

Angleške oblasti pa javljajo, da se nadaljuje akcija na zahodnem področju otoka, ki se je začela pred štirimi dnevi. Pravijo, da so do sedaj aretirali 14 članov EOKA in več osumljenih ljudi. Angleške oblasti trdijo, da so pri večini aretiranih našli orožje, strelivo in eksplozivne snovi.

Kakor javljajo iz Aten, bo Grčija zavrnila v OZN resolucijo, ki jo je predložila Velika Britanija in ki poziva prizadete strani, naj se sporazumejo o Cipru. Grčija bo predložila svojo resolucijo, ki zahteva neodvisnost otoka.

Grški zunanji minister Averof se je danes v New Yorku razgovarjal s tajnikom OZN Hammarskjoeldom v zvezi z razpravo, ki se bo začela prihodnji teden.

V atenskih vladnih krogih so previdno optimisti glede možnosti, da bi bila grška resolucija odobrena v političnem odboru in skupščini. Vendar pa se bojijo, da bi utegnila ena izmed držav vzhodnega bloka predložiti resolucijo, ki bi zahtevala samoodločanje ciprskega ljudstva; to bezo je Grčija nedavno opustila. Predložitev take resolucije bi še bolj zapletla zadevo in zavlekla rešitev. Domnevajo, da se nadškof Makarios sedaj v New Yorku trudi pri vzhodnoevropskih delegacijah, da opustijo to namero. Makarios je tudi zanikal, da bi bil «New York Timesu» izjavil, da ga je ameriški državn. departma spodbujal, naj v OZN zahteva neodvisnost Cipra. Dodal je, da njegove besede niso bile točno objavljene, ter da do sedaj ni še bil v Washingtonu in niti ne misli iti. «Res pa je, je dodal Makarios, da sem pri stikih z nekaterimi ameriškimi krogi dobil vtis, da bi ZDA ugodno gledale na predlog, ki bi zahteval neodvisnost Cipra».

—«»—

Nixon pride v torek v London

LONDON, 22. — V torek pričakujejo v Londonu prihod ameriškega podpredsednika Nixona. Glasilo KP Anglije «Daily Worker» piše s tem v zvezi: «Vrni se domov, Nixon!» in napoveduje protestno zbor- vanje «proti ameriški politiki, ki bi utegnila spremeniti London v pokopališče».

—«»—

Trgovinska pogajanja med FLRJ in ČSR

BEOGRAD, 22. — V Beogradu so se danes pričeli razgovori trgovinskih delegacij Češkoslovaške in Jugoslavije o sklenitvi novega trgovinskega sporazuma za 1959. leto.

Abud napoveduje obisk v Kairu in izboljšanje odnosov z ZAR

Podrobnosti o pripravah državnega udara - Tudi Bonn priznal novo vlado

HARTUM, 22. — Sudanski ministrski svet se je danes sestal prvikrat, takoj po prisegi članov vlade, ki zaradi odsotnosti niso do sedaj še prisegli. Na seji so proučili vse strani upravnega in političnega življenja v državi ter so razpravljali o znižanju življenjskih stroškov. Ustanovili so posebno komisijo, ki ima nalogo proučiti stanovanjsko vprašanje v Hartumu.

Na seji je notranji minister Vahab izjavil, da je nova vlada pripravljena sestati se z voditelji ZAR za odkrite razgovore o še neresnih vprašanjih med obema državama. «Vse ovire na poti razumne in pravične rešitve teh vprašanj, je dodal Vahab, so izginile skupno s preteklim sudanskim režimom.»

Kakor poroča kairski list «Ahbar El Jom», je predsednik sudanske vlade Abud izjavil, da bo «kmalu» odšel v Kairo na razgovore z Naserjem. Omenil je, da se je že dvakrat sestal z Naserjem: leta 1940 v Hartumu in 1956 v Kairu. Abud je zanikal, da je bivši predsednik vlade Kalil vedel že prej za njegov udar. Kalil je namreč sinoči v Hartumu izjavil nekaterim francoskim časnikarjem med drugim: «V celoti odobravam Abudov državni udar, o katerem sem bil sicer obveščen. Revolucionarno gibanje je izključno patriotično navdihnjeno in bo zaradi tega osvobodilo Sudan tujih infiltracij ki so ga stalno spodkopavale. Med mladimi arabskimi elementi je prihajalo v ospredje naserjevsko gibanje in jaz čestitam, da so ga prijeli v roke ir usmerili njegovi sedanji voditelji.»

V svojem intervjuju listu Ahbar El Jom» pripoveduje Abud, kako je prišlo do državnega udara. Akcija se je začela ob treh zjutraj. Eno uro pozneje so člane vlade skupno s predsednikom Kalilom zbudili in jim predložili že pripravljena pisma o ostavki. Ministri, ki so bili iznenadeni, niso mogli nič napraviti, ker so oboroužene sile prevzele nadzorstvo nad vsemi telefonskimi zvezami ob 3.15. «Počil ni en strel,» dodaja Abud. «Operacija se je zaključila s presenetljivo naglico. Bilo je presenečenje za vse. Znašli so se pred izvršenim dejstvom in ni bilo nobenega odpora. Skrivnost uspeha je bila v dejstvu, da smo mi vse držali v tajnosti.»

General Abud je zatem izjavil, da hoče izboljšati odnose med Sudanom in ZAR: «Mislim, da bomo odpravili vse ovire, če Alah to hoče. Vedno sem bil prepričan o potrebi izboljšanja odnosov med ZAR in Sudanom.»

Abud je dovolil telefonski intervju tudi kairskemu radiu. Poudaril je, da hoče izboljšati odnose med obema državama. Na zadevno vprašanje je odgovoril: «Obiskal bom Kairo, takoj ko bo mogoče».

Abud je dejal, da je pred nekaj časa mislil na državni udar in je dodal: «Ker se je položaj stalno slabšal, sem se trdno prepričal, da bo samo vojaški državni udar rešil deželo». 17. novembra se je zdel najbolj pripraven dan. Ustanovljen je bil vrhovni svet vojske in Abud je pripravil seznam novih ministrov. Samo 13 članov revolucijskega sveta je vedelo o pripravah. Abud je pripomnil, da ni o zadevi obvestil niti svojih najožjih članov družine.

«V nedeljo 16. novembra sem šel domov kakor običajno ob 20 in sem odšel zdoma ob 22. V naslednjih šestih urah je bila vsa operacija izvršena. Vse je šlo, kakor je bilo predvideno. Ko je prebivalstvo videlo premike čet, je mislilo, da gre za vežbanje ali pa za izredne ukrepe. Ni vedelo za državni udar, dokler ni o tem poročal radio».

Abud je poudaril, da prejšnji predsednik vlade Kalil ni vedel za državni udar in da so v trenutku udara Kalilovo hišo obkolili. «Ko so ministri prebrali pisma o ostavki, je dodal Abud, niso mogli verjeti, toda niso mogli nič storiti in ni bilo nobenega odpora».

Notranji minister general Vahab pa je dopisniku agencije «Srednji vzhod» izjavil, da so z zrušitvijo prejšnjega režima bile odstranjene vse ovire, ki so onemogočale popolni sporazum med Sudanom in ZAR «Proučujemo sedanje stanje naših odnosov z ZAR in mislimo, da je trenutek ugoden za rešitev vseh še neresnih vprašanj med našima dvema državama». Minister je dodal: «Ko bo vzpostavljeno normalno stanje v deželi, se bomo vsi vrnili v vojašnice in se bomo posvetili izključno izpolnjevanju naših vojaških nalog».

Iz Bonna poročajo, da je tudi zahodnonemška vlada priznala novo sudansko vlado.

—«»—

Senator Humphrey o jedrskih poskusih

ZENEVA, 22. — Ameriški senator Herbert Humphrey, ki je član ameriške zunanjepolitične komisije v senatu, je na tiskovni konferenci izjavil med drugim: «Ne verjamem v bližnji prihodnosti v sporazum o prekinitvi jedrskih poizkusov.»

Humphrey, ki bo v kratkem potoval v SZ, je prišel v četrtek v Ženevo, kjer se je že razgovarjal s Kuznecovom. Po mnenju senatorja, «dokler se NATO ne bo izrekla o jedrski oboroževanju Nemčije, je malo verjetno, da bi konferenca dosegla konkreten rezultat».

Senator je dalje izjavil, da ni mogoče reči, da so napredovali na konferenci o prekinitvi jedrskih poizkusov; dodal pa je, da je treba pogajanja nadaljevati, da se pripravi osnutek nadzorstva in inspekcije, zato da se vzpostavi zaupanje, brez katerega ne bo mogoče ustaviti oboroževalne tekme.

Na vprašanje, ali imajo ZDA interes za prekinitev poizkusov, je senator odgovoril, da imajo ZDA in SZ že desetkrat toliko jedrskega orožja, ki je potrebno za njuno medsebojno uničenje, in da je zato potrebna «obojestranska žrtev» za prekinitev poizkusov.

Medtem javljajo, da so zahodne delegacije v Ženevi pripravile načrt o ustanovitvi mednarodne organizacije za nadzorstvo nad sporazumom o prekinitvi jedrskih poizkusov. Načrt bodo predložili sovjetski delegaciji.

—«»—

Levkemija

MOSKVA, 22. — Agencija Tass javlja danes, da sta sovjetska znanstvenika prof. Nikolaj Emanuel in dr. Lana Ignačina ozdravila levkemijo — primiših po štirinajstih dneh zdravljenja.

—«»—

Berlin

(Nadaljevanje s 1. strani)

se je včeraj vrnil iz ZDA. Razgovor je bil zelo dolg. Poslanik Bruce je obrazložil stališče Eisenhowerja v zvezi z Berlinom, ki je že znano. V poučenih krogih trdijo, da je Bruce prinesel tudi Eisenhowerjevo pismo za kancelarja, v katerem zagotavlja, da bo do ZDA obdrzale svoje čete v zahodnem Berlinu.

V ponedeljek pa bo prišel v Bonn tudi zahodnonemški poslanik v Moskvi Hans Kroll na posvetovanje z Adenauerjem.

Von Brentano je nocoj na tiskovni konferenci izjavil, da bonnska vlada meni, da je nesprejemljiva sovjetska teza, da ima SZ pravico enostransko umakniti se iz Berlina in prenesti svoje pravice na tretje, v tem primeru na vzhodnonemško republiko.

Dodal je, da Berlin ni bil postavljen pod okupacijski režim, pač pa pod mednarodnopravni statut, ki je konkretiziran v dogovorih, ki ne predvidevajo enostranske odpovedi.

MOTOM 48 CCM
Zastopnik: MOTO GILERA MOTOM ITALIANA
Cudoviti motorček, ki vas pelje povsod.
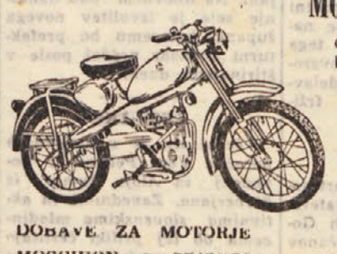
Prodaja motorje in avte dobra priložnost
PRITKLINE in nadomestni deli za vse motorje.
DOBAVE ZA MOTORJE
MOSCHION & FRISORI
ZNIŽANE CENE
TRST, Ul. Valdirivo 36 in Ul. XXX. Ottobre 11 - Tel. 23-475

TURISTI,
ki prihajate v Trst pazite
Priporočamo vam, da se pri nabavi blaga in hišnih potrebščin obračate na tvrdke in trgovine, ki oglašajo v «PRIMORSKEM DNEVNIKU».
Postreženi boste z dobrim kvalitetnim in zajamčenim blagom.

Tovarna KOLES MELILLO
URAD IN UPRAVA V TRSTU
Ulica A. Caccia 3, tel. 96-032
KOLESA VSEH VRST: za moške, za ženske, športna, otroška vseh velikosti. Na zahtevo se izdelajo posebna kolesa s poltorpedom.
Bogata izbira pritiklin za kolesa in motorje: vzmeti, pedali, verige itd. Ugodne cene na debelo za dobave podjetjem.
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Tvrdka Donato CAPURSO Succ.
TRST, Ulica Torrebianca 19 — P.O.B. 384
IZVAŽA DARILNE POSILJKE
Kolesa, motorna kolesa, avtomobile, radioaparate, šivalne stroje — nove in rabljene v najhitrejšem času in po zelo ugodnih cenah.

7 dni v svetu

De Gaullova kanosa?

General De Gaulle se bo v sredo sestal s kanclerjem Adenauerjem. To pot ne bo prišel kancler v Francijo, pač pa bo general odšel v Bad-Kreuznach v Porenju, kjer se bosta oba državnika razgovarjala o zadevah, ki zanimajo obe državi. Na splošno se zatrjuje, da se bosta razgovarjala predvsem o področju svobodne izmenjave, o katerem so bila pogajanja prekinjena. Jasno, da bosta govorila tudi o Berlinu in o NATO. Toda predvsem gre De Gaullu, da premakne zadevo skupnega tržišča in področja svobodne izmenjave z mrtve točke. S 1. januarjem bi namreč morala stopiti v veljavo carinska unija med šestimi državami «male Evrope». Te naj bi kot prvi korak znižale svoje carine v medsebojni trgovini za 10 odstotkov. Francija je sporočila, da bo začela te določbe izvajati. Pogajanja o področju svobodne izmenjave so šla za tem, da se določi neka povezava med državami skupnega tržišča in državami OEEC, zato da ne bi bilo konkurenčnih bojev ali carinskih diskriminacij. Prav pri tem so nastale težave, ker mora Anglija računati s Commonwealthom, Francija pa hoče ščititi svojo industrijo. Nemčija je itak že dovolj gospodarsko močna, da lahko pritiska na Francijo. Zato napovedujejo politični opazovalci, da bo De Gaullovo potovanje v Nemčijo pomenilo kanoso. Francoski progresivni list «Liberation» piše, da bo Adenauer predvsem zahteval od De Gaulla, naj se odpove svojim ambicijam o triumviratu v okviru NATO ter naj prizna ameriško vodilno vlogo v NATO. List dodaja, da hitijo v Bonnu s tem v zvezi dokazovati, da je francosko gospodarstvo odvisno od tujine, in predvsem od Nemčije. List dodaja, da bi hotel De Gaulle pripraviti z Adenauerjem kompromisno rešitev o področju svobodne izmenjave. Pri tem pripominja, da je Nemčija tako rešitev že predlagala in je taka, ki lahko hkrati zadovolji Veliko Britanijo in Nemčijo ter vse njih zahodne zaveznike.

Medtem pa je švicarska vlada dala pobudo za konferenco skandinavskih držav ter Svice, Avstrije in Anglije. Na tej konferenci bodo nadaljevali posvetovanja, ki so jih bili začeli, takoj ko se je pokazalo, da je sporazum o področju svobodne izmenjave težko doseči. Zato možnost gospodarske vojne med dvema skupinama zahodnoevropskih držav še ni izginila.

Fanfanijeva vlada ostala v manjšini

Najvažnejši politični dogodek prejšnjega tedna v italijanski republiki se je zgodil v četrtek, ko je Fanfanijeva vlada ostala v poslanski zbornici v manjšini. Glasovali so o vladnem predlogu, da se obdavčijo avtomobili na plinski pogon. Za obdavčenje je glasovalo samo 247 poslancev, proti pa 266. Fanfanijev poraz je tem večji, ker so ga povzročili poslanci iz njegove stranke, tako imenovani «prosti strelci». Posledice so zelo resne: govori se celo, da je Fanfani takoj nato nakazal predsedniku republike Gronchiju možnost vladne krize in nato imenovanje začasne enobarvne demokristjanske vlade, ki bi pripravila državni proračun, a šele pozneje naj bi prišlo do stalne vlade levega centra.

Tudi zasedanje glavnega odbora krščanske demokracije ni bilo za njenega tajnika preveč ugodno. Doživel je tako hude kritike in napade, da je med razpravo zagrozil z ostavko na funkcije tajnika in predsednika vlade, nakar so ga hitro potolažili in mu izglasovali nekakšno zaupnico. Zasedanje je trajalo namesto dve — kar štiri dni in končno je Fanfaniju uspelo z obljubami in tudi na druge načine, da so notranji opozicionalci umaknili predloge svojih treh resolucij, tako da je bila resolucija njegovega vodstva soglasno sprejeta (glasovanja se je vzdržal samo bivši ministrski predsednik Scelba). Toda dejansko gre le za Pirovo zmago: ni namreč nobenega dvoma, da so se za Fanfanija po tem zasedanju začeli težavni dnevi. Dokaz za to je sledil takoj čez dva dni v parlamentu, ko je zaradi omenjenih «prostih strelcev» ostal Fanfani v manjšini.

Kot uspeh prejšnjega tedna pa šteje Fanfani lahko podpis sporazuma o ribolovu na Jadranu, ker je na pogajanjih Jugoslavija močno popustila in dejansko s tem žrtvovala nekatere svoje interese, da bi na ta način omogočila ugodna pogajanja za nov trgovinski sporazum med Italijo in Jugoslavijo, ki se začnejo 25. t. m.

Precejšnja važnost se pripisuje tudi republikanskemu kongresu, ki se je začel v četrtek v Florenci. Zdi se pa, da ne bo nobenih presenečenj, ker bo verjetno sredinska struja tajnika stranke Realeja potegnila za seboj večino delegatov, čeprav je Fanfanijev namestnik v svojem pozdravu kongresu zelo vabljivo nagovarjal kongresiste, naj se končno odločijo in pošljejo svoje predstavnike v Fanfanijevo vlado. O kongresu poročamo v današnjem dopisu iz Rima.

Končno je imel Fanfani skrbi tudi zaradi sicilijanske mafije. Dva levičarska dnevnika sta objavila zanimiv dokument, iz katerega sledi, da je nekdanji demokristjanski deželni tajnik na Siciliji Gioia v zadnjih letih popuščal članom mafije, tako da se je v nekem manjšem kraju celo zgodilo, da je mafija umorila demokristjanskega župana, ki se s politiko deželnega tajnika ni strinjal. Poslanci KPI so pozvali Gioio, ki je sedaj poslanec v parlamentu, naj se na njegovo pobudo imenuje preiskovalna komisija glede mafije in njenih zvez s KD. Gioia v to ni privolil, temveč je izjavil, da bo odgovorne urednike omenjenih dnevnikov tožil. Pač pa bodo sedaj namesto njega socialistični poslanci predložili zakonski osnutek, da se taka parlamentarna preiskovalna komisija za mafijo ustanovi.

Volitve v Franciji

*Danes bo v Franciji prvi del volitev. Med volilno kampanjo so volivci pokazali precejšnjo brezbrižnost, ki kaže, da verjetno veliko število volivcev ne bo šlo na volitve. Ker je zaradi zapletenega volilnega zakona ter zaradi povsem nove razdelitve volilnih okrožij nastal nov položa